

บรรณารักษ์ผู้เฝ้ารักษาหนังสือที่ผู้ศึกษามองในเขตเทศบาลตำบลนางรอง
ตำบลนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

พระมิตร สานเชตุโร (เจ้าชาย)

ศึกษาในหนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนาและศีลธรรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๑

บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

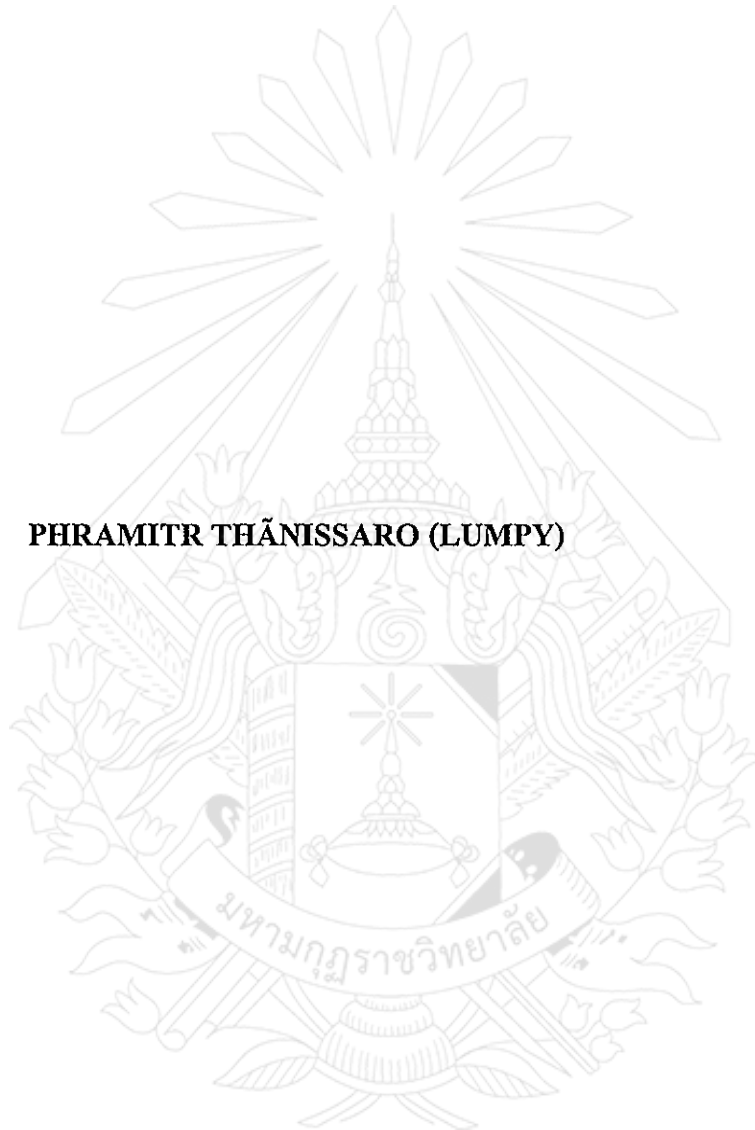
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๓

**THE LEADERS' ROLES IN SOLVING COMMUNITY PROBLEMS IN
TAMBON NANG RONG MUNICIPALITY, NANG RONG
DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

PHRAMITR THĀNISSARO (LUMPY)

**A THESIS PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2553 (2010)**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ชื่อนักศึกษา : พระมิตร ธานีสุสโร (ลำพวย)
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พระมหาวิโรจน์ คุณุตวิโร (ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ (ดร.)) ประธานกรรมการ

.....
(พระมหาวิโรจน์ คุณุตวิโร (ดร.)) อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อเนก ศิลปนิลมาลย์) กรรมการ

.....
(ดร. สาลินี รักกตัญญู) กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : The Leaders' Roles in Solving Community Problems in Tambon Nang
Rong Municipality, Nang Rong District, Buriram Province

Student's Name : Phramirt Thanissaro (Lumpy)

Department : Government

Advisor : PhramahaViroj Kuttaveero (Dr.)

Co-Advisor : Phrakhruwichitpanyaporn (Dr.)

Accepted by the Graduate School Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree

..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

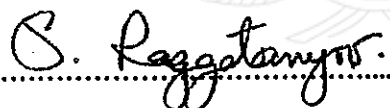
Thesis Committee

..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

..... Advisor
(PhramahaViroj Kuttaveero (Dr.))

..... Co-Advisor
(Phrakhruwichitpanyaporn (Dr.))

..... Member
(Asst. Prof. Dr. Anake Silpanilmalaya)

..... Member

(Dr. Salinee Raggatanyoo)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ชื่อนักศึกษา	: พระมิตร ธานีสุโสโร (ลำพวย)
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระมหาวิโรจน์ คุณุตวิโร (ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๓

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน ๔๐๐ คน นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร ๒ กลุ่ม (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) สำหรับตัวแปร ๒ กลุ่มขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่า

พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านการ ปกครอง ด้านการศึกษา ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านพัฒนา ด้านสวัสดิการและ สังคม และด้านสาธารณสุข

ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่

มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเรียงลำดับตามความถี่มากที่สุดสามอันดับแรกได้แก่ ผู้นำชุมชนขาดความเอาใจใส่เรื่องสาธารณมูลฐานและการนำเสนอปัญหาของประชาชนในชุมชนต่อเทศบาล ผู้นำชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสาธารณสุขมูลฐาน ผู้นำชุมชนขาดการดูแลและประสานหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสขาดการดูแลเกี่ยวกับการศึกษา ผู้นำชุมชนขาดการประสานงานให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพไม่ทั่วถึง ผู้นำชุมชนไม่มีเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลเกี่ยวกับสวัสดิการที่ประชาชนที่ควรจะได้รับมีอะไรบ้าง

Thematic Title : **The Leaders' Roles in Solving Community Problems in Tambon Nang Rong Municipality, Nang Rong District, Buriram Province**

Student's Name : **Phramirt Thanissaro (Lumpy)**

Department : **Government**

Advisor : **PhramahaViroj Guttaviro (Dr.)**

Co- Advisor : **Phrakhruwichitpanyaporn**

Academic Year : **B.E. 2553 (2010)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic are 1)To learn about duties of the leader for solving the problem in between duties of the leader and solving the problem in the village 2)To compare between duties of the leader and solving the problem in NangRong municipal area NangRong District the villagers opinion , sex , education and career. 3) To learn for suggestion about duties of the leader and solving the problem of community in NangRong municipal area NangRong District Buriram Province. The sample group is the villages who are 20 years old up, about 400 people in NangRong municipal area NangRong District Buriram Province. We process the information in computer by using the statistical program for researching in the social science. Statics which were used in the information-analysis are the frequency, the percent the average, the standard deviating and the analysis of difference between the 2 variable groups average (t-test) and the one way variable analysis (One-Way ANOVA) for a variable groups.

The result of research were as follows :

The duties of leader for solving the community problems in NangRong Sub-District municipal area NangRong District Buriram Province. It is the medium level when we analysed from the highest average to the lowest average such as the administration, the-education, the protect and keeping peaceful. The development, the social security and the public health.

The comparison result between duties of leader and solving the community problems in Nang Rong Sub-District municipal area. NangRong District. Buriram Province. We categorize by the villagers' opinion and career. We met that people who-has different age, has also different opinion. About the duties of leader for solving the community problem in NangRong Sub-District municipal area, NangRong District. Buriram Province. The most of people have not the different

idea but some people who have the careers the educations which are different the others, may have the different ideas the 0.5 point statistic.

The suggestion about the duties of leader and solving the community problem in Nang Rong Sub-District municipal area. Nang Rong District. Buriram Province. From the most frequency to the least frequency. Top-Third are the leader didn't pay-attention to the public health and present the community problems to the municipal government , the leader is short of knowledge about the basic public health ,short of talking care and coordinate working with government to help the poor children for the education. Short of coordinate working to help the old people get the living money; present any information of welfare in the municipal area.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างมีเมตตาจากบุคคลหลายท่านที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ ให้กำลังใจและอุปถัมภ์ด้วยดี ตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณพระราชปรีดิวิมล รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้ที่ช่วยให้เปิดการเรียนการสอนนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ที่วิทยาเขตร้อยเอ็ด ทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร (.ดร) อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ขอกราบขอบพระคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง, ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน, และดร.ประพิศ โบราณมูล, ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณนายไตรเทพ งามกมล นายเทศมนตรีนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร ตลอดจนช่วยเหลือในการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณกำลังใจจากเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโทรัฐศาสตร์การปกครองทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือให้การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ขอให้เป็นที่ประโยชน์แก่ผู้สนใจ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอกราบอภัยมา ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุรัตน์ - คุณแม่เนียม ลำพวย ผู้ให้กำเนิด อบรมเลี้ยงดูและให้การสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ

พระมิตร จานิสฺสโร (ลำพวย)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพประกอบ	ด
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๒
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	๖
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ	๑๔
๒.๓ บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน/คณะกรรมการชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาล	๓๔
๒.๔ สภาพพื้นที่ที่วิจัย	๔๕
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๘
๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๕๒

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๓
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๓
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๕๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๔
๓.๔ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๕๕
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๖
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๗
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๕๘
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๙
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๑
ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๑
ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์	๖๓
ตอนที่ ๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๗๐
ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีใน เขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์	๑๐๑
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๐๕
๕.๑ สรุปผล	๑๐๖
๕.๒ อภิปรายผล	๑๐๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๖
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๑๖
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๒๐
บรรณานุกรม	๑๒๔

ภาคผนวก

๑๒๕

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๑๒๖

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๑๒๗

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

๑๓๒

ภาคผนวก ง แบบสอบถาม

๑๓๔

ประวัติผู้วิจัย

๑๔๑

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ องค์ประกอบของผู้นำ	๓๓
ตารางที่ ๒.๒ อำนาจหน้าที่และกิจการที่กฎหมายบังคับให้เทศบาลทำ	๓๖
ตารางที่ ๒.๓ อำนาจหน้าที่และกิจการที่กฎหมายกำหนดให้เทศบาลทำได้ตามความสมัครใจ	๓๗
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	๖๑
ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	๖๑
ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	๖๒
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน	๖๓
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง โดยรวมและรายข้อ	๖๔
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย โดยรวมและรายข้อ	๖๕
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม โดยรวมและรายข้อ	๖๖
ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข โดยรวมและรายข้อ	๖๗
ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา โดยรวมและรายข้อ	๖๘
ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา โดยรวมและรายข้อ	๖๙

- ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามเพศ ๗๐
- ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามเพศ ๗๐
- ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามเพศ ๗๑
- ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามเพศ ๗๑
- ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ ๗๒
- ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ ๗๒
- ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามเพศ ๗๓
- ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามเพศ ๗๓
- ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามเพศ ๗๔

- ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามเพศ ๗๔
- ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา จำแนกตามเพศ ๗๕
- ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา จำแนกตามเพศ ๗๕
- ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามเพศ ๗๖
- ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามเพศ ๗๖
- ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๗
- ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๗
- ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ๗๘
- ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา ๗๘

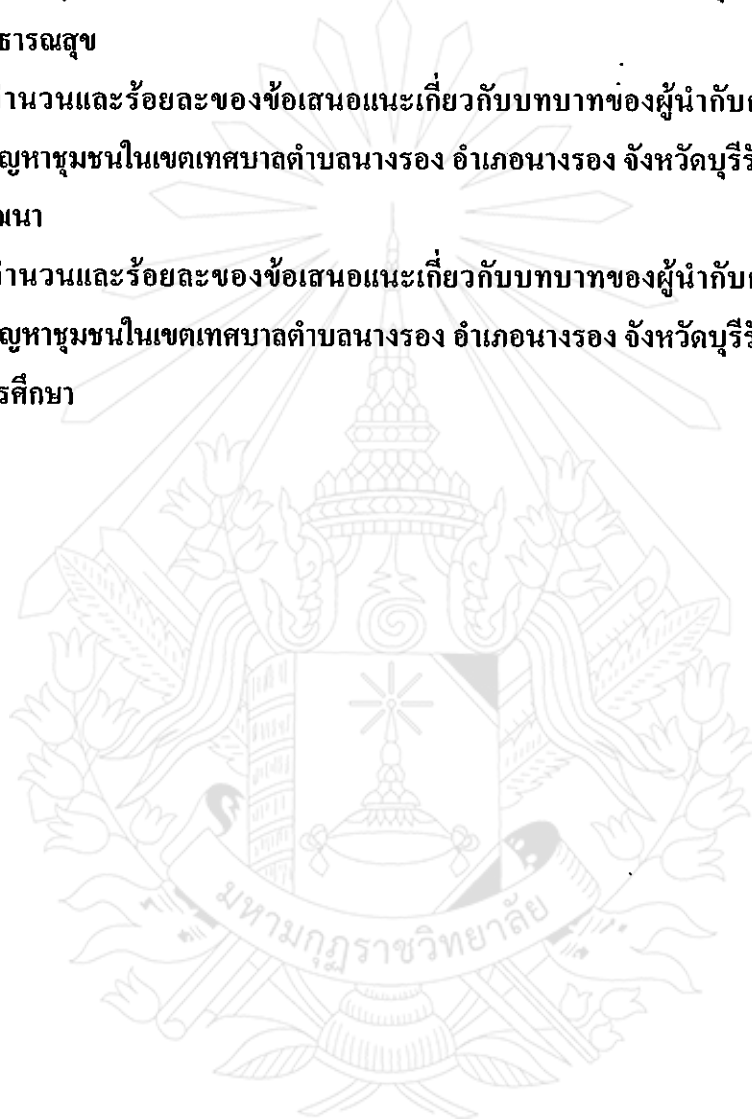

- ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๕
- ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายกลุ่ม ๘๖
- ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๗
- ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๗
- ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๘
- ตารางที่ ๔.๔๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ๘๘
- ตารางที่ ๔.๔๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ ๘๙
- ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ ๘๙
- ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายกลุ่ม ๙๐

- ตารางที่ ๔.๔๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการปกครอง จำแนกตามอาชีพ ๕๑
- ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการปกครอง จำแนกตามอาชีพ ๕๑
- ตารางที่ ๔.๔๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอาชีพ ๕๒
- ตารางที่ ๔.๕๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอาชีพ ๕๒
- ตารางที่ ๔.๕๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามอาชีพ ๕๓
- ตารางที่ ๔.๕๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามอาชีพ ๕๓
- ตารางที่ ๔.๕๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัด
บุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ ๕๔
- ตารางที่ ๔.๕๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านสาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ ๕๕
- ตารางที่ ๔.๕๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านสาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ ๕๕

ตารางที่ ๔.๕๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่	๕๖
ตารางที่ ๔.๕๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามอาชีพ	๕๗
ตารางที่ ๔.๕๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามอาชีพ	๕๗
ตารางที่ ๔.๕๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่	๕๘
ตารางที่ ๔.๖๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามอาชีพ	๕๙
ตารางที่ ๔.๖๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามอาชีพ	๕๙
ตารางที่ ๔.๖๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่	๖๐๐
ตารางที่ ๔.๖๓ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง	๖๐๑
ตารางที่ ๔.๖๔ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบ	๖๐๒

<p>ตารางที่ ๔.๖๕ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการ แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม</p>	<p>๑๐๒</p>
<p>ตารางที่ ๔.๖๖ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการ แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข</p>	<p>๑๐๓</p>
<p>ตารางที่ ๔.๖๗ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการ แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา</p>	<p>๑๐๓</p>
<p>ตารางที่ ๔.๖๘ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการ แก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา</p>	<p>๑๐๔</p>

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ ๒.๑	แสดง Relationship to Effectiveness ความสัมพันธ์ของผู้นำกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา	หน้า ๒๓
ภาพประกอบที่ ๒.๒	แสดงรูปแบบของกรรมการชุมชน	๔๑
ภาพประกอบที่ ๒.๓	สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๕๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองได้พิจารณาเห็นว่า ชุมชนของเทศบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภารกิจของเทศบาล กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง จึงได้กำหนดรูปแบบการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อการพัฒนาเทศบาลขึ้น แจกทุกจังหวัด ทั่วประเทศให้แจ้งเทศบาลและเมืองพัทยาดำเนินการจัดตั้งชุมชนย่อยตามแนวทางเรื่องการจัดตั้งชุมชนย่อย เพื่อพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ชุมชนย่อยในเขตเมือง ดังนี้ คือ

- ๑) เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน
- ๒) แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน
- ๓) เสนอแผนงาน โครงการเพื่อขอความช่วยเหลือจากเทศบาล
- ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความสำนึกและร่วมใจกันพัฒนา
- ๕) ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและสร้างความสามัคคีในชุมชน
- ๖) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าว เป็นกระบวนการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาชุมชนแนวใหม่ กล่าวคือ ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง แต่เนื่องจากในสภาพปัจจุบัน การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนส่วนมากยังไม่เข้มแข็งและขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการคลัง ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา

เทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีอำนาจหน้าที่ในการบริการ สาธารณะหรือพัฒนาท้องถิ่นตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งการที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นจะต้องมีพื้นฐานการพัฒนาชุมชนที่ดี และการพัฒนาชุมชนที่ดีจะประสบ

ความสำเร็จได้นั้นกรรมการชุมชนจะต้องมี บทบาทในการดำเนินงานด้านการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในความคิดเห็นของประชาชนว่าผู้นำชุมชนได้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตนมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาเทศบาลตำบลนางรองให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ไว้ดังนี้

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

๑.๓.๓ ประชาชนที่มีอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยมีขอบเขต ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น ๘,๖๔๑ ครอบครัว

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน ๖ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านการปกครอง
- ๒) ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย
- ๓) ด้านสวัสดิการและสังคม
- ๔) ด้านสาธารณสุข
- ๕) ด้านพัฒนา
- ๖) ด้านการศึกษา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบถึงบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๕.๒ ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศระดับการศึกษา และอาชีพ

๑.๕.๓ ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๕.๔ ทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนและเป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนต่อไป

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลในชุมชนที่ได้รับการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการจากประชาชนในชุมชน และได้รับการประกาศแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการชุมชน

บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน หมายถึง การดำเนินงานของของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนาและด้านการศึกษา

๑) ด้านการปกครอง หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน ได้ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การดูแลชุมชนให้เป็นไปตามกฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณีและนโยบายส่วนรวมของชาติ การส่งเสริมให้ราษฎรสนใจในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การส่งเสริมให้ราษฎรสนใจการปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน การดูแลสาธารณสมบัติแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันในชุมชน

๒) ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน ได้ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ช่วยเหลือดูแลและระมัดระวังในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในชุมชน

๓) ด้านสวัสดิการและสังคม หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน ได้ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและทำหน้าที่เกี่ยวกับสวัสดิการของราษฎร การสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติตามความจำเป็น ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ได้รับเบี้ยยังชีพ

๔) ด้านสาธารณสุข หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน ได้ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขและทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรค การวางแผนครอบครัว การสุขาภิบาล การรักษาภาวะแวดล้อมของชุมชนและป้องกันอันตรายอันเกิดจากภาวะแวดล้อมในชุมชน

๕) ด้านพัฒนา หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน ได้ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหามุมชนและร่วมทำหน้าที่เกี่ยวกับการวางโครงการและแผนดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของราษฎรในชุมชน การขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ องค์กรหรือเอกชนตามที่เห็นสมควรเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการ การแก้ไขปัญหามุมชนหรืออุปสรรคที่ขัดข้องที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

๖) ด้านการศึกษา หมายถึง การที่ผู้นำชุมชน ได้ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหามุมชนการศึกษาของประชาชนในชุมชนและทำหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา การลูกเสือ กิจกรรมเยาวชน กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะเป็นการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่สร้าง โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชน หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกรู้สึกของประชาชนในชุมชนที่มีลักษณะเป็นการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่สร้างเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนตามบทบาทหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ ซึ่งเป็นบทบาทที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา

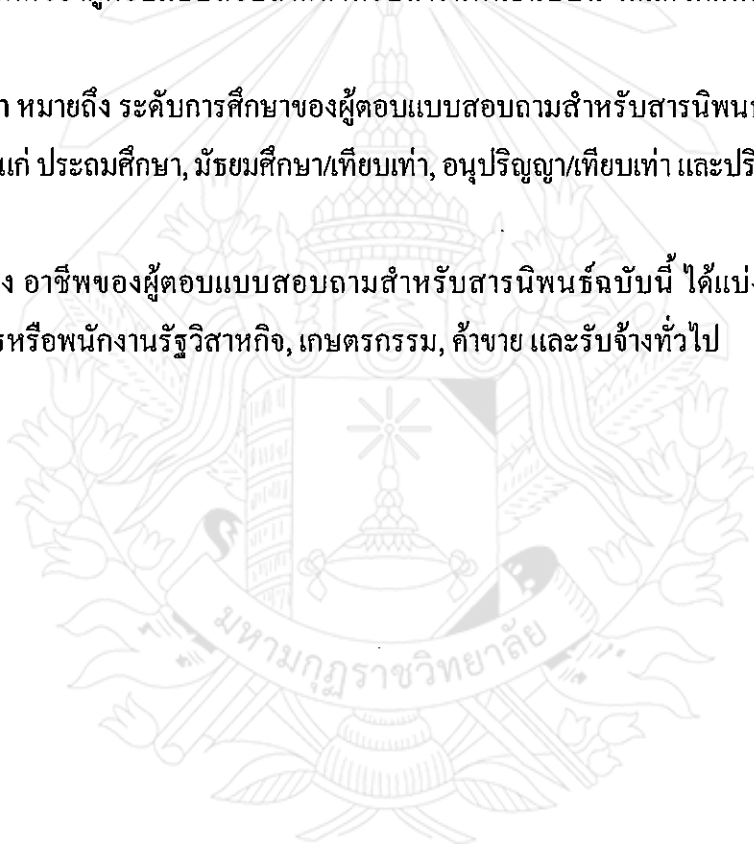
ชุมชน หมายถึง ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่ เพศหญิง และเพศชาย

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้แบ่งเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า และปริญญาตรีหรือสูงกว่า

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้แบ่งเป็น ๔ อาชีพ ได้แก่ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ, เกษตรกรรม, ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ

๒.๓ บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน/คณะกรรมการชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน
ในเขตเทศบาล

๒.๔ สภาพพื้นที่ที่วิจัย

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในวิจัย

๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

๒.๑.๑ ความหมายของบทบาท

คำว่า “บทบาท” เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำตามหน้าที่ ตำแหน่ง และสถานภาพในสังคม ตามที่นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา และนักวิชาการทั้งหลายได้ให้ความหมาย ดังกล่าวข้างต้น แตกต่างกันตามมุมมองต่าง ๆ ดังนี้

งามพิศ สัตย์สงวน กล่าวว่า บทบาท หมายถึง “พฤติกรรมที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมว่าผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ จะปฏิบัติอย่างไร เพื่อทำหน้าที่ให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูลูก ส่งเสียให้เล่าเรียน อบรมสั่งสอนให้มีความรู้ความเอ็นดู เป็นต้น”^๑

ปรัชญา เวสารัชช์ ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า “บทบาท หมายถึง ความคาดหวังว่าผู้สวมสถานะหรือผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่ง ๆ จะมีพฤติกรรมอย่างไร และบทบาทนี้อาจจะเขียนไว้เป็น

---

^๑งามพิศ สัตย์สงวน, สังคมและวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๖๑ - ๖๖.

ลายลักษณ์อักษรหรือมิได้เขียนไว้ก็ได้ แต่บทบาทหนึ่ง ๆ มักจะสอดคล้องไปกับตำแหน่งหนึ่ง ๆ เช่น คนส่วนใหญ่คาดหวังว่าผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ต้องทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ต้องยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นต้น”^๒

ชูดา จิตพิทักษ์ ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปในบทบาทอาจพิจารณาได้ ๒ ความหมาย ดังนี้

๑) ความหมายแรกพิจารณาในด้านโครงสร้างทางสังคม บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่เรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น ซึ่งลักษณะนี้ บทบาทจะมีความใกล้เคียงกับสถานภาพมากเป็นรูปการที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานภาพตำแหน่งฐานะที่เรียกและมีบทบาทตามฐานะนั้น ๆ ด้วย

๒) หมายถึง การแสดงบทบาทหรือการกระทำต่อกัน หรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) เป็นผลเนื่องมาจากการกระทำอย่างมีแบบแผน โดยผ่านการเรียนรู้มาก่อนว่าในสถานการณ์เช่นใด ตนควรจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ในลักษณะนี้ บทบาทก็คือ ความคาดหวัง (Expectation) ที่บุคคลอื่นคาดไว้ว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่งควรจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งทางสังคมตามที่บุคคลนั้นดำรงอยู่เสมอ”

โสภา ชูพิกุลชัย ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า “บทบาท หมายถึง การแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของบุคคล ซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขากระทำภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือฐานะและหน้าที่ทางสังคมของบุคคลนั้นเป็นมูลฐาน เป็นต้นว่า บทบาทของพ่อแม่ ลูก สามีหรือภรรยา บทบาทนี้ทำให้คนในสังคมสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลอื่น รู้ว่าบุคคลอื่นต้องการอะไรจากตน ทำให้เกิดประโยชน์ในการที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคคลที่ละเมิดกฎสังคม ก่อให้เกิดปัญหาสังคม บุคคลนั้นไม่อาจจะอยู่ในสังคมนั้นได้”^๓

พัทธา สายหู ได้อธิบายบทบาทหน้าที่ไว้ว่า คือ “สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นบุคคลซึ่งเปรียบเทียบได้เสมือนบทของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครเรื่องนั้น เป็นตัวละครอะไร มีบทบาทที่จะต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทบาทหรือไม่สมบทบาทก็อาจถูกเปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงไปเลยใน

^๒ปรัชญา เวสารัชช์, พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๗.

^๓ชูดา จิตพิทักษ์, สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทย, (สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๘), หน้า ๖๖.

^๔โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ๒๕๔๐, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๕), หน้า ๒๒.

ความหมายเช่นนี้ บทบาทก็คือการกระทำต่าง ๆ ที่บทกำหนดให้แสดงต้องทำตราบไคที่ยังอยู่ในบทนั้น ๆ”^๕

ประภาส ศิลปรัศมี ได้สรุป บทบาท หมายถึง “แบบแผนของพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งดำรงอยู่ในสังคมโดยแบบแผนดังกล่าว จะสืบเนื่องเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานหรือขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคมอย่างแนบแน่น ดังนั้นแบบแผนของพฤติกรรมมนุษย์จึงเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมที่สังคมคาดหวังหรือกำหนดไว้นั้นเอง”^๖

วิลสัน (Wilson) ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทคือการกระทำการคาดการณ์โดยปกติของคนเรา เมื่อแวดล้อมไปด้วยสังคมในกรณีต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครองแสดงบทบาทของความประพฤติที่ดีแก่ลูกและคาดหวังจะให้เขาดีต่อไปในอนาคต บทบาทมีทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งทางอ้อมอาจจะเห็นได้จากผู้ปกครองพูดกับ นักดนตรี อาจารย์ วิศวกร เกี่ยวกับลูกของตน บทบาทของนายจ้างที่ต้องการกระทำตามวิถีทางที่เหมาะสมกับลูกจ้าง บทบาทที่นักสื่อสารมวลชนต่อผู้ที่ตนไปสัมภาษณ์ หรือผู้บริหารของประเทศหรือต่อเพื่อน ๆ ด้วยกัน ซึ่งบทบาทดังกล่าวล้วนแต่หลากหลายในชีวิตของคนเรา หรือสรุปให้สั้นลงก็คือบทบาทเป็นพฤติกรรมทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่ชนชั้นในสังคมโดยแสดงออกมาเป็นรูปธรรม บทบาทเป็นสิ่งที่เรารู้สึกได้ สังเกตเห็นได้จากชีวิตประจำวัน โดยพิจารณาได้ ๓ แห่ง ดังนี้

๑) บทบาทที่ถูกกำหนด เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นซึ่งเกิดจากความคาดหวังของตนเอง ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น บทบาทของคนในขณะเป็นวิทยากร เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นครู เป็นต้น

๒) บทบาทโดยตำแหน่ง เป็นบทบาทที่ตนเองรับรู้จากตำแหน่งของตนในลักษณะที่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น บทบาทของความเป็นพ่อแม่ บทบาทของผู้นำ บทบาทของลูก เป็นต้น โดยที่ตนเองแสดงบทบาทนั้นต่อบุคคลอื่น

๓) บทบาทที่ปฏิบัติจริง เป็นบทบาทที่บังพฤติกรรมภายนอกที่แน่นอนของบุคคลตามกฎหมายที่คนในสังคมได้สร้างขึ้น เช่น บทบาททางเพศ หญิงต้องทำตนไปในบทบาทของตนอย่างไรเมื่อ

^๕ พัทยา สายหู, กลไกของสังคม, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖), หน้า ๖๘.

^๖ ประภาส ศิลปรัศมี, “บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชุมชนระดับตำบล (คปต.)” ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบล, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยและประเมินผลกรรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๒๕), หน้า ๑๔.

อยู่ในสภาพที่ต้องเป็นแม่บ้าน บทบาทนี้จะถูกพิจารณาในแง่ของบทบาทที่ถูกกำหนดโดยสังคม และมักถูกกำหนดควบคู่ไปกับสถานภาพของผู้นั้นด้วย^๓

บรูม และเซลซ์นิก ได้อธิบายว่า “บทบาทบางครั้งก็เรียกว่า บทบาททางสังคมเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งเฉพาะทางสังคม เช่น การเป็นพ่อ เป็นครู เป็นต้น” ความหมายของบทบาทเป็นการกล่าวถึงสิทธิหน้าที่ที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม ซึ่งบอกให้รู้ว่าแต่ละคนควรแสดงบทบาทอะไรบ้างในการเป็นพ่อหรือเป็นครู และเป็นหน้าที่ของเขาคือต้องแสดงพฤติกรรมตามบทบาทนั้น ๆ และเขาสามารถเรียกร้องหรืออ้างสิทธิ์นั้นได้^๔

เลวินสัน และคาเนียล เจ โรล ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ ๓ ประการ คือ “บทบาทหมายถึงปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้ามความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่ลักษณะทำนองเดียวกันซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้ถึงหน้าที่อันควรกระทำ บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของผู้ดำรงตำแหน่งที่ติดกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อคนดำรงตำแหน่งนั้น ๆ นั้นเอง”^๕

นอกจากนี้ สวงวนศรี วิรัชชัย ได้อธิบายไว้ว่า “ถ้าพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบบทบาทอยู่หลายลักษณะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑) บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่าข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการ โดยชอบเป็นต้น

๒) บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของ พฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้รับความคาดหวังนี้มักจะสอดคล้อง

^๓Wilson, Police Administration, อ้างใน สมบัติ มหารศ และคณะ, “บทบาทของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการส่งเสริมความเป็นมนุษย์”, รายงานการวิจัย, (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๓๕, หน้า ๘๕.

^๔Broom and Selznick, Sociology : A Text with Adapted Reading, อ้างใน ทับทิม วงศ์ประยูร, มนุษย์กับเศรษฐกิจ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสาร จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖.

^๕Levinson and Daniel J Role, Personality and Social Struck Ure, อ้างใน พัทยา สายหนู, กลไกของสังคม, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑.

กับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีการคาดหวังมากกว่าหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

๓) บทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role) หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น บทบาทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ถูกระบุไว้ก็ได้

๔) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของเจ้าตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมการคาดหวังต่อผู้อื่นทั้ง ๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้

๕) บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ที่คนเราจะมีการเลือกที่จะรับรู้ และอาจมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วย อิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลาย ๆ อย่าง ดังนั้นเมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาท โดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกันไป และอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งด้วย”^{๑๑}

จากความหมายของบทบาทข้างต้นพอสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมของมนุษย์ที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม โดยแบบแผนของบทบาทดังกล่าวจะสืบเนื่องและเกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคล ทัศนคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียมประเพณี และแรงกดดันทางสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ย่อมมีบทบาทตามอำนาจหน้าที่ในการให้แก่วิชาการในพื้นที่ยกเว้นที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว

๒.๑.๒ ลักษณะของบทบาท

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทไว้ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

เดโซ สวานานนท์ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทว่า การสวมบทบาทใดนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

^{๑๑}สงวนศรี วิรัชชัย, จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษานานาชาติ, (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๒๗.

๑) ต้องรู้ถึงสถานะของตนเอง

๒) คำนึงถึงพฤติกรรมที่ควรแสดงในสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าควรให้เหมาะสมกับสถานภาพของตน

๓) คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ

๔) รู้จักประเมินผลการแสดงบทบาทของตนเอง^{๑๑}

สุชา จันทร์เอม ได้กล่าวถึง บทบาท (Role) ไว้ว่า บทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับสภาพของบุคคลนั้นด้วย เช่น บทบาทของนายกรัฐมนตรี บทบาทของรัฐมนตรี ตลอดจนบทบาทของบุคคลทั่วไป เช่น ครู อาจารย์ บิดา มารดา แม่บ้านคนรับใช้ แพทย์ พยาบาล เป็นต้น บุคคลจะมีบทบาทที่มีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น บุคลิกภาพที่เหมาะสม การอบรมที่ได้รับมา ความพอใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สภาพจิตใจ แรงจูงใจ และอื่น ๆ ในบางกรณีเราอาจพบว่า บุคคลที่เป็นทั้งพ่อบ้าน แม่บ้าน และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ต้องรับผิดชอบหลาย ๆ ด้าน อาจจะมีคามยุ่งยากขัดแย้งในงานที่ต้องปฏิบัติ^{๑๒}

สุพัตรา สุภาพ ได้กล่าวถึง สถานภาพและบทบาท (Status and Role) ว่าเป็นการที่เรากำหนดเรียกบุคคลหนึ่งว่าเป็นข้าราชการหรือตำแหน่งใด ๆ นั้น เป็นการเรียกตามสถานภาพ (Status) ของผู้นั้น สถานภาพจะเป็นตำแหน่งที่ได้จากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม เป็นสิทธิหน้าที่ทั้งหมดที่บุคคลนั้นมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างไรในสังคมสถานภาพเป็นสิ่งเฉพาะบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่นและมีอะไรเป็นเครื่องหมายของตนเอง^{๑๓}

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ กล่าวว่า บทบาทเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสถานภาพ เป็นโครงสร้างของสังคมเป็นนามธรรมที่อยู่ในความคิดความเข้าใจร่วมกันของสังคม ส่วนบทบาทเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้ เป็นการกระทำของบุคคลตามสถานภาพที่ตนดำรงอยู่^{๑๔}

จากแนวความคิดของนักวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะของบทบาทเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกตามสถานภาพของตน และบทบาทของบุคคลย่อมเป็นไปตามสถานภาพของบุคคลนั้น ซึ่งบทบาทของแต่ละคนอาจแตกต่างกันไปตามนิสัย ความคิด ความสามารถ สภาพจิตใจ และร่างกาย

^{๑๑} เดโช สนวนานนท์, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๐๔.

^{๑๒} สุชา จันทร์เอม, จิตวิทยาทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๕), หน้า ๒๔๑.

^{๑๓} สุพัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐) หน้า ๕๒.

^{๑๔} จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,

ของแต่ละบุคคล และบทบาทจะมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ตามบรรทัดฐานทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

๒.๑.๓ ประเภทของบทบาท

การแสดงบทบาทให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับบุคคลจะใช้วิจารณญาณ โดยอาศัยความรู้ทักษะและประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยกำหนดบทบาทบุคคลในสังคมจะแสดงบทบาท ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นแตกต่างกันออกไปถ้าตำแหน่งนั้น ๆ

บรูม และเซลซ์นิก ได้จำแนกบทบาทออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

๒) บทบาทที่ควรกระทำ เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทตามอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

๓) บทบาทที่กระทำจริง เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

นอกจากนี้ การแสดงบทบาทให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับบุคคลจะใช้วิจารณญาณ โดยอาศัยความรู้ทักษะและประสบการณ์เดิมเป็นเครื่องช่วยกำหนดบทบาทบุคคลในสังคมจะแสดงบทบาท ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นแตกต่างกันออกไปถ้าตำแหน่งนั้น ๆ ต่างกับบทบาทในสังคมทั่ว ๆ ไป แบ่งได้เป็น ๕ ตำแหน่ง ดังนี้

๑) บทบาทตามเพศ และบทบาทตามวัย ได้แก่ ผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นบทบาทที่มีอิทธิพลต่อการกระทำของตนตลอดชีวิต

๒) บทบาททางอาชีพ ได้แก่ คนขายของ ครู ทนายความ บทบาทประเภทนี้สามารถเปลี่ยนได้อย่างอิสระเร็วกว่าบทบาทอื่น

๒.๑ บทบาทเสถียรภาพ ได้แก่ บทบาทของหัวหน้า ลูกน้อง คนรับใช้

๒.๒ บทบาททางครอบครัว ได้แก่ แม่บ้าน ลูก พ่อ

๒.๓ บทบาทในกลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มที่มีความสนใจคล้าย ๆ กัน ได้แก่ บทบาทของสมาชิกในชมรมต่าง ๆ^๔

^๔Broom and Selznick, *Sociology : A text with Adapted Reading*, อ้างใน ทับทิม วงศ์ประยูร, มนุษย์กับเศรษฐกิจ, อ้างแล้ว, หน้า ๓๒.

อรุณ รักรธรรม ได้แบ่งประเภทบทบาทออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑) บทบาทจริง (Actual Role) เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล ที่ถูกควบคุมโดย อารมณ์ เจตคติ พฤติกรรมส่วนตัว และปัญหาในการปฏิบัติงานบทบาทที่ถูกกำหนด

๒) บทบาทคาดหวัง (Expectation Role) เป็นความคาดหวังของบุคคลอื่น หรือ สังคมที่มีต่อบุคคลผู้ครองตำแหน่ง และเป็นความคาดหวังของตนเองต่อบทบาทนั้น ๆ^{๑๖}

อัมพร อรุณศรี ได้แบ่งบทบาทไว้ ๒ ลักษณะคือ บทบาทอุดมคติ (Ideal Role) คือ

๑) บทบาทอุดมคติ (Ideal Role) คือ บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรที่จะปฏิบัติ ซึ่งถูกกำหนดโดยการอบรม คำแนะนำ คำสั่งสอน หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

๒) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Role) คือ บทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งถูกกำหนดโดยผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคม นำเอาบทบาททางอุดมคติไปแปลความเพื่อที่จะปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่นั้น จะมีลักษณะคล้ายคลึง หรือแตกต่างกันอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความ โดยมีสภาพแวดล้อมเป็นข้อจำกัดและสิ่งกีดขวาง^{๑๗}

สุพัตรา สุภาพ ได้จำแนกลักษณะที่สำคัญของบทบาทออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑) ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ว่าควรที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ อย่างไร

๒) การแสดงบทบาท (Enactment) เป็นการแสดงบทบาทของบุคคลให้สอดคล้องกับบทบาทที่ถูกกำหนดไว้^{๑๘}

สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา ได้จำแนกบทบาทของบุคคลได้ ๓ ด้าน คือ

๑) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทในอุดมคติ (Role Prescriptions) เป็นบทบาทที่ สังคมกำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลอยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น ครูต้องมีความรู้ มีจริยธรรม เป็นคนดี สมกับคำว่าปูชนียบุคคล

^{๑๖}อรุณ รักรธรรม, พฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๑๘.

^{๑๗}อัมพร อรุณศรี, “การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์”, วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), ๒๕๓๖, หน้า ๒๒.

^{๑๘}สุพัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, อ่างแล้ว, หน้า ๕๒.

๒) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Role Descriptions) เป็นบทบาทที่บุคคลได้ปฏิบัติจริงเมื่อ อยู่ในบทบาทนั้น เช่น ครูลาภกิจต้องส่งใบลาล่วงหน้า เมื่อได้รับอนุญาตจึงจะหยุดได้

๓. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังจากบุคคลอื่น ว่าตนสมควรจะปฏิบัติอย่างไรในบทบาทนั้น เช่น คาดหวังว่าครูเป็นผู้นำทางประชาธิปไตยสามารถ ปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน^{๑๕}

โดยสรุปคำนิยามของบทบาท คือ สิ่งที่ควรกระทำ หรือการแสดงออกเนื่องจากภาระหน้าที่ที่ได้รับ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงบทบาทที่ผู้นำชุมชนควรที่จะกระทำ หรือแสดงออกเนื่องจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากบทบาทความเป็นผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชนทางด้านต่าง ๆ จำนวน ๖ ด้านหลักด้วยกัน โดยพิจารณาจากการประเมินความพึงพอใจจากแบบสอบถามที่ให้ ข้อมูลโดยประชาชน

๒.๒ แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับผู้นำ

ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กร ทั้งนี้ เพราะผู้นำ มีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบ โดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากร ขององค์กรปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่า ผู้นำทำอะไรหรือมีวิธีการบางอย่างไรจึง ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถ และพยายามที่จะ ทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจ ในขณะที่ผู้นำบางคนนำอย่างไร นอกจากผู้ใต้บังคับบัญชาจะไม่เต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเกลียดชังและพร้อมที่จะร่วมกันจับได้ ผู้นำให้ไปจากองค์กร

^{๑๕}สมเดช สิทธิพิงศ์พิทยา, “บทบาทของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต ในการสนับสนุนงาน พัฒนาชนบทของจังหวัดและอำเภอ : ศึกษาจากทัศนคติของพัฒนาการจังหวัดและพัฒนาการอำเภอ จังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๐, หน้า ๑๕.

๒.๒.๑ ความหมายของผู้นำ

เพื่อให้เข้าใจถึงผู้นำ ได้ดีขึ้นจึงขอเสนอความหมายของผู้นำที่ได้มีผู้ให้ไว้ดังนี้

เสาวนิต เสดถานนท์ กล่าวว่าผู้นำคือบุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้^{๑๐}

วิโรจน์ รอดวงษ์, ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ริเริ่มหรือส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผู้ที่สนับสนุน ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มให้ดำเนินไปด้วยดี^{๑๑}

กวี วงศ์พูน ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไว้ ๕ ประการ คือ

๑. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่มเปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง

๒. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากันไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่อุณหภูมิปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำทั้งนี้รวมถึงผู้นำที่นำกลุ่มออกนอกกลุ่มออกทางด้วย

๓. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือกหรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่มซึ่งเป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคมมิติของบุคคลเป็นฐาน และสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

๔. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะบางอย่างคือสามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

๕. ผู้นำ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมความเป็นผู้นำ^{๑๒}

^{๑๐}เสาวนิต เสดถานนท์, ภาวะผู้นำ, (นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๓๗), หน้า ๔.

^{๑๑}วิโรจน์ รอดวงษ์, “ลักษณะความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๔, หน้า ๒๘.

^{๑๒}กวี วงศ์พูน, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๔๒), หน้า ๑๔ - ๑๕.

ประสิทธิ์ ทองอุ่น ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำหมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน โดยได้รับการคัดเลือกและการยอมรับ ได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้างาน ให้เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้ใช้อำนาจทั้งพระเดชและพระคุณในการปกครองบังคับบัญชาและถือว่ามีอิทธิพลเหนือจิตใจผู้อื่นในการกระทำมุ่งใจให้บุคคลปฏิบัติตามกระบวนการบริหาร^{๒๓}

ประมวล อินทศรี ได้ให้ความหมายของ ผู้นำ ไว้ว่าสนใจว่า “ผู้นำ” คือผู้ที่มีความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอันเป็นที่ต้องการในการดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ และสามารถใช้ความรู้ ช่วยให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง^{๒๔}

สรุปได้ว่า ผู้นำ (Leader) คือ ผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น นำบุคคลเหล่านั้นไป โดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อใจอย่างเต็มที่อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงจัง และเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานและองค์กรที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ กำนัน เจ้าคณะจังหวัด เจ้าอาวาส ปลัดกระทรวง คณบดี เป็นต้น

๒.๒.๒ คุณลักษณะของภาวะผู้นำ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะนำเอาความหมายของผู้นำ ภาวะผู้นำ ในเป็นกรอบการศึกษาแล้ว ได้นำเอาแนวคิด ทฤษฎี ที่ได้อธิบายถึงคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้นำ ชนิดของคนที่จะเป็นผู้นำ และสถานการณ์อย่างไรที่ทำให้คนเป็นผู้นำ มาเสนอไว้พอเป็นสังเขปดังนี้

สตีต วงศ์สุวรรณ ทฤษฎีลักษณะผู้นำ หรือทฤษฎีความเป็นผู้นำตามคุณลักษณะ (Traits Theory of Leadership) เป็นการวิเคราะห์ผู้นำตามคุณลักษณะของบุคคลทฤษฎีนี้เกิดจากประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของสังคม เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าคนที่เป็นผู้นำย่อมมีลักษณะประจำตัวจนเป็นอิทธิพลผลักดันให้เป็นผู้มีลักษณะพิเศษในตัว และคุณลักษณะพิเศษนั้นจะต้องเป็นลักษณะถาวร

^{๒๓}ประสิทธิ์ ทองอุ่น, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟเอดิเคชัน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕๖.

^{๒๔}ประมวล อินทศรี, “การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๘”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๓๗, หน้า ๒๕.

(Trait) มีลักษณะถาวรของความเป็นผู้นำอยู่ในตัวและติดตัวอยู่เสมอไม่ว่าจะอยู่ในสภาวะ หรือ พื้นฐานวัฒนธรรมใด เขาจะต้องเป็นผู้นำของหมู่คณะขึ้นมาจนได้^{๒๕}

Kreitton กล่าวว่า ลักษณะผู้นำที่ดีต้องประกอบด้วย

๑. ความรู้ดี (Knowledge)
๒. มีลักษณะจูงใจผู้พบเห็น (Pleasing Personality)
๓. มีใจเยือกเย็นเมื่อประสบปัญหา (Tact)
๔. นอบน้อม (Courtesy)
๕. ตัดสินปัญหาทันท่วงที (Initiative)
๖. เป็นกลางโดยไม่เอนเอียง (Impartiality)
๗. เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ (Flexibility)
๘. มีความกล้าหาญ (Fearlessness)
๙. เป็นผู้ร่าเริงมองโลกในแง่ดี (Cheerfulness)
๑๐. เติรียมใจที่จะรับงานหนัก (Industriousness)
๑๑. มีอารมณ์มั่นคง (Emotional Stability)
๑๒. เป็นผู้มี ความกระตือรือร้น (Enthusiasm)
๑๓. เสมอต้นเสมอปลาย (Sincerity)
๑๔. สามารถคุมการประชุม และแนะนำความคิด (Leadership Skills)
๑๕. รักการทำงาน (Loyalty)
๑๖. ไม่หมดกำลังใจง่าย ๆ (Preservance)
๑๗. มีความสามารถทำงานได้ดีกว่าสิ่งหนึ่ง (Versatility)
๑๘. มีพลังแห่งความค้ำนึ่ง (Vision)
๑๙. ซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา (Integrity)
๒๐. ต้องมีศีลธรรม (Ethics)

Mitchell and Larson Junear ได้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ ในการพิจารณาว่าผู้นำใดมีภาวะผู้นำหรือไม่ ได้แก่

๑. ผู้นำเป็นกระบวนการ คือ ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพล ที่ผู้นำพยายามจะมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม เพื่อให้มีพฤติกรรมการทำงานตามต้องการ โดยมีจุดมุ่งหมาย

^{๒๕} สติต วงศ์สุวรรณ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : เจริญรัตน์การพิมพ์), ๒๕๒๘, หน้า

ขององค์กรเป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เรื่องของบุคคลที่จะพึงมีภาวะผู้นำได้โดยที่ไม่ได้มีการกระทำใด ๆ เป็นกระบวนการ (Process) ให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น ดังนั้น ผู้นำทางจากการแต่งตั้ง เช่น ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อาจจะมีภาวะหรือไม่มีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีลักษณะทั้ง ๓ ประการหรือเปล่า ในทางตรงข้าม ผู้ที่แสดงภาวะผู้นำอาจจะไม่เป็นผู้หน้าที่แบบทางการ แต่มีองค์ประกอบ ๓ ประการนั้น

๒. มีระดับความถูกต้องของการใช้อิทธิพล คือ ภาวะผู้นำ นอกจากเป็นกระบวนการ แล้วภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามยอมให้ผู้นำใช้อิทธิพลต่อตัวเขาซึ่ง โดยทั่วไปก็ต้องพิจารณาถึงระดับความถูกต้องของอิทธิพลที่ใช้ด้วยว่า ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจเข้าขู่เข็ญ หรือบีบบังคับให้ทำตาม เพราะถ้าเป็นการเช่นนั้นก็ไม่ถือว่าผู้นำมีภาวะผู้นำได้

๓. มีความสำเร็จของจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ คือ ภาวะผู้นำจะถูกอ้างถึงเมื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม หรือองค์กรประสบความสำเร็จ ดังนั้นถ้าหากผู้นำไม่สามารถนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จดังกล่าวได้ ก็ย่อมหมายถึงว่าผู้นำไม่ได้แสดงภาวะผู้นำหรือไม่มีความสามารถในการนำนั่นเอง^{๒๖}

กาญจน์ เรื่องมนตรี ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำว่า ภาวะแห่งการเป็นผู้นำสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ดังนี้

Leadership หมายถึง ภาวะความเป็นผู้นำ ได้แก่

L มาจาก Love หมายถึง รักหน้าที่ มีความยุติธรรม เน้นย้ำความเจริญ

E มาจาก Education and Experience หมายถึง การศึกษาคี มีพร้อมด้วยประสบการณ์

A มาจาก Adaptation หมายถึง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม พร้อมในสถานการณ์รอบด้าน

D มาจาก Decisiveness หมายถึง สามารถตัดสินใจได้รวดเร็ว แม่นยำและถูกต้อง

E มาจาก Enthusiastic หมายถึง มองความสำเร็จผู้อื่นด้วยความชื่นชม

R มาจาก Responsibility หมายถึง ความรับผิดชอบ ประกอบด้วยความดี มีวินัย

S มาจาก Sacrifice and Sincere หมายถึง จริงจัง จริงใจ ยอมเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

H มาจาก Harmonious หมายถึง ไพเราะ นุ่มนวล ชวนให้คล้อยตาม งามด้วยมารยาท

I มาจาก Intellectual Capacity หมายถึง ปฏิภาณไหวพริบ ฉลาดหลักแหลมรู้เท่าทันคน

P มาจาก Persuasiveness หมายถึง สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม^{๒๗}

^{๒๖} Mitchell and Larson Junear, *Trait Theories of Leadership*, อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘ - ๕๙.

^{๒๗} กาญจน์ เรื่องมนตรี, เอกสารประกอบการสอนบรรยายในชั้นเรียน, (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๓), หน้า ๔.

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จะต้องมิภาวะผู้นำ เป็นที่ยอมรับ เป็นที่นิยมชอบหรือเป็นที่ต้องการของพนักงานส่วนตำบล จึงจะก่อเกิดความสัมพันธ์ความร่วมมือในการทำงาน และสามารถพัฒนาองค์กรต่อไปได้

๒.๒.๓ บทบาท และหน้าที่ของผู้นำ (Leadership Roles)

บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ ผู้นำมีบทบาทและหน้าที่หลายอย่าง ผู้นำในกลุ่มคนที่ชอบเผด็จการอาจมีหน้าที่อย่างหนึ่งแต่ผู้นำในกลุ่มคนที่ชอบประชาธิปไตยอาจมีบทบาทและหน้าที่อีกอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตามบทบาทและหน้าที่ทั่ว ๆ ไปของผู้นำทุกคน ในกลุ่มคนทุกประเภท มีตรงกันอยู่บ้าง จึงขอสรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้นำ โดยทั่ว ๆ ไปเพื่อเป็นแนวความคิดสำหรับผู้บริหารการศึกษา ๑๔ อย่างคือ

๑. ผู้นำในฐานะผู้บริหาร (The Leader as Executive) บทบาทที่เห็นได้ชัดที่สุดของผู้นำก็คือ บทบาทในฐานะผู้บริหารซึ่งประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กร หรือในฐานะผู้ประสานงานภายในกลุ่มที่ตนเป็นผู้บริหาร ผู้นำประเภทนี้คอยช่วยให้งานของบุคลากรทุกคนดำเนินไปได้ด้วยดี ผู้นำจะเป็นผู้คุมนโยบายและกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และรับผิดชอบคอยดูแลนโยบายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มให้มีการปฏิบัติโดยครบถ้วนถูกต้อง

๒. ผู้นำในฐานะผู้วางแผน (The Leader as Planner) โดยปกติผู้นำมักทำหน้าที่วางแผนการปฏิบัติงานทุกชนิด เป็นตัดสินใจว่าบุคลากรในหมู่ของตนควรใช้วิธีการอย่างไรและใช้อะไรมาประกอบบ้างเพื่อให้บรรลุผลตามความต้องการ ผู้นำมักทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลด้วยว่าแผนที่วางไว้นั้นมีการดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ผู้นำมักจะเป็นผู้เดียวที่ทราบแผนทั้งหมดโดยต้องแก่ คนอื่นในกลุ่ม มักรู้เรื่องเฉพาะส่วนที่ตนได้รับมอบหมายหรือรับผิดชอบแต่รู้ไม่หมดทั้งแผน

๓. ผู้นำในฐานะผู้กำหนดนโยบาย (The Leader as Policy Maker) งานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของผู้นำคือ การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหมู่คณะ และการวางนโยบายส่วนมากนโยบายมาจากที่ ๓ แห่ง คือ

๓.๑ มาจาก “เบื้องบน” หรือ เจ้านาย ที่มีตำแหน่งสูง

๓.๒ มาจาก “เบื้องล่าง” คือ ได้มาจากคำแนะนำ หรือมติของบุคลากรได้บังคับบัญชา

๓.๓ มาจาก “ผู้นำ” ของหมู่คณะนั้น ๆ ไม่ว่าจะนโยบายจะมาจากแหล่งใด ผู้นำมีอำนาจโดยเสรีที่จะกำหนดหรือเลือกด้วยตนเอง

๔. ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ (The Leader as Expert) ผู้นำส่วนมากหวังพึ่งผู้นำจะทำหน้าที่คล้ายกับผู้ชำนาญการในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ แต่ผู้นำจะรู้เรื่องต่าง ๆ ในด้านเทคนิคไปเสียหมดทุกอย่างไม่ได้ ผู้นำในองค์กรนอกแบบหรือองค์กรอรรูปนัย บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในสาขา

วิชาชีพักจะมีบุคลากรอื่นมาหา เพื่อปรึกษาหารือขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ โดยเป็นการขอความช่วยเหลือส่วนตัว บุคลากรผู้นั้นจึงกลายเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการอยู่ในองค์กรนั้น ๆ

๕. ผู้นำในฐานะตัวแทนของกลุ่มเพื่อติดต่อกับภายนอก (The Leader as External Group Representative) เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มหรือขององค์กรหรือหน่วยงานใดก็ตาม จะพากันไปติดต่อกับภายนอกหมดทุกคน โดยตรงไม่ได้ ผู้นำที่มีคุณสมบัติเป็นที่พอใจของกลุ่มมักจะได้รับการเลือกให้ไปทำหน้าที่แทน เขาก็กลายเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม ต่อมาไม่เพียงแต่จะมีหน้าที่ติดต่อกับบุคคลภายนอกแทนกลุ่มเท่านั้น แต่เมื่อบุคคลภายนอกมาเจรจาอะไรกับกลุ่มก็ต้องเข้ามาเจรจาทันทีด้วย ผู้นำประเภทนี้กลายเป็นผู้รักษาประตู ของบุคลากรในกลุ่ม หรือในองค์กร หรือหน่วยงานนั้น ๆ โดยปริยาย

๖. ผู้นำในฐานะผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายใน (The Leader as Controller of Internal Relations) ผู้นำมักจะทำหน้าที่ควบคุมดูแลรายละเอียดต่าง ๆ ภายในกลุ่ม และเรื่องสำคัญมากเรื่องหนึ่งภายในกลุ่ม ก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มนั่นเองในบางกลุ่มไม่ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น เช่น การจัดงานมงคลให้แก่สมาชิกคนใดคนหนึ่ง หรือเรื่องอะไรก็ตาม สมาชิกเป็นเจรจาทันทีหัวหน้าหรือผู้นำ ในบางกลุ่มผู้นำจะเจรจาให้หรือจะเอาใจใส่เฉพาะสมาชิกบางคนไม่ทุกคน แต่ในบางกลุ่มผู้นำก็ไม่สนใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเลยก็มี ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของผู้นำเป็นคน ๆ ไป

๗. ผู้นำในฐานะผู้ให้รางวัลและให้โทษ (The Leader as Purveyor of Rewards and Punishments) บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอให้รางวัลและให้โทษแก่บุคลากรอื่นหรือมีอำนาจให้รางวัลให้โทษ จะกลายเป็นผู้ทรงอำนาจสำคัญและกลายเป็นผู้นำในที่สุด คุณและโทษที่ว่านี้อาจจะเป็นการขึ้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน หรือการมอบหมายงานให้มากให้น้อยหรือให้งานที่ยาก ๆ หรือง่าย ๆ ทำก็ได้ทั้งนั้น ผู้บริหารที่ดีพึงระวังที่จะไม่มอบอำนาจเช่นนี้ให้แก่บุคลากรคนใดมากเกินไป เพราะความเสียหายอาจจะเกิดขึ้นกับองค์กรได้ในภายหลัง

๘. ผู้นำในฐานะผู้ไกล่เกลี่ย (The Leader as Purveyor of Rewards) เมื่อมีการขัดแย้งใด ๆ เกิดขึ้น บุคลากรคนใดคอยไกล่เกลี่ยให้สงบและเข้าใจกันได้ บุคลากรผู้นั้นมักจะกลายเป็นผู้นำในภายหลัง บางทีผู้นำประเภทนี้ทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาคดีภายในด้วยตนเองเลยก็มี

๙. ผู้นำในฐานะที่เป็นบุคคลตัวอย่าง (The Leader as Exemplary) บุคลากรที่มีความประพฤติดีหรือปฏิบัติงานดีจนได้รับการยกย่องอยู่เสมอว่า เป็นตัวอย่างที่ดีขององค์กร มักจะกลายเป็นผู้นำของบุคลากรอื่นได้โดยง่าย เพราะเป็นคนที่ได้รับการนับถือจากบุคลากรสำคัญในองค์กร

๑๐. ผู้นำในฐานะสัญลักษณ์ของกลุ่ม (The Leader as Symbol of the Group) ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวของกลุ่มคนทุกชนิดมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของกลุ่ม แต่คนหมู่มากอยู่ด้วยกันจะให้สามัคคีกันตลอดเวลา ย่อมลำบากมาก กลุ่มจึงมักมี คน ๆ หนึ่ง หรือบางคน ที่ได้รับการยกย่องจากบุคลากรทั้งหลายว่าเป็นตัวแทนและเป็นคนที่หาที่ติไม่ได้ของเขา ซึ่งจะดีกับเขาเสมอไม่ว่าจะในโอกาสใด และจะดีด้วยกับคนทุกคน นั้นจะไม่มีทางกระทำการใดอันจะเป็นภัยต่อกลุ่มโดยเด็ดขาด คน ๆ นี้จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เป็นผู้นำในทำนองเดียวกับพระมหากษัตริย์เป็นผู้นำของประเทศอำนาจที่ผู้นำเหล่านี้มีจึงสูงสุด เหนือจิตใจคนภายในกลุ่มทุกคนและทุกฝ่าย

๑๑. ผู้นำในฐานะตัวแทนรับผิดชอบ (The Leader as Substitute for Individual Responsibility) ไม่แปลกเลยที่กลุ่มคนบางกลุ่ม หรือองค์กร หรือหน่วยงานบางแห่ง มีผู้นำคนหนึ่งหรือหลายคนอาสาเข้ารับผิดชอบรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการกระทำบางอย่างของบุคคลบางคนในกลุ่ม หรือรับผิดชอบต่อกิจการทั้งหมดที่คนกลุ่มนั้นกระทำลงไป โดยเหตุนี้บางทีในโอกาสต่อมา บุคลากรในกลุ่มจะมอบหมายให้ผู้นำมีอำนาจตัดสินใจกระทำการใด ๆ แทนตนได้เพื่อป้องกันความผิดพลาด ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ผู้นำของตนต้องพลอยรับผิดชอบโดยไม่ได้กระทำผิดกับพวกเขา

๑๒. ผู้นำในฐานะผู้มีอุดมคติ (The Leader as Ideologist) บางทีผู้นำบางคนเป็นศาสดาของกลุ่ม เป็นผู้กำหนดอุดมคติ สร้างความเชื่อหรือศรัทธาต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรอื่น แม้กระทั่งคุณธรรมประจำใจและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของกลุ่ม อุดมคติดังกล่าวในตอนแรกอาจเป็นเพียงคำพูดของเขาที่ใคร ๆ พากันนิยมและปฏิบัติตาม ต่อมาก็กลายเป็นอุดมคติทางการ ของกลุ่มไป ผู้นำประเภทนี้มักเป็นนักพูดและนักคิด ที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มให้ความนับถือ

๑๓. ผู้นำในฐานะบิดาผู้มีแต่ความกรุณา (The Leader as Father Figure) ผู้นำประเภทนี้วางตัวเป็นผู้ใหญ่ มีอาวุโสที่สุดในกลุ่ม และมีบุคลิกลักษณะที่น่านับถือในฐานะเป็นบิดาของกลุ่ม ซึ่งจะดูคำใครก็ตาม การดูค่านั้นไม่มีใคร โกรธ เพราะทุกคนทราบดีว่าเบื้องหลังคำพูดคำของคน ๆ นั้น เขามีความรักความหวังที่อยู่ด้วยเสมอไป และเขาจะเป็นที่พึ่งทางใจให้แก่คนทุกคนเมื่อมีความทุกข์ได้เสมอ

๑๔. ผู้นำในฐานะเป็นผู้รับความผิดแทน (The Leader as Scapegoat) ผู้นำที่รับผิดชอบ และเป็นบิดาของกลุ่มทุกคนย่อมหวังได้ว่า เมื่อใดมีความเสียหายเกิดขึ้นตนเองนั้นแหละจะถูกลงโทษแทน บุคลากรจำนวนมากในกลุ่มคนทุกประเภทต่างก็ไม่ต้องการรับผิดชอบเมื่อมีความผิดเกิดขึ้น แต่จะพากันซัดทอดกลายเป็นผู้นำขึ้นมาในภายหลังได้เหมือนกัน เพราะเมื่อเหตุการณ์ร้ายผ่านไปแล้วคนพากันเห็นอกเห็นใจที่เขาเคยได้รับเคราะห์กรรมแทนพวกตนแต่เพียงผู้เดียว

๒.๒.๔ ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ทฤษฎีภาวะผู้นำมีวิวัฒนาการมาจากการศึกษา เริ่มมีความชัดเจนประมาณต้นศตวรรษที่ ๒๐ โดยศึกษาตามแนวคิดความเชื่อของทฤษฎีภาวะผู้นำแต่ละช่วง เป็นผลทำให้เกิดแนวคิดมาพัฒนาเป็นภาวะผู้นำ และนำมาใช้ในการพัฒนาผู้นำกลุ่มองค์กรในปัจจุบันการศึกษาแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำนั้น ได้มีผู้ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำไว้มาก แต่ในที่นี้จะขอสรุปความคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ ซึ่งมีนักวิชาการทั้งได้อธิบายถึงทฤษฎีภาวะผู้นำไว้หลายท่านดังนี้

ปิยบุษ เงินคล้าย ได้สรุปและแบ่งทฤษฎีภาวะผู้นำออกเป็น ๓ ทางดังนี้คือ

๑. ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait Theory of Leadership) แบ่งคุณลักษณะ (Trait) เป็น ๓ ประเภทคือ

๑.๑) ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality Trait) ได้แก่ การปรับตัว การปรับความรู้สึก จิตใจ ทศนคติ ลักษณะเด่นในเรื่องการก้าวร้าวหรือความนุ่มนวล การควบคุมและความสมดุลของ อารมณ์ ความเป็นอิสระ ความคิดสร้างสรรค์ ความมีจริยธรรมความเชื่อมั่นในตนเอง

๑.๒) ความสามารถ (Abilities) ได้แก่ สถิติปัญญาการตัดสินใจความรู้ความสามารถในการพูด

๑.๓) ทักษะทางสังคม (Social Skills) ได้แก่ ความสามารถในการรวบรวมสมาชิกในการทำกิจกรรม ความสามารถในการบริหารงาน ความมีเกียรติและการเป็นบุคคลที่กว้างขวางเป็นที่ ยอมรับ ทักษะทางสังคม การมีส่วนร่วมในสังคม การใช้วิธีการทางการพูดหรือเทคนิคที่ให้นคนยอมรับ/คล้อยตาม

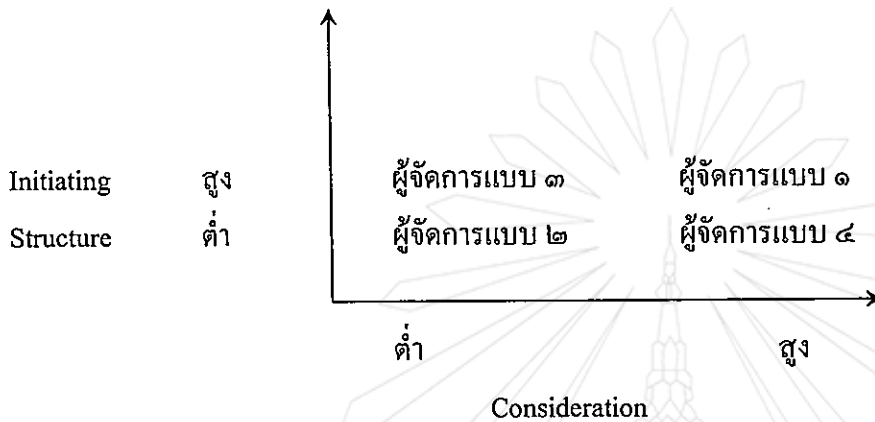
๒. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavior Theory of Leadership) แบ่งคุณลักษณะที่ศึกษาเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑) Consideration คือการที่ผู้นำเอาความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา มาใช้ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยที่ผู้นำมีลักษณะถึงความเป็นมิตร ให้การสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชา และเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสื่อสารในสิ่งที่ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการซึ่งคุณลักษณะของผู้นำประเภทนี้มีดังนี้มีความเป็นมิตรให้ปรึกษากับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาส/ช่องทางในการติดต่อสื่อสารให้การสนับสนุนเป็นตัวแทนในการจัดสรรผลประโยชน์ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

๒.๒) Initiating Structure การที่ผู้นำให้ความสำคัญกับงานและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งรูปแบบของผู้นำประเภทนี้จะให้ความสำคัญที่ ได้แก่ การวางแผนการประสานงาน การเป็นผู้นำการแก้ปัญหาการกำหนดบทบาทของผู้นำผู้ใต้บังคับบัญชาที่ชัดเจน การประสานงาน การเป็นผู้นำ

การแก้ปัญหา การกำหนดบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ชัดเจน การวิพากษ์วิจารณ์จุดอ่อนของงาน
กีดกันผู้ใต้บังคับบัญชา

๒.๓) Relationship to Effectiveness ความสัมพันธ์ของผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นคัง
แผนภาพ

ภาพประกอบที่ ๒.๑ แสดง Relationship to Effectiveness ความสัมพันธ์ของผู้นำกับ
ผู้ใต้บังคับบัญชา

- ผู้จัดการแบบที่ ๑ จะมีรูปแบบของความเป็นผู้นำสูง จะมีความอบอุ่นในการดูแลผู้ใต้บังคับ
บัญชา และมีระดับของผลงานสูง กล่าวคือเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสูง
- ผู้จัดการแบบที่ ๒ จะมีรูปแบบของความเป็นผู้นำต่ำ จะมีความเป็นมิตรในการดูแลผู้
ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งไม่สนใจในเป้าหมายหรือวิธีการทำงาน
- ผู้จัดการแบบที่ ๓ จะมีรูปแบบของการให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการบริหารมากกว่า
ความรู้สึของผู้ใต้บังคับบัญชา
- ผู้จัดการแบบที่ ๔ จะมีรูปแบบของความเป็นผู้นำตรงข้ามกับแบบ ๓ จะมีความอบอุ่นใน
การดูแลผู้ใต้บังคับบัญชามักจะตามใจผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ไม่สนใจ
กิจกรรมทางการบริหาร ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามารถ องค์กรก็
จะมีประสิทธิผล

ดังนั้น ประสิทธิภาพของผู้นำ ขึ้นอยู่กับ พฤติกรรมของผู้นำ กับความต้องการตามสถานการณ์

๓. ลักษณะของพฤติกรรมผู้นำ (Path-Goal Theory)

๓.๑ เน้นการควบคุม (Directive Leadership)

๓.๒ เน้นการสนับสนุน (Supportive Leadership)

๓.๓ เน้นการมีส่วนร่วม (Participative Leadership)

๓.๔ เน้นความสำเร็จของงาน (Achievement-oriented Leadership)

ลักษณะของบุคลิกของผู้นำที่มีส่วนสัมพันธ์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะเป็นที่ยอมรับหรือทำให้เกิดความพอใจ มีดังนี้

๑. ความสามารถ
๒. การควบคุมตนเอง
๓. ความต้องการหรือแรงจูงใจ

ลักษณะของงานที่จะมีอิทธิพลต่อลักษณะของผู้นำที่จะมีผลกระทบต่อความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา ตามปัจจัยในสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อมในงานดังนี้

๑. งานของผู้ใต้บังคับบัญชา
๒. ระบบอำนาจหน้าที่ที่เป็นทางการขององค์กร
๓. กลุ่มงานขั้นต้น

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา มีผลกับงานในเรื่องต่อไปนี้

๑. ความพึงพอใจในงาน ได้แก่ การได้รับรางวัลจากการทำงาน
๒. การยอมรับของผู้นำ ได้แก่ การที่ผู้นำพอใจในผลงาน
๓. พฤติกรรมในการจูงใจ ได้แก่ ความพยายามกับความสามารถ ความสามารถกับ

ผลตอบแทน^{๒๔}

มัลลิกา ต้นสอน ได้สรุปและแบ่งทฤษฎีในการศึกษาภาวะผู้นำออกเป็น ๓ แนวทางดังนี้ คือ

๑. ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait Theories of Leadership)
๒. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theories of Leadership)
๓. ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Theories of Leadership)^{๒๕}

ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait Theories of Leadership) เป็นความสนใจที่จะให้การศึกษาคุณลักษณะเฉพาะของตัวผู้นำ เพื่อที่จะคาดคะเนถึงลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิภาพโดยการมองลักษณะส่วนตัว เช่น บุคลิกภาพ ลักษณะทางกาย ความสูง รูปร่างหน้าตา และอื่น ๆ เช่น มีความ

^{๒๔}ปิยะนุช เงินคล้าย, เอกสารประกอบการสอน วิชา PS ๓๐๘ ทฤษฎีองค์กรหัวข้อพฤติกรรมองค์กร กระบวนการในการบริหารองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๔ - ๕.

^{๒๕}มัลลิกา ต้นสอน, พฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๔๔), หน้า ๔๔.

ฉลาดเป็นคนกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์เป็นคนชอบแก้ปัญหา มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และมีความรับผิดชอบเป็นต้น แต่คุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวต่าง ๆ เหล่านี้ผู้นำแต่ละคนมีไม่เท่ากัน จึงทำให้ยากต่อการสรุปออกมาให้ชัดเจน จุดอ่อนของทฤษฎีนี้จึงมีผู้แย้งว่า เป็นการละเลยต่อปัจจัยสำคัญของผู้นำในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำนี้ขาดขาดสมบูรณ์ในการที่จะอธิบายรายละเอียดถึงเหตุ และปัจจัยต่อความสำเร็จของผู้นำ ซึ่งทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญคือ ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ เป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะทางด้านร่างกายและทฤษฎีมหาบุรุษ (The Great Man Theory) เป็นการศึกษาถึงความเชื่อว่าความสามารถพิเศษ หรือเรื่องของพรสวรรค์อาจจะมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดผู้นำขึ้น แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองแนวคิดนี้ยังหาข้อสรุปไม่ได้

ทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Theories of Leadership) เป็นทฤษฎีที่ศึกษาผู้นำด้านบุคลิกภาพ นิสัยที่แสดงออก โดยศึกษาว่าผู้นำที่มีพฤติกรรมในลักษณะใดที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และทำให้การพัฒนาผู้นำเป็นไปอย่างมีระบบ และมีรูปแบบเป็นรูปธรรม ทฤษฎีผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่มีการศึกษาที่น่าสนใจคือ

การศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michigan Studies) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้นำและผู้ตาม หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา กับประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสามารถแบ่งพฤติกรรมผู้นำได้เป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑. พฤติกรรมผู้นำที่ให้ความสำคัญกับคนหรือพนักงาน (Employee Centered Leader Behavior) ผู้นำในลักษณะนี้จะให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สนใจและเข้าใจความสำคัญของพนักงาน

๒. พฤติกรรมผู้นำที่ให้ความสำคัญกับงาน (Job Centered Leader Behavior) ผู้นำที่มีลักษณะเช่นนี้จะให้ความสำคัญกับงานและผลิตชิ้นงานออกมา สนใจด้านเทคนิค และวิธีการในการผลิต เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถือว่าพนักงานเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งหรือเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะทำให้งานสำเร็จเท่านั้น นั่นคือผู้นำให้ความสำคัญกับพนักงานนั้นจะมีผลต่อความพอใจของพนักงานทำให้พนักงานมีความเต็มใจในการทำงาน ส่วนผู้นำที่ให้ความสนอกสนใจกับงานมากกว่าพนักงานจะทำให้พนักงานขาดความกระตือรือร้น ความเต็มใจที่จะทำงานมีน้อย.

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Theories of Leadership) จากการที่ ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ และทฤษฎีผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะพิเศษ และคุณลักษณะทางกายภาพของตัวผู้นำและพฤติกรรมของผู้นำทำให้ไม่สามารถอธิบายถึงความสำเร็จของผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้ นอกจากนั้นปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ก็มีผลต่อความสำเร็จของผู้นำ จึงทำให้มีผลการศึกษาวิจัยผู้นำเชิงสถานการณ์ ดังนี้

แบบจำลองเชิงสถานการณ์ของ Fiedler (Fiedler Contingency Model) เป็นแนวคิดเริ่มต้นของทฤษฎีเชิงสถานการณ์กล่าวว่าแม้บุคคลไม่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเป็นผู้นำ แต่แบบจำลองสถานการณ์ก็สามารถช่วยให้เลือกผู้นำได้เหมาะสมกับสถานการณ์จากปัจจัยความสามารถในการสร้างความพึงพอใจสถานการณ์ซึ่งประกอบด้วย

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและ สมาชิก (Leader Member Relationship) ซึ่งปัจจัยที่ว่านี้ฟิลเลอร์เห็นว่ามีความสำคัญในเชิงสถานการณ์ เพราะถ้าความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้นำ และ ผู้ตามเป็นไปด้วยดีก็จะเกิดความร่วมมือที่ดีและก่อให้เกิดความสำเร็จของงาน

๒. โครงสร้างของงาน (Task Structure) เป็นการกำหนดระดับของเป้าหมายงานทักษะและวิธีการและมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน

๓. อำนาจโดยตำแหน่ง (Position Power) เป็นอำนาจที่ได้รับมอบหมายมาเพื่อให้คุณให้โทษเพื่อประโยชน์ต่อการควบคุม สั่งงาน ในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย

ทฤษฎีเส้นทางเป้าหมาย (Path – Goal Theory) เป็นทฤษฎีเชิงสถานการณ์ที่ Martin Evans and Robert House) พัฒนาขึ้นมาโดยกล่าวไว้ว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะทำให้เกิดการปฏิบัติงานของลูกน้องมีประสิทธิผลมากขึ้นด้วย อันเป็นผลมาจากที่มีการชี้แนะ การชักจูงและสร้างความพึงพอใจสร้างความชัดเจนในวิธีการทำงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และทฤษฎีนี้ยังเชื่อว่าผู้นำคนหนึ่ง ๆ นั้นอาจมีภาวะผู้นำแบบใดแบบหนึ่ง หรืออาจจะเป็นทุกรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยแวดล้อมอันประกอบด้วย

๑. ลักษณะของสภาพแวดล้อม (Environment Factor) ซึ่งจะก่อให้เกิดผลต่อความพอใจพอใจในงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเช่น โครงสร้างของงาน ระบบอำนาจหน้าที่ขององค์กรและกลุ่มงาน

๒. ลักษณะที่เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinate Characteristics) อันเป็นระดับของทักษะและความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา

ส่วนทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ Hersey and Blanchard (Hersey-Blanchard Situation Leadership Theory) ได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้บริหารได้ปรับปรุงรูปแบบ ภาวะผู้นำของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความพร้อมการเป็นผู้ตาม ขณะเดียวกันเพื่อจะตอบสนองความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา ประกอบไปด้วยความสามารถ (Ability) เช่น ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ อีกด้านหนึ่งก็คือความเต็มใจ (Willingness) ซึ่งได้แก่ความเชื่อมั่น เงื่อนไข และการจงใจในการทำงาน

ขณะที่ทฤษฎีการทดแทนความเป็นผู้นำ (Substitutes for Leadership Theory) ถือว่าการทดแทนนั้นเป็นตัวแปรเชิงสถานการณ์ที่ทำให้การทำงานของกลุ่มไม่ต้องมีผู้นำ เพราะว่าพนักงาน

หรือกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ และเป้าหมาย ทำงานแล้วเป็นอย่างดีแล้วจนกระทั่งไม่มีความจำเป็นจะต้องมีผู้นำอย่างเป็นทางการ

นอกจากนี้ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนรูป (Transactional and Transformational Leadership) ได้เน้นเรื่องของผลงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนจึงใช้วิธีกระตุ้นให้พนักงานทำงาน โดยการชักจูงให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อผลงานที่เหนือกว่าความคาดหวังไว้^{๓๐}

ทองใบ สุธาณี ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำไว้ว่านอกจากทฤษฎีภาวะผู้นำที่ได้กล่าวมา แบบของทฤษฎีภาวะผู้นำได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อที่จะให้ตอบสนองต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ คือ

๑. ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบสอนงาน (Coaching Leadership) เป็นผู้นำที่เป็นผู้ให้แนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการช่วยวิเคราะห์ ชี้แนะ ปรับปรุง เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ถูกต้องของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กร

๒. ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบพิเศษ (Super Leadership) เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการพัฒนาให้ผู้ตาม (Follower) กลายเป็นบุคคลที่มีผลิตภาพสูง ทำงานได้อย่างอิสระต้องการให้ผู้นำได้เข้ามาควบคุมการทำงานให้น้อยที่สุด และมีศักยภาพที่จะสอนให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถที่จะคิด และทำกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรมและได้อย่างอิสระ

๓. ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Leadership) เป็นลักษณะผู้นำที่เป็นนายจ้างของตัวเอง จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กรทั้งในแง่ของความล้มเหลวและความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นแก่องค์กร

๔. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transformational Leadership) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าความสำเร็จในการสร้างแรงจูงใจขององค์กรนั้นเกิดขึ้นจากความเชื่อมั่นและศรัทธาของบุคลากรที่มีต่อองค์กรรวม ทั้งความภูมิใจในค่านิยมที่จะสร้างสำนึกร่วมระหว่างผู้นำ และผู้ใต้บังคับบัญชาในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยการยึดเอาผลประโยชน์ขององค์กรเป็นเป้าหมายหลักร่วมกัน ความเป็นธรรม ความมีศักดิ์ศรีต่อการสำนึกในหน้าที่ขององค์กร ภาวะผู้นำแบบนี้จะสร้างสรรค์ภารกิจใหม่ ๆ ขึ้นมาในองค์กรมีการกระตุ้นให้เกิดสติปัญญา และคุณค่าของความเป็นคน ขณะเดียวกันก็หาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อจะมาแก้ปัญหาขององค์กร มีการยึดเอาผลประโยชน์ขององค์กรเป็นเป้าหมาย หลักร่วมกัน

---

^{๓๐}เชาวรัตน์ ดวงกาง, “ทรรชนะของครูที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยบริหารธุรกิจบัณฑิต), ๒๕๕๐, หน้า ๒๑ - ๒๔.

ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรให้เกิดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นภาวะผู้นำ ที่มีบารมี และสร้างแรงจูงใจ^{๑๑}

ทองอินทร์ วงศ์โสธร ได้เสนอแนะพอสรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำนั้นมี ๔ ทฤษฎี ดังนี้

๑) ทฤษฎีพันธุกรรม เชื่อว่าการเป็นผู้นำเป็นเรื่องของความสามารถที่เกิดขึ้นเฉพาะคนหรือเฉพาะตระกูล และสืบเชื้อสายกันได้จากพ่อไปยังลูก จากลูกไปยังหลานเพราะบุคลิกภาพหรือลักษณะของการเป็นผู้นำตามแนวคิดนี้เป็นของที่มีมาแต่กำเนิด และคุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สืบเชื้อสายกันได้ภายในตระกูล

๒) ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ เมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลกเปลี่ยนแปลงทฤษฎีพันธุกรรมก็ยังคงได้รับการปรับปรุงแก้ไข กล่าวคือ ผู้นำในยุคต่อมาไม่ได้จำกัดเฉพาะชนชั้นสูงหรือเฉพาะบางตระกูลเท่านั้น หากแต่ว่าจะสามารถเกิดขึ้นได้จากคนทุกระดับ ขอให้มียุทธศาสตร์ผู้นำ (Leadership Trait) คุณสมบัติเหล่านี้อาจมีมาแต่กำเนิดตามทฤษฎีพันธุกรรมหรืออาจได้มาจากประสบการณ์ การศึกษาเล่าเรียนหรือการฝึกอบรม

๓) ทฤษฎีผลกระทบระหว่างบุคคลและสถานการณ์ ทฤษฎีนี้ถือว่าภาวะผู้นำนั้นเกิดขึ้นจากผลกระทบจากปัจจัย ๒ ประการ คือ

(๑) คุณลักษณะของผู้นำ

(๒) เหตุการณ์ที่เผชิญหน้ากลุ่ม^{๑๒}

๒.๒.๕ ผู้นำที่มีคุณภาพ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ ให้ความหมายของ “คุณภาพ” หมายถึง ลักษณะของผลผลิตหรือการบริหารที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจ^{๑๓}

^{๑๑}ทองใบ สดขาลี, ภาวะผู้นำและการจูงใจ, (อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๔), หน้า ๒๗.

^{๑๒}ทองอินทร์ วงศ์โสธร, แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๒๖.

^{๑๓}เอกชัย กี่สุขพันธ์, การบริหารทักษะปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒.

วรภัทร์ กุ์เจริญ ให้ความหมายของ “คุณภาพ” หมายถึง ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง (Stakcholder)^{๑๔}

ประเวศ ยอดยิ่ง ให้ความหมายของ “คุณภาพ” หมายถึง คุณลักษณะและคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจ และความต้องการของลูกค้า หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า คุณภาพ คือ ความพึงพอใจของลูกค้า^{๑๕}

กิตติมา ปรีดีดิลก กล่าวว่า การกล่าวถึงคุณภาพของผู้นำคนนั้นมีคุณภาพหรือไม่ เป็นการยากที่จะสรุปลงไปเพราะคำว่าคุณภาพของงานกินความไปถึงปัจจัยอีกหลาย ๆ อย่าง ผู้นำทุกคนสามารถบริหารงานได้ แต่จะมีมาตรฐานมากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานผลงานขององค์กรเกิดจากผลผลิตของการดำเนินงานของผู้บริหาร ซึ่งผลการปฏิบัติงานจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น วัตถุประสงค์การทำงาน พฤติกรรม และประสิทธิภาพในการทำงานของผู้นำ เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ผลของงานขึ้นอยู่กับตัวผู้บริหารแต่ยังมีผู้มีความเชื่อและสนับสนุนแนวความคิดที่ว่า ผลของงานจะดีหรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบใหญ่ ๒ ตัว คือ ยุทธวิธี และยุทธศาสตร์ของงาน^{๑๖}

โรสสันบาค และคณะ (Rosonbach and Others) กล่าวว่ามีส่วนรับผิดชอบที่เขาทำได้และมีอำนาจหน้าที่ในงานนั้น และได้กล่าวถึงผู้นำที่มีคุณภาพไว้ดังนี้

๑. รู้จักตัวเองและเชื่อมั่นตัวเอง (Seif knowledge and Seif – Confidence)
๒. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (Vision)
๓. ฉลาดหลักแหลมและวิจารณ์ญาณ (Interligence, Wisdom and Judgment)
๔. มีความสามารถในการเรียนรู้และรับสิ่งใหม่ ๆ (Learning and Renewal)
๕. เปิดกว้างต่อโลก (World MindeDness or a Sense of History and Breadth)
๖. เข้าร่วมและมีส่วนสร้างสรรค์สังคม (Participatory Building on Social arChitecture)
๗. ทำงานหนักมีพลังกำลัง อดทน กล้าหาญ และกระตือรือร้น Stamina, Energy, Tenacity, Courage and Cnthusiasm)

^{๑๔}วรภัทร์ กุ์เจริญ, แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๔๑), หน้า ๖๐.

^{๑๕}ประเวศ ยอดยิ่ง, ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO ๕๐๐๐, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๔๑.

^{๑๖}กิตติมา ปรีดีดิลก, ทฤษฎีการบริหารองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร), ๒๕๒๔, หน้า ๓๗.

๘. ซื่อสัตย์สุจริตและมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด (Intellectual and Honesty)

๙. กล้าเสี่ยงและเป็นนักลงทุน (Risk – Taking and Entrepreneurship)

๑๐. มีความสามารถในการสื่อสาร การโน้มน้าวและการเป็นนักฟังที่ดี (An Ability to Communicate Persuade and Listen)

๑๑. เข้าใจธรรมชาติของอำนาจ (Power) และอำนาจหน้าที่ (Authority)

๑๒. มุ่งมั่นที่จะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย (The ability to Concentrate Onachieving Goals and Result)

๑๓. เป็นผู้มีอารมณ์ขัน รอบรู้และมีความยืดหยุ่น (A Sense of Humor, Perspective and Flexibility)^{๓๗}

โทมัส เจ เซอร์จิโอวานนี ได้เสนอแนะกลยุทธ์วิธีและยุทธศาสตร์เป็นหลัก ๑๐ ประการของการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ (The ๑๐ - p Model of Quality Leadership) โดยกล่าวว่าผู้นำที่มีคุณภาพต้องมีลักษณะดังนี้คือ ความจำเป็นพื้นฐาน การมองการณ์ไกล มีหลักการ หลักในการทำงาน หลักการปกครอง ความมุ่งประสงค์ การวางแผน ความยืดหยุ่น การบริหารคน และความรักสถาบัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. ความจำเป็นพื้นฐาน (Prerequisites) ได้แก่ ทักษะที่จำเป็นของผู้นำที่จะพัฒนาและคงความสามารถของการเป็นผู้นำเบื้องต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้มีกล่าวไว้ในทฤษฎีผู้นำมากมาย เช่น ทักษะการแก้ไขข้อขัดแย้งรูปแบบการตัดสินใจการบริหารงานเป็นทีมและกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น ทักษะของการเป็นผู้นำจัดเป็นยุทธวิธีลักษณะที่ว่า ทักษะเหล่านี้เป็นเรื่องสถานการณ์เฉพาะ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นระยะสั้น ๆ และเน้นจุดมุ่งหมายเฉพาะที่จะให้ผลผลิตออกมาจะพบว่าผู้นำที่ประสบความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่จะมีทักษะพื้นฐานเหล่านี้อยู่ในตัวของแต่ละคนอยู่แล้วเว้นเสียแต่ว่าจะมีทักษะทางนี้เก่งมากน้อยต่างกันเท่าไร

๒. การมองการณ์ไกล (Perspective) ได้แก่ ความสามารถของผู้นำที่จะสามารถจะมองเห็นความแตกต่างระหว่างยุทธวิธียุทธศาสตร์ และเข้าใจที่จะนำความสัมพันธ์กัน ได้เป็นอย่างดีผู้นำที่มองเห็นการณ์ไกลจะเป็นคนที่มองเห็นอะไรได้กว้าง ๆ มีความอดทนมีแนวคิดไกล ซึ่งให้สามารถเข้าใจได้โดยใช้เวลาเพียงเล็กน้อย ผลผลิตที่ได้ก็คุ้มค่า

---

^{๓๗} Rosonbach and others, **Communication and Innovation : A Cross Cultural Approach**, อ้างใน ขงยุทธ เกษสาคร, **ภาวะผู้นำและการจูงใจ**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๒), หน้า ๔๕.

๓. มีหลักการ (Principle) ในการบริหารงานผู้นำจะต้องมีแนวความคิดหรือหลักการในการปฏิบัติงานนั้น ๆ ซึ่งหลักการที่ก่อให้เกิดการบูรณาการ และมีความหมายต่อผู้นำและหลักการหมายถึง กฎเกณฑ์ทั่วไป ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงพื้นฐาน ความเชื่อถืออันเป็นที่ยอมรับซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติจากสภาพการณ์อย่างหนึ่งไปสู่สภาพการณ์อีกอย่างหนึ่งและเป็นสิ่งสำคัญที่จะควบคุมกิจกรรมและวิธีการสำหรับการปฏิบัตินั้น ๆ

๔. หลักการทำงาน (Platform) ได้แก่ การที่จะนำหลักการในข้อข้างต้นไปใช้ในการปฏิบัติงาน และวางหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานในการทำงาน หลังจากได้ตัดสินใจแล้ว หลักในการทำงานจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจได้อย่างดี หลักการทำงานด้านการศึกษาหรือด้านธุรกิจอื่น ๆ ย่อมมีผลต่อผู้นำที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน

๕. หลักการปกครอง (Politics) ผู้นำมีลักษณะของการเป็นผู้ปกครองคือมีความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มได้ช่วยกันทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายเรื่องการปกครองมักจะมีอำนาจ (Power) เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อำนาจเป็นเรื่องสำคัญในการกระทำของผู้นำเพราะสามารถที่จะทำให้เกิดผลต่าง ๆ ขึ้นได้ผู้นำและอำนาจนี้จะควบคุมกันไปเสมอ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างความร่วมมือเพื่อให้ครูได้ทำงานด้วยความสมัครใจ เป็นต้น

๖. ความมุ่งประสงค์ (Purposing) เป็นผู้นำที่ดีเวลา ปฏิบัติงานควรตั้งความมุ่งหมายในการทำงานเพราะความมุ่งหมายจะช่วยให้การแสดงให้เห็นถึงแนวทางทางการทำงานความสำเร็จและความผิดพลาดนอกจากนี้มีความมุ่งหมายยังช่วยให้ผู้นำได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักการและวิธีดำเนินการและเป็นเครื่องช่วยประสานให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจและดำเนินไปในทางเดียวกัน

๗. การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นการเชื่อมโยงความมุ่งหมายและโครงการปฏิบัติงานในระยะยาวให้เป็นเชิงประจักษ์การวางแผนเป็นสิ่งที่ผู้นำไม่ควรขาดในการบริหารงานเพราะการวางแผนจะช่วยให้โครงสร้างใหญ่ของงานออกมาในรูปของการนำไปปฏิบัติและจะทำให้ทราบว่าอะไรควรทำเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ การวางแผนคล้าย ๆ กับข้อกำหนดทางยุทธศาสตร์ของผู้บริหารซึ่งจะออกมาเป็นวิธีการบริหาร โดยยึดวัตถุประสงค์ในแง่ของยุทธวิธี เช่น ผลผลิตเฉพาะในระยะสั้นหรือตารางการทำงานต่าง ๆ ในรูปของ Gantt Chart หรือ Pert เป็นต้น

๘. ความยืนหยัด (Persisting) มีแนวคิดที่ผู้นำที่ดีควรจะต้องมีความยืนหยัดต่อหลักการที่สำคัญที่กำหนดเป็นเป้าประสงค์และผลผลิตทั้งนี้หมายความว่าผู้นำจะต้องเข้าใจถึงคุณค่าที่พึงจะได้รับด้วยความยืนหยัดของผู้นำจำเป็นต้องสื่อความหมายให้ถูกต้องและเข้าใจตรงกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการทำงานและความยืนหยัดในหลักการอันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่หน่วยงานนั้น ๆ

๙. การบริหารคน (Peopling) ยอมรับว่าถ้าปราศจากความปรารถนาดี จากบุคคลอื่นในหน่วยงานแล้วความสำเร็จของงานนั้นจะมีได้น้อยมากดังนั้นถ้าผู้นำที่จะแสวงหาผลงานที่ดี ควร

จะค้นหาช่องทางที่จะเข้าใกล้เป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์หรือความต้องการของหน่วยงาน จุดประสงค์ ของการบริหารงานของหน่วยงานควรเป็นการพัฒนาบุคคลในหน่วยงานให้เจริญอก งานขึ้นการบริหารจัดเป็นข้อกำหนดทางยุทธศาสตร์ของผู้ที่มีคุณภาพ

๑๐. ความรักสถาบัน (Patriotism) เมื่อทุกสิ่งทุกอย่าง ได้รับการปฏิบัติแล้ว สิ่งที่คุณต้อง คำนึงถึงมากกว่าวิธีการจัดการคือ การแสดงออกอย่างมีวัฒนธรรมในหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จสูงคนทำงานมักจะตกลงกันว่าลักษณะใดควรทำและจะอย่างไรแล้วสมาชิกในหน่วยงานยัง แสดงออกถึงความรักชาติ อย่างซื่อสัตย์และลักษณะความรักสถาบันของหน่วยงานอาจดูได้จาก วัตถุประสงค์ที่เป็นที่ยอมรับมีการทำงานหลักมีความตระหนักในสิ่งที่เขากำลังทำอยู่และทำงาน อย่างมีความหมายไม่ใช่ทำด้วยความกระหาย

จากหลัก ๑๐ ประการดังกล่าว โทมัส เจ เซอร์จิโอวานี่ ได้โยงเข้ากับกำหนดของงาน ๒ ประเภท คือ ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธี พร้อมทั้งนำมาสัมพันธ์กับองค์ประกอบของผู้มีคุณภาพประกอบต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑ องค์ประกอบของผู้นำ

องค์ประกอบของผู้นำ	หลัก ๑๐ ประการของผู้นำที่มี คุณภาพ	ข้อกำหนดทางยุทธวิธี
ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership skills)	๑. ความจำเป็นพื้นฐาน (Prerequisites)	ข้อกำหนดทางยุทธวิธี (Tactical)
สิ่งที่มาก่อนในตัวผู้นำ (Leadership antecedent)	๑. การมองเห็นการณ์ไกล (Perspective) ๒. มีหลักการ (Principle) ๓. หลักการทำงาน (Platform) ๔. หลักการปกครอง (Politics)	๒. ข้อกำหนดในทาง ยุทธศาสตร์ (Strategic requirement)
สิ่งที่จำเป็นต้องมีขณะเป็น ผู้นำ (Leadership meaning)	๑. ความมุ่งประสงค์ (Purposing) ๒. การวางแผน (Planning) ๓. ความยืนหยัด (Persisting) ๔. การบริหารคน (Peopling)	
สิ่งซึ่งแสดงถึงความรู้สึกทาง วัฒนธรรมของผู้บริหาร (Leadership as cultural expression)	๑. ความรักสถาบัน (Patrotism)	

โทมัส เจ เซอร์จิอิวานนี (Thomas J. Sergiovanni) ได้พยายามแสวงหาลักษณะของผู้นำ ซึ่งสัมพันธ์กับการทำงานที่เป็นระบบมาก ๆ โดยค้นแปรไปตามหลักการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพหลาย ๆ ประการ ผลการวิจัยได้สรุปคุณลักษณะทั่วไป ๑ ประการ ของผู้นำที่มีการทำงานเป็นระบบสูง คือ

๑. ผู้นำที่มีผลการทำงาน จะใช้เวลาอกในการทำงานมาก ทำงานหนัก จะทดลองในสิ่งที่สงสัย พยายามศึกษาถึงปัญหาในระบบการทำงาน

๒. ผู้นำที่มีผลการทำงานสูงจะมีความรู้สึกรุนแรงมากเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของระบบไม่ว่าจะเป็น โครงสร้างหรือการทำงาน อดีตการทำงานหรือความมั่นคงในอนาคต มีความต้องการให้ระบบประสบผลสำเร็จต้องการให้ระบบมีส่วนช่วยสังคม ช่วยสร้างคุณภาพชีวิตของคนซึ่งรวมอยู่ในระบบ เห็นความสำคัญของวัตถุประสงค์ขององค์กรและคุณค่าที่ได้รับ

๓. ผู้นำที่มีผลงานสูง จะเน้นเรื่องตัวแปรที่สำคัญ พร้อมทั้งการคำนึงถึงความสำคัญในการตั้งจุดประสงค์และคุณค่าขององค์กร โดยผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าสิ่งใดเป็นจุดประสงค์สำคัญ^{๓๔}

กล่าวโดยสรุปแล้วภาวะผู้นำ คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกันให้ร่วมมือกับตนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของเป้าหมายที่กำหนดไว้

คำนิยามของผู้นำสามารถสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทเป็นแกนนำ หรือตัวนำในการดำเนินการกระทำสิ่งใด ๆ ตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มคณะเพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมาย ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงบทบาทที่ผู้นำชุมชนควรที่จะกระทำ หรือแสดงออกเนื่องจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากบทบาทความเป็นผู้นำนำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชนทางด้านต่าง ๆ จำนวน ๖ ด้านหลักด้วยกัน โดยพิจารณาจากการประเมินความพึงพอใจจากแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลโดยประชาชน

๒.๓ บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน/คณะกรรมการชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล

๒.๓.๑ ความเป็นมาของเทศบาล

เทศบาลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยที่เก่าแก่ที่สุด คือ เริ่มมีการสถาปนามาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖ และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญ และใช้ในการบริหารเมืองเป็นหลัก ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ตามเกณฑ์รายได้ของท้องถิ่น และจำนวนประชากรในพื้นที่ รวมถึงความเจริญทางเศรษฐกิจ คือ

๑) เทศบาลตำบล มีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๑๒ ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) มีจำนวนราษฎรตั้งแต่ ๗,๐๐๐ คนขึ้นไป หรือมีความหนาแน่นของประชากรประมาณ ๑,๕๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร

๒) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือชุมชนท้องถิ่นที่มีราษฎรตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป หรือมีความหนาแน่นของประชากรไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร และมีรายได้พอสมควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำตามกฎหมาย

^{๓๔}เชาวรักษ์ ดวงกาง, “พรรณนะของครูที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๒๗.

๓) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป หรือมีความหนาแน่นของประชากรไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อตารางกิโลเมตร และมีรายได้พอสมควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำตามกฎหมาย^{๓๕}

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยที่เก่าแก่ที่สุด มีการบริหารงานได้อย่างอิสระ จัดตั้งในชุมชนที่มีความเจริญ มี ๓ ระดับ ได้แก่ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล

๒.๓.๒ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

๑) โครงสร้างของเทศบาล ประกอบด้วย

๑.๑. สภาเทศบาล ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งคอยควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารอันเป็นวิถีทางแห่งการถ่วงดุลอำนาจ กำหนดให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นมาตาม กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ประชาชนในเขตเทศบาลจะเลือกตั้ง ซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี

๑.๒ ผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วยนายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี ๒ คน หรือเทศบาลตำบล รองนายกเทศมนตรี ๓ คน สำหรับเทศบาลเมือง และรองนายกเทศมนตรี ๔ คน สำหรับเทศบาลนคร โดยราษฎรในเขตเทศบาลนั้นเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง นายกเทศมนตรีเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารงานของเทศบาลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

๑.๓ พนักงานเทศบาล เป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานประจำของเทศบาลภายใต้การบังคับบัญชาของปลัดเทศบาล ซึ่งมีโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการเพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรี และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

กล่าวโดยสรุปแล้ว โครงสร้างของเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล คณะผู้บริหารเทศบาล และพนักงานเทศบาล โดยมีปลัดเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นซึ่งปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลภายใต้การบริหารงานของนายกเทศมนตรี และการตรวจสอบควบคุมโดยสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลต่างก็มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

^{๓๕} ธีรยุทธ วิทิตานนท์ และธีระวัฒน์ ปาระมี, คำอธิบายกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๕), หน้า ๔๕ - ๔๖.

๒) อำนาจหน้าที่ของเทศบาล ประกอบด้วย

๒.๑ อำนาจหน้าที่และกิจการที่กฎหมายบังคับให้เทศบาลทำ

ตารางที่ ๒.๒ อำนาจหน้าที่และกิจการที่กฎหมายบังคับให้เทศบาลทำ

เทศบาลตำบล (มาตรา ๕๐)	เทศบาลเมือง (มาตรา ๕๓)	เทศบาลนคร (มาตรา ๕๖)
๑. รักษาความสงบเรียบร้อย ๒. ให้มีและบำรุงทางบก และทางน้ำ ๓. รักษาความสะอาดของ ถนนหรือทางเดินและที่ สาธารณะ รวมทั้งการ กำจัดขยะมูลฝอย ๔. ป้องกันระงับโรคติดต่อ ๕. มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ๖. ให้ราษฎรได้รับการศึกษา ๗. หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีคำสั่ง กระทรวงมหาดไทยหรือ กฎหมายบัญญัติให้เป็น หน้าที่ของเทศบาล	๑. กิจการของเทศบาลตำบล ๒. มีน้ำสะอาดหรือการประปา ๓. ให้มีโรงฆ่าสัตว์ ๔. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการ พักภัยและรักษาคนเจ็บไข้ ๕. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ ๖. ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ ๗. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ๘. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับ จำนำหรือสถานที่สินเชื่อ ท้องถิ่น	๑. กิจการของเทศบาลเมือง : ๒. ให้มีการบำรุงการ สงเคราะห์มารดาและเด็ก ๓. กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการ สาธารณสุข

๒.๒ อำนางหน้าที่และกิจการที่กฎหมายกำหนดให้เทศบาลทำได้ตามความสมัครใจ

ตารางที่ ๒.๓ อำนางหน้าที่และกิจการที่กฎหมายกำหนดให้เทศบาลทำได้ตามความสมัครใจ

เทศบาลตำบล (มาตรา ๕๐)	เทศบาลเมือง (มาตรา ๕๓)	เทศบาลนคร (มาตรา ๕๖)
๑. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา	๑. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม	เทศบาลนคร ขอจัดทำภารกิจอื่น ๆ ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ในเทศบาลเมือง
๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์	๒. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน	เทศบาลนคร ขอจัดทำภารกิจอื่น ๆ ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ในเทศบาลเมือง
๓. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา	๓. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม	๓. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
๔. ให้มีโรงฆ่าสัตว์	๔. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน	๔. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
๕. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม	๕. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร	๕. ให้มีการสาธารณสุข
๖. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน	๖. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก	๕. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
๗. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร	๗. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล	๑๐. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
๘. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้	๘. ให้มีการสาธารณสุข	๑๑. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษา
๙. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น	๙. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข	๑๒. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
๑๐. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ	๑๐. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา	๑๓. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
๑๑. เทศพาณิชย์	๑๑. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษา	๑๔. เทศพาณิชย์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานได้อย่างอิสระ และอำนาจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายตามประเภทของเทศบาล ทั้งหน้าที่บังคับให้ปฏิบัติและหน้าที่ที่อาจจัดทำหรือไม่จัดทำก็ได้

๒.๓.๓ คณะกรรมการชุมชนและดำเนินงานชุมชนย่อยในเขตเทศบาล

ชุมชนย่อย หมายถึง ชุมชนในเขตเทศบาลที่ประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีสภาพพื้นที่หรือภูมิศาสตร์ร่วมกัน เช่น ในเขตแนวถนน ตรอก ซอย อาคารเรือนแถวเดียวกัน หรือมีลักษณะเป็นเขต หรือกลุ่มเดียวกัน เช่น กลุ่ม ชุมชนแออัด หมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น^{๑๐}

สภาพปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลเป็นชุมชนซึ่งอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่น เมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนนอกเขตเทศบาลโดยทั่วไป ชุมชนในเขตเทศบาลยังขาดตัวกลางซึ่งทำหน้าที่ประสานระหว่างชุมชนกับเทศบาลหรือส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับชุมชนนอกเขตเทศบาลจะมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สภาตำบลและคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ดังกล่าวชุมชนในเขตเทศบาลบางแห่งก็มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

๑) ทางด้านกายภาพ นับตั้งแต่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยคับแคบไป ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ขาดความมั่นคงแข็งแรง ถนนหรือทางเดินสาธารณะอาจไม่มี หรือมีสภาพที่ไม่สามารถใช้งานได้ดี ไฟฟ้าและน้ำประปามีไม่ทั่วถึง และมีโรงงานซึ่งทำให้เกิดสภาพแวดล้อมเป็นพิษอยู่ใกล้ชุมชน

๒) ทางด้านการศึกษาอบรม ถึงแม้ว่าในเขตเทศบาลทุกแห่ง จะไม่ห่างไกลจากโรงเรียนนัก แต่ก็ยังมีเด็กในเขตเทศบาลเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะไม่มีทะเบียนบ้าน ไม่มีเวลาไปโรงเรียน เพราะต้องช่วยครอบครัวทำงาน ไม่มีเงินเป็นค่าเสื้อผ้า อาหารกลางวัน หรือหนังสือเรียน เป็นต้น

๓) ทางด้านการประกอบอาชีพ ประชาชนในเขตเทศบาลโดยทั่วไป จะมีรายจ่ายสูงกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ตามชนบท ทั้งนี้เพราะประชาชนในชนบทสามารถหาปัจจัยในการดำรงชีวิตจากธรรมชาติได้มาก เช่น หาปลาและนำมาทำเป็นอาหารรับประทาน หาสมุนไพรมาเป็นยารักษาโรคบางชนิด หาไม้และใบจากมาทำเป็นที่อยู่อาศัย ทอผ้าใช้เอง แต่ประชาชนในเขตเทศบาลไม่ค่อยจะมีโอกาสเช่นนั้น การดำรงชีวิตจึงต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ขณะเดียวกันในเขตเทศบาล ก็มีโอกาสทำงานหารายได้มากกว่าชนบท เช่น เป็นคนงานตามโรงงาน ค้าขายและเมื่อพิจารณาอีกด้านหนึ่ง คู่แข่งขันซึ่งจะแบ่งงานเหล่านี้ก็มีมากด้วย ดังนั้น บุคคลซึ่งมีศักยภาพสูง ซึ่งได้แก่ บุคคลที่มีเงินทุน

^{๑๐}สุวัฒน์ อังสนันท์, “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

ความรู้ ความสามารถ พวกพ้อง ฯลฯ จึงสามารถทำงานที่ให้ผลตอบแทนสูงด้วย ในทางกลับกัน บุคคลซึ่งมีศักยภาพต่ำมักจะได้ผลตอบแทนต่ำหรือตกงาน ทำให้เกิดปัญหาในดำรงชีวิตของตน และอาจสร้างปัญหาให้แก่ชุมชนด้วย

๔) ทางด้านสาธารณสุข ชุมชนบางแห่งมีลักษณะเป็นชุมชนแออัด บริเวณบ้านมีน้ำขังซึ่งเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคและยุงซึ่งเป็นพาหะนำโรคมาลูคน บางแห่งคับแคบขาดการระบายอากาศที่ดี อันจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยบางคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นโรคขาดสารอาหาร ซึ่งมักพบมากในเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจใส่ว่าเด็กควรรับประทานอาหารอย่างไรบ้าง

๕) ทางด้านสังคม ปัญหาใหญ่สำหรับชุมชนในเขตเทศบาลขณะนี้ คือ การติดยาเสพติด ทินเนอร์ กาวปะยางรถยนต์ ซึ่งมีปรากฏเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนแออัด ทั้งนี้เป็นการทำร้ายผู้เสพอย่างรุนแรง สุขภาพทรุดโทรมอย่างรวดเร็ว เสียเงินเป็นจำนวนมาก และก่อปัญหาให้กับสังคม โดยการลักทรัพย์ของผู้อื่น หรือทำให้เกิดการขาดสติ ร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วยต้องเป็นภาระต่อส่วนรวมรัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากเพื่อป้องกันปราบปรามและบำบัดผู้เสพยาเสพติด นอกจากนี้ ชุมชนในเขตเทศบาลยังมีปัญหาโจรผู้ร้ายลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ฆ่าผู้อื่น ข่มขืน ฉ้อโกง หรือการทำลายทรัพย์สินของทางราชการ เช่น ขว้างปาหลอดไฟ ทูบ โทรศัพท์สาธารณะ หรือบางชุมชนขาดความสามัคคี มีความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมัน บางครั้งถึงขั้นทะเลาะเบาะแว้งกัน^{๔๐}

กล่าวโดยสรุปแล้ว ชุมชนในเขตเทศบาลเป็นชุมชนหนาแน่น ประสบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการศึกษาอบรม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านสาธารณสุข และด้านสังคม ซึ่งในเขตเทศบาลขาดตัวกลางที่ทำหน้าที่ประสานระหว่างชุมชนกับเทศบาล จึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการชุมชนเพื่อทำหน้าที่ประสานงานระหว่างชุมชนกับเทศบาลหรือส่วนราชการต่าง ๆ

๒.๓.๔ แนวทางการจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนาเทศบาล

เทศบาลเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิในการปกครองตนเอง จึงทำให้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นอาชีพ ฐานะหรือรายได้ จากสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกันนี้ จึงทำให้การปกครอง ท้องถิ่น โดยเทศบาลประสบปัญหาในด้านต่างๆ มากมาย เช่น การไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย หรือปัญหาการขาดติดต่อประสานงานที่ดีของคนในชุมชน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว เทศบาลจึงต้องมีกำหนดนโยบายและมีการวางแผนที่ดี เพื่อนำไปสู่การ

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗ - ๘.

ปฏิบัติที่บรรลุผลสำเร็จ โดยการปฏิบัติงานจะบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดจะต้องได้รับความร่วมมือและประสานงานที่ดีกับคนในชุมชนด้วย หากได้มีการติดต่อประสานงานและการวางแผนการดำเนินงานที่ดีแล้วก็จะนำไปสู่การส่งเสริมการรวมตัวที่ดี มีส่วนร่วมและลดปัญหาของคนในชุมชน ซึ่งแนวทางในการพัฒนาที่ตินั้น ควรจะเริ่มจากการพัฒนาความคิดและกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด จะต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายประชาชนและฝ่ายสนับสนุน แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึงประการแรกก็คือ จะต้องกำหนดตัวผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงาน

เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยและค้อยโอกาส ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เทศบาลจึงได้มีการจัดตั้งชุมชนย่อยขึ้น เพื่อพัฒนาชุมชนและเป็นตัวแทนของเทศบาลในชุมชน กรมการปกครอง จึงได้กำหนดวิธีการจัดตั้งและแนวทางการจัดตั้งชุมชนย่อยไว้ดังต่อไปนี้

๑) เทศบาลจะต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานให้ชัดเจน และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการชุดหนึ่งเพื่ออำนวยการ ประสานงานและให้การสนับสนุนการดำเนินการของชุมชนย่อยและมีที่ปรึกษาตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒) เทศบาลจะพิจารณาชุมชนที่เห็นสมควรหรือที่ชุมชนร้องขอให้มีการจัดตั้ง เพื่อเป็นตัวแทนชุมชน

๓) เทศบาลจะแบ่งชุมชนย่อยตามสภาพพื้นที่ แนวถนนหรืออาคารบ้านเรือนตามความเหมาะสม

๔) เทศบาลจะสำรวจข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ในชุมชนย่อยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การบริการพื้นฐาน และด้านการเมือง ทั้งนี้โดยใช้ งบประมาณ เป็นเครื่องชี้วัด

๕) เทศบาลจะส่งเจ้าหน้าที่ออกไปประชาสัมพันธ์ในชุมชนย่อยเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความจำเป็นและความสำคัญที่ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมกันพัฒนาและแก้ไขปัญหา ในชุมชน

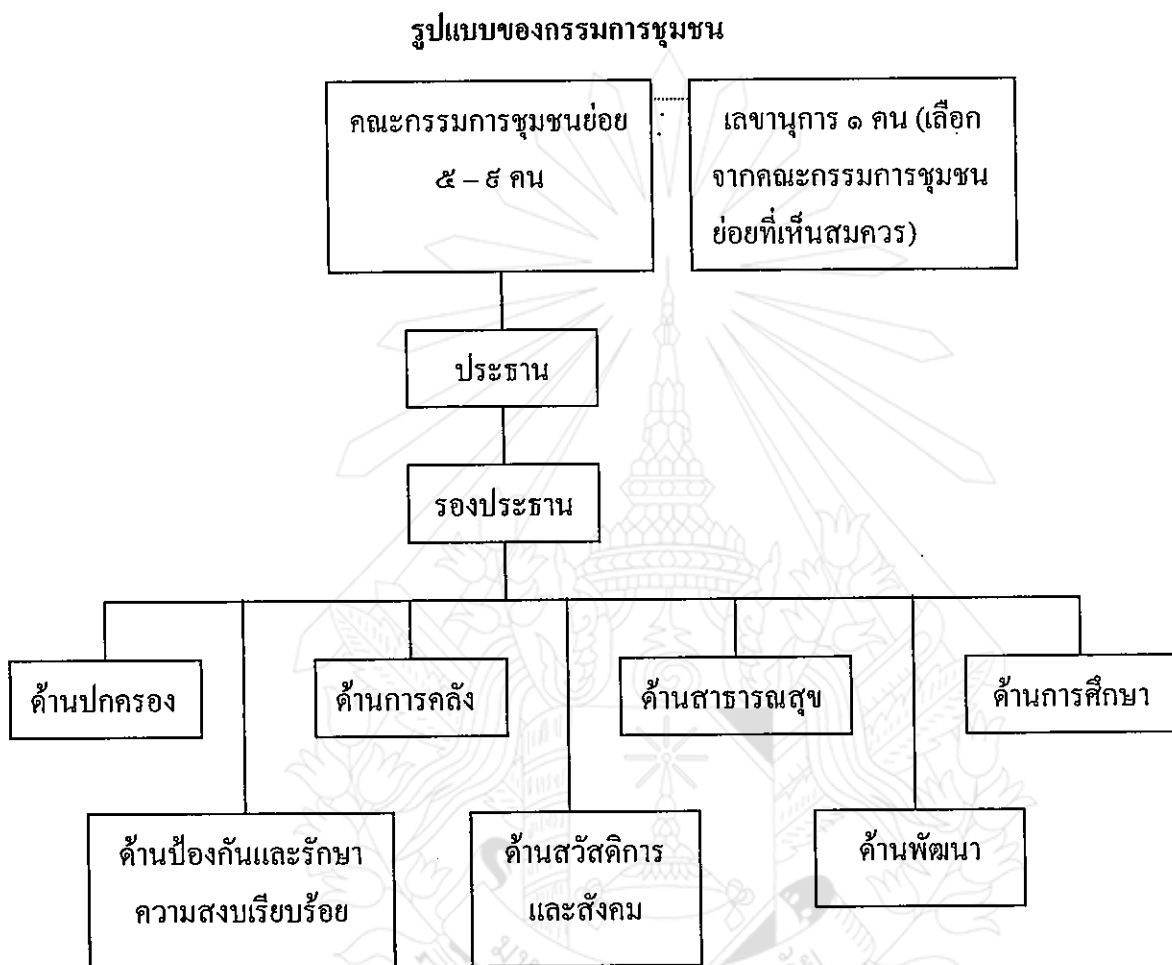
๖) ให้ประชาชนเลือกกรรมการชุมชนขึ้นเอง โดยเลือกจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น และให้เลือกคณะกรรมการชุมชน เลือกที่ปรึกษาคณะกรรมการชุมชนตามสมควร

๗) เทศบาลจะประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนและที่ปรึกษาชุมชนต่อไป^๒

เทศบาลเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน ๆ ละหนึ่งคณะ จำนวน ๕-๙ คน กล่าวคือ ให้ คณะกรรมการดังกล่าว เลือกประธานคณะกรรมการ รองประธานคณะกรรมการ และให้กรรมการที่

^๒ จันทิรา ศิลาวรรณ, “การเพิ่มสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๒, หน้า ๑๓ - ๑๔.

เหลือแต่ละคนรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ประกอบด้วย ด้านปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการคลัง ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา ซึ่งสามารถเขียนให้เห็นเป็นรูปภาพประกอบได้ ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๒.๒ แสดงรูปแบบของกรรมการชุมชน

กล่าวโดยสรุป วิธีในการจัดตั้งชุมชนย่อยในการพัฒนาเทศบาลนั้น จะต้องมียกหน้าที่ของเทศบาลซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน อีกทั้งประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาในชุมชน และเลือกคณะกรรมการชุมชนเพื่อร่วมเป็นตัวแทนของชุมชนในการพัฒนา และดำเนินการจัดตั้งชุมชน โดยจะแบ่งตามสภาพพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเทศบาลจะเป็นผู้คอยประสานงาน

๒.๓.๕ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล

การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อให้เป็นแกนนำในการพัฒนาในเขตเทศบาลมี แนวทางดังต่อไปนี้

- ๑) ให้สำรวจลักษณะและจำนวนบุคคลผู้บริหารของทุกกลุ่ม รวมทั้งองค์กรที่เป็นของประชาชนในชุมชนเอง หรือเป็นองค์กรภายนอกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
  - ๒) ให้สำรวจตามรายชื่อของบุคคลในท้องถิ่นที่ได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนในชุมชน เช่น พระ ครู หรือผู้อาวุโส
    - ๓) หาเหตุและผลในการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน ทั้งในแง่การพัฒนาและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก
    - ๔) ให้มีการประชุมระหว่างผู้บริหาร ผู้นำของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนและบุคคลที่ได้รับความเคารพนับถือ โดยพิจารณาถึงเหตุและผล รวมทั้งความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน
    - ๕) ถ้ากลุ่มผู้ร่วมประชุมเห็นด้วยในการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน ก็ให้จัดตั้งกลุ่มเตรียมการเลือกตั้งขึ้น ประกอบด้วย ตัวแทนของชุมชนจำนวนหนึ่ง ตัวแทนของหน่วยการปกครองท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาภาคเอกชน
  - ๖) จัดการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน^{๔๓}
- กล่าวโดยสรุป การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล เพื่อให้เป็นแกนนำในการพัฒนาเทศบาล ซึ่งเป็นบุคคลที่สามารถติดต่อประสานงานในการแก้ไขปัญหาในชุมชน และเป็นตัวแทนของชุมชนในการพัฒนา

๒.๓.๖ บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

- ๑) บทบาทของคณะกรรมการชุมชน
  - ๑) เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน
  - ๒) แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน
  - ๓) เสนอแผนงาน โครงการเพื่อขอความช่วยเหลือจากเทศบาล
  - ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความสำนึกและร่วมใจกันพัฒนา
  - ๕) ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและสร้างความสามัคคีในชุมชน
  - ๖) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

^{๔๓}เทศบาลตำบลนางรอง, “ระเบียบเทศบาลตำบลหนองเรือ ว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗”, บุรีรัมย์ : เทศบาลตำบลนางรอง, ๒๕๔๗, (อัดสำเนา).

๒) หน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

๑) จะต้องดำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒) เป็นตัวแทนในการประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กร และหน่วยงาน เอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน

๓) เป็นตัวแทนในการดำเนินงานร่วมกับเทศบาล เริ่มตั้งแต่การสำรวจข้อมูล ภายในชุมชน โดยนำเอาความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ที่ได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคม ของชุมชนในเขตเทศบาลมาเป็นแนวทางในการหาความต้องการของผู้อาศัยในชุมชน เพื่อนำไป วางแผนในการพัฒนาชุมชนของตน

๔) รับฟังความคิดเห็นและความเดือดร้อนของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแล้วพิจารณา ให้ความช่วยเหลือ

๕) เสริมสร้างความสามัคคีของผู้อยู่อาศัยในชุมชนเพื่อร่วมกันรับผิดชอบ ใน หน้าที่ที่มีต่อตนเองและชุมชน ทั้งในด้านการพัฒนาชุมชน การรักษาความสะอาดและความเป็น ระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพอนามัย

๖) ส่งเสริมวัฒนธรรม ศิลธรรม และประเพณีอันดีงามของคนไทย

๗) เผยแพร่ผลงานและติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าไป ปฏิบัติงานในชุมชน

๘) จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

๙) หาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน โดยวิธีการตามระบอบประชาธิปไตย

๑๐) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากนายกเทศมนตรี^{๔๔}

สำหรับการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนแต่ละตำแหน่ง มีหน้าที่ รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

๑) ประธานกรรมการชุมชน ทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุม ควบคุมดูแลการ ดำเนินงานของกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เป็นตัวแทนของกรรมการชุมชนในการติดต่อประสานงานกับ หน่วยราชการ องค์กรและหน่วยงานของเอกชนต่าง ๆ

๒) รองประธานกรรมการชุมชน ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการชุมชนในกรณีที่ ประธานกรรมการชุมชนไม่อยู่หรือไม่สามารถทำหน้าที่ได้ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธาน กรรมการชุมชนมอบหมาย

^{๔๔}เรื่องเดียวกัน.

๓) เลขานุการ ทำหน้าที่นัดประชุมและจัดระเบียบวาระการประชุม จัดบันทึกรายงานการประชุมเสนอต่อที่ประชุมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บและดูแลเอกสารของกรรมการชุมชน และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย

๓.๑ กรรมการด้านปกครอง ทำหน้าที่เกี่ยวกับบำบัดทุกข์บำรุงสุข การดูแลชุมชน ให้เป็นไปตามกฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณีและนโยบายส่วนรวมของชาติ การส่งเสริมให้ราษฎรสนใจในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การส่งเสริมให้ราษฎรสนใจการปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน การดูแลสาธารณสมบัติแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันในชุมชน และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย

๓.๒ กรรมการด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ช่วยเหลือดูแลและระมัดระวังในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในชุมชน และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย

๓.๓ กรรมการด้านการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการคลังและทรัพย์สินของชุมชน และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย

๓.๔ กรรมการด้านสวัสดิการและสังคม ทำหน้าที่เกี่ยวกับสวัสดิการของราษฎร การสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติตามความจำเป็น และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย

๓.๕ กรรมการด้านสาธารณสุข ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรค การวางแผนครอบครัว การสุขภาพิบาล การรักษาภาวะแวดล้อมของชุมชนและป้องกันอันตรายอันเกิดจากภาวะแวดล้อมในชุมชน และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย

๓.๖ กรรมการด้านพัฒนา ทำหน้าที่เกี่ยวกับการวาง โครงการและแผนดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของราษฎรในชุมชน การขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ องค์กร หรือ เอกชน ตามที่เห็นสมควรเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการ การแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดข้อง ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย

๓.๗ กรรมการด้านการศึกษา ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา การลูกเสือ กิจกรรมเยาวชน กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กรรมการชุมชนมอบหมาย^{๔๔}

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน.

กล่าวโดยสรุป ผู้นำ/คณะกรรมการชุมชนมีบทบาท คือ เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาในชุมชน เสนอแผนงานโครงการเพื่อขอความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนร่วมใจกันพัฒนา และสร้างความสามัคคีในชุมชน และมีหน้าที่เป็นตัวแทนในการประสานงานกับเทศบาลหรือส่วนราชการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา

๒.๔ สภาพพื้นที่ที่วิจัย

เทศบาลเมืองนางรอง

สำนักงานเทศบาลเมืองนางรองตั้งอยู่เลขที่ ๕๐๖ ถ.โชคชัย – เดชอุดม ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเขตเทศบาลมีพื้นที่ครอบคลุมบางส่วนของสองตำบลคือตำบลนางรองและตำบลถนนหัก อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ ๒๐.๗๖๘ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ คือ

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดเขตตำบลนางรอง และตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง
ทิศใต้	จดเขตตำบลสะเดาและตำบลนางรอง อำเภอนางรอง
ทิศตะวันออก	จดเขตตำบลถนนหัก และตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง
ทิศตะวันตก	จดเขตตำบลหนองโบสถ์และตำบลนางรอง อำเภอนางรอง

ประชากร

จำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑,๐๕๒ คน เป็นชาย ๑๐,๐๕๓ คน เป็นหญิง ๑๐,๙๙๙ คน จำนวนบ้านทั้งสิ้น ๘,๖๔๑ หลังคาเรือน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๕,๐๒๗ คน เป็นชาย ๖,๙๕๗ คน เป็นหญิง ๘,๐๗๐ คน เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนความหนาแน่นของประชากรต่อ พื้นที่รวมทั้งหมดจะมีค่าประมาณ ๑,๐๑๖ คน/ตารางกิโลเมตร

การคมนาคม

การคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ในปัจจุบันนับว่าสะดวกขึ้นมากเพราะได้มีการพัฒนาถนนหนทางภายในเขตเทศบาล ทำให้การติดต่อระหว่างชุมชนสะดวกขึ้น เทศบาลเมืองนางรองยังมีทางหลวง แผ่นดินสาย โชคชัย – เดชอุดม (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔) ตัดผ่าน ทำให้ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้สะดวกและทางหลวงจังหวัด ซึ่งสามารถติดต่อกับอำเภอใกล้เคียงได้สะดวกดังนี้

เทศบาลเมืองนางรอง – อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง ๕๕ กิโลเมตร

เทศบาลเมืองนางรอง – อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง ๒๒ กิโลเมตร

เทศบาลเมืองนางรอง – อำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง ๑๗ กิโลเมตร

เทศบาลเมืองนางรอง – อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง ๒๘ กิโลเมตร

เทศบาลเมืองนางรอง – อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง ๓๑ กิโลเมตร

นอกจากนี้เทศบาลเมืองนางรองยังมีสถานีขนส่ง (บ.ข.ส.) สำหรับให้บริการประชาชนที่สัญจรไปมาได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว

ระบบสาธารณูปโภค

๑) การประปา

ระบบประปาในเขตเทศบาลเมืองนางรองดำเนินการโดยสำนักงานประปานครอง ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา ประมาณ ๔,๕๔๕ ครัวเรือน ผลิตน้ำประปาได้ประมาณ ๖,๐๐๐ ลบ.ม.ต่อวัน และใช้น้ำประปาเฉลี่ยประมาณ ๔,๘๐๐ ลบ.ม.ต่อวัน แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา คือ ลำน้ำศ ซึ่งอยู่ห่างจากเทศบาลเมืองนางรองประมาณ ๕ กิโลเมตร

๒) การไฟฟ้า

สำหรับการให้บริการประชาชนด้านการไฟฟ้าในเขตเทศบาลเมืองนางรองเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนางรอง ส่วนเทศบาลรับผิดชอบในการบำรุงรักษาซ่อมแซม และจัดสรรงบประมาณเป็น ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์เฉพาะไฟฟ้าสาธารณะเพื่อให้แสงสว่าง ตามถนน ตรอก ซอย เท่านั้น

- จำนวนหลังคาเรือนที่ใช้ไฟฟ้าในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ประมาณ ๖,๗๑๐ หลังคาเรือน
- พื้นที่ที่ได้รับบริการไฟฟ้าในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ร้อยละ ๑๐๐ ของพื้นที่ทั้งหมด

๓) การสื่อสาร

สำนักงานโทรศัพท์นางรอง ตั้งอยู่ถนนประจันตเขตในเขตเทศบาลเมืองนางรองให้บริการโทรศัพท์แก่ประชาชนในเขตอำเภอนางรองและเขตเทศบาลเมืองนางรอง

- จำนวนโทรศัพท์ส่วนบุคคลในพื้นที่ ๓,๒๓๖ หมายเลข
- จำนวนโทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ ๑๑๓ หมายเลข
- จำนวนชุมสายโทรศัพท์ในเขตพื้นที่ ๕ ชุมสาย
- จำนวนหมายเลขที่สามารถให้บริการได้สูงสุด ๓,๒๓๖ หมายเลข

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข อำเภอนางรอง ตั้งอยู่ ถนนโชคชัย – เฉลิมสุข ให้บริการไปรษณีย์โทรเลข จำหน่ายไปรษณีย์อากาศ บริการธนาณัติ พัสดุและตั๋วแลกเงินไปรษณีย์แก่ประชาชนทั่วไป

เทศบาลเมืองนางรองมีระบบเสียงตามสาย-เสียงไร้สาย ที่ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยจะประชาสัมพันธ์เสียงตามสายตั้งแต่ วันจันทร์ – ศุกร์ ช่วงเช้า เวลา ๐๗.๐๐ – ๐๘.๐๐ น. ช่วงเย็น เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. ให้บริการได้ครอบคลุมร้อยละ ๑๐๐ ของพื้นที่

๔) การศึกษา

สถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนางรอง มีโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาล จำนวน ๑ แห่ง และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จำนวน ๖ แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจำนวน ๑ แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน ๑ แห่ง โรงเรียนเอกชน จำนวน ๒ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๕ ศูนย์

๕) นันทนาการ / พักผ่อน

- ห้องสมุดประชาชน จำนวน ๑ แห่ง
- สวนสาธารณะ จำนวน ๔ แห่ง

๖) สาธารณสุข

- โรงพยาบาลในเขตเทศบาล
- รัฐบาล จำนวน ๑ แห่ง เตียงคนไข้ จำนวน ๒๕๐ เตียง
- เอกชน จำนวน ๑ แห่ง เตียงคนไข้ จำนวน ๑๕๐ เตียง
- ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน ๑ แห่ง
- คลินิกเอกชน จำนวน ๑๒ แห่ง
- แพทย์ จำนวน ๑๕ คน อัตราส่วนแพทย์ ต่อประชาชน ๑ : ๕๕๓

๗) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- สถิติเพลิงไหม้ในรอบปี (๑ ม.ค. – ๓๑ ธ.ค.๒๕๕๒) จำนวน ๒๐ ครั้ง แยกเป็นในเขตเทศบาล จำนวน ๑๕ ครั้ง และนอกเขตเทศบาล จำนวน ๕ ครั้ง

- รถยนต์ดับเพลิง ๓ คัน รถบรรทุกน้ำ ๒ คัน เครื่องดับเพลิงชนิดหีบหาม ๓ เครื่อง เรือกู้ภัย ๑ ลำ

- พนักงานดับเพลิง จำนวน ๒๘ คน

๒.๕ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นวรรตน์ เป้าบุญสม ได้ศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี : เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน เพื่อต้องการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเจริญทัดเทียมกับชุมชนอื่น ซึ่งบุคคลที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมีฐานะดี เป็นที่ยอมรับและเป็นผู้ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง แต่ในแง่ของการนำนโยบายไปปฏิบัติยังไม่มีความเหมาะสม ซึ่งยังขาดความชัดเจนของแผนการปฏิบัติงาน ขาดความช่วยเหลือในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ขาดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือในระดับน้อยมาก เพราะประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการเสียสละให้กับส่วนรวม ซึ่งจุดเน้นที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน จำเป็นต้องพัฒนาประชาชนให้เป็นพลเมือง คือ เป็นบุคคลที่มีสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะของอำนาจอธิปไตย มีความตื่นตัวที่จะเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมือง การบริหาร การพัฒนาทุกขั้นตอนควบคู่ไปด้วย^{๔๖}

เปรมฤดี จิตมานะ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวม มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุก เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านพัฒนา ด้านสวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการ

^{๔๖}นวรรตน์ เป้าบุญสม, “บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี : เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๖, ๑๑๔ หน้า.

แก้ไขปัญหามุขมชน ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๔๓}

สมพงษ์ เชนรัตนวิไชย ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขมชน ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านพัฒนา ด้านสวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขมชน ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุขมชน ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุขมชน ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขมชนในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เรียงลำดับตามความถี่มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้นำชุมชนขาดความเอาใจใส่เรื่องสาธารณมูลฐานและการนำเสนอปัญหาของประชาชนในชุมชนต่อเทศบาล ผู้นำชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสาธารณสุขมูลฐาน ผู้นำชุมชนขาดการดูแลและประสานหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสขาดการดูแลเกี่ยวกับการศึกษา^{๔๔}

^{๔๓}เปรมฤดี จิตมานะ, “บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุขมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๗, ๘๖ หน้า.

^{๔๔}สมพงษ์ เชนรัตนวิไชย, “บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา), ๒๕๔๘, ๑๑๔ หน้า.

สุวัฒน์ อังสนันท์ ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเมืองพล ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมการปฏิบัติหน้าที่หรือบทบาทของ คณะกรรมการชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองเมืองพลของทุกชุมชน ได้ดำเนินการบริหารงานชุมชน โดยแบ่งหน้าที่ออกเป็นฝ่าย ๆ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด มีเพียงบางชุมชนที่ไม่ สามารถดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ได้ครอบคลุม เนื่องจากมีพื้นที่ชุมชนขนาดใหญ่ทำให้ปฏิบัติ หน้าที่ได้ไม่ทั่วถึง และหลายคนมีหน้าที่การงานประจำที่ต้องทำ และที่สำคัญก็คือการปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการชุมชนไม่มี ค่าตอบแทน^{๔๘}

ประสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์ ได้ศึกษาเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนา ชุมชน : ศึกษากรณีเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทหน้าที่ ในการพัฒนาชุมชนเพื่อต้องการพัฒนาชุมชน การลงมติ แสดงความคิดเห็นที่ตนเองอยู่อาศัยในทุก ๆ ด้าน ให้ทัดเทียมกับชุมชนอื่น ๆ และต้องการให้เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ซึ่งแนวทางในการ ส่งเสริม บทบาทหน้าที่ในการพัฒนามีการวางแผนและเปิด โอกาสให้ประชาชนในชุมชน ได้มีส่วน ร่วมและแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชน^{๔๙}

ศุภสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษา เฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาสา่ง อำเภอดงขลุ่ย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า บทบาท ของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลนาสา่ง อำเภอดงขลุ่ย จังหวัด อุบลราชธานี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านสวัสดิการและสังคม ด้าน การศึกษา ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการปกครอง ด้านพัฒนา และด้าน สาธารณสุข ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบล นาสา่ง อำเภอดงขลุ่ย จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ

^{๔๘}สุวัฒน์ อังสนันท์, “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย), ๒๕๔๕, ๑๗๐ หน้า.

^{๔๙}ประสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์, “บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๕, ๕๐ หน้า.

ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

การดูแลและประสานหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสขาดการดูแลเกี่ยวกับการศึกษา^{๕๑}

วิชานันท์ ต้องกระโทก ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของกรรมการชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตเทศบาลตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าระดับบทบาทของกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลโชคชัยกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และบทบาทกับการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการ และบทบาทกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของกรรมการชุมชนพบว่าอาชีพและความคาดหวังในประโยชน์ตอบแทนมีความสัมพันธ์กับบทบาท ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของกรรมการชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น^{๕๒}

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าผู้นำชุมชน/คณะกรรมการชุมชนมีบทบาท คือ เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาในชุมชน เสนอแผนงานโครงการเพื่อขอความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนร่วมใจกันพัฒนา และสร้างความสามัคคีในชุมชน และมีหน้าที่เป็นตัวแทนในการประสานงานกับเทศบาลหรือส่วน

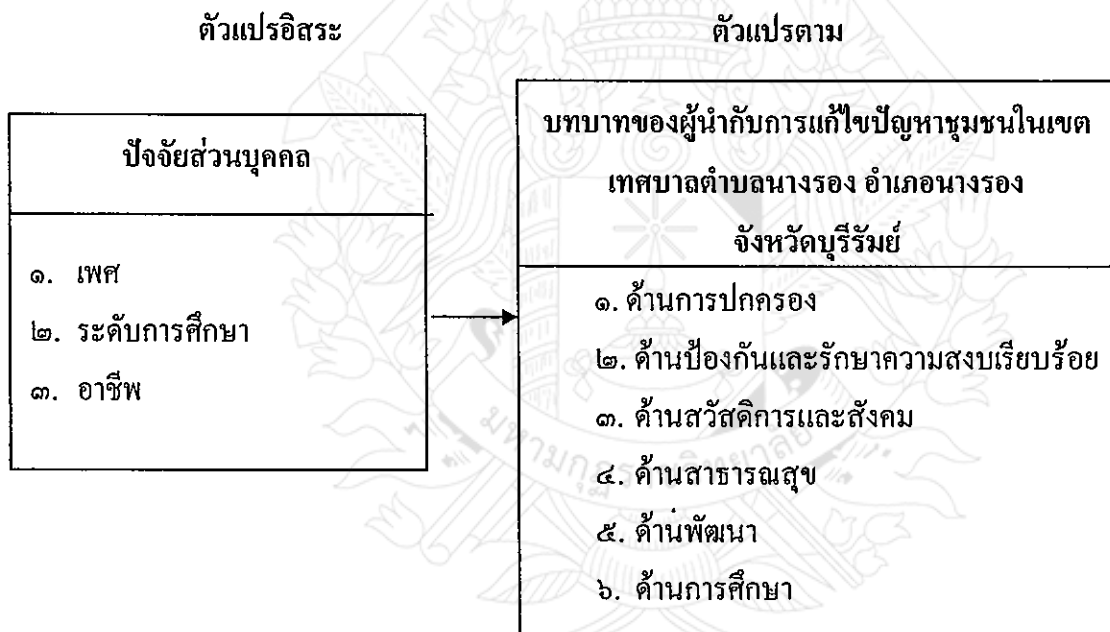
^{๕๑}ศุภสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์. “บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๕๐, ๑๔๒ หน้า.

^{๕๒}วิชานันท์ ต้องกระโทก, “บทบาทของกรรมการชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตเทศบาลตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, ๑๒๐ หน้า.

ราชการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการดำเนินงานของผู้นำชุมชน/คณะกรรมการชุมชน ตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา

๒.๖ สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ประเด็นศึกษาในด้านตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ มี ๓ ปัจจัย ได้แก่ ๑) เพศ ๒) ระดับการศึกษา และ ๓) อาชีพ และมีประเด็นศึกษาในด้านตัวแปรตาม คือ บทบาทหน้าที่หลักของผู้นำชุมชนที่ควรปฏิบัติ มี ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ๓) ด้านสวัสดิการและสังคม ๔) ด้านสาธารณสุข ๕) ด้านพัฒนา ๖) ด้านการศึกษา โดยได้แนวความคิดการศึกษาวิจัยจากงานวิจัยของ เปรมฤดี จิตมานะ^{๕๓}

ภาพประกอบที่ ๒.๓ สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^{๕๓}เปรมฤดี จิตมานะ, “บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, หน้า ๒๓.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกพื้นที่ทำการศึกษาระบบเจาะจง โดยได้นำเสนอวิธีการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น ๘,๖๔๑ ครอบครัว

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น ๘,๖๔๑ ครอบครัว ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้จำนวนประชากรและความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้มีได้ร้อยละ ๕ จากการใช้สูตรของ Taro Yamane^๑

---

^๑ตำราวิจัย จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๗, หน้า ๑๐๔ - ๑๐๕.

$$n = \frac{N}{1 + Nd^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด = ๘,๖๔๑ คน

d แทน ค่าสัดส่วนที่ต้องการให้ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างแตกต่างจากค่าสัดส่วนของประชากรไม่เกิน ๐.๐๕ ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ %

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} &= \frac{8,641}{1 + 8,641(0.05)^2} \\ &= 388.85 \end{aligned}$$

เมื่อกำหนดจากสูตรดังกล่าว จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น ๔๐๐ คน

๓.๒ เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากจากจำนวนครัวเรือนแต่ละหมู่บ้านให้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน จนกระทั่งครบ ๔๐๐ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยเป็นลักษณะแบบตรวจเช็ครายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ๖ ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการสร้างคำถามตามแนวทางของ Likert scale มี คำตอบให้เลือกตามระดับความคิดเห็น จำนวน ๕ ระดับ และมีเกณฑ์การให้ค่า ดังนี้

ระดับบทบาทน้อยที่สุด	ให้ ๑ คะแนน
ระดับบทบาทน้อย	ให้ ๒ คะแนน

ระดับบทบาทปานกลาง ให้ ๓ คะแนน

ระดับบทบาทมาก ให้ ๔ คะแนน

ระดับบทบาทมากที่สุด ให้ ๕ คะแนน

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

๓.๔.๑ การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยได้มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชน เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

๒) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบตรวจรายการ (Checklist)

๓) กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

๔) สร้างแบบสอบถามและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแล้วนำแบบสอบถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

๕) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้แนะนำอีกครั้ง ก่อนนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร.ประพิศ โบราณมูล อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต

ร้อยเอ็ด

๓.๔.๒ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน ตรวจสอบในด้านความตรงของเนื้อหา

รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจง และความเหมาะสมของการใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม เมื่อรับเครื่องมือกลับไปคืนจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

๒) การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try – Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งต้องได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าตั้งแต่ ๐.๗๐ ขึ้นไป จึงจะยอมรับว่ามีความเที่ยง โดยใช้สูตร^๒ คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k = จำนวนของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

๓) การหาคุณภาพของเครื่องมือครั้งนี้สามารถหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) มีค่าเท่ากับ ๐.๘๘ ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้

๔) นำเครื่องมือที่ทดลองใช้แล้วนำผลการทดสอบแบบสอบถาม ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ก่อนนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

๕) จัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริงและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๕.๑ ขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ ถึงนายกเทศมนตรีตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม และกรอกแบบสอบถาม

^๒บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสถานส์, ๒๕๔๕), หน้า ๘๘.

๓.๕.๒ ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดของการทำวิจัยให้นักเทศมนตรีตำบลนางรองและขอ อนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕.๓ การเก็บข้อมูลผู้วิจัย ได้ให้ผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลให้

๓.๕.๔ ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล คือ วันที่ ๑๔ – ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒

๓.๕.๕ ผลการดำเนินการเก็บข้อมูลได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 400 ชุด คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) นำแบบสอบถามข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ และ ความเชื่อถือของข้อมูล

๒) นำข้อมูลที่ได้มาลงรหัส และบันทึกคะแนน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

๓) หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามคืนมา และผ่านการตรวจสอบความ สมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ประมวลผล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ๖ ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านป้องกัน และรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้าน การศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูล และกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการประเมิน^๓ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
๔.๕๑-๕.๐๐	ระดับบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด
๓.๕๑-๔.๕๐	ระดับบทบาทอยู่ในระดับมาก
๒.๕๑-๓.๕๐	ระดับบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง
๑.๕๑-๒.๕๐	ระดับบทบาทอยู่ในระดับน้อย

^๓ ธีระศักดิ์ อุ่่นอารมณ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๘), หน้า ๖๕.

๑.๐๐-๑.๕๐

ระดับบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับสถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามจากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ และตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าว ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร ๒ กลุ่ม (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปร ๒ กลุ่มขึ้นไป สำหรับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดใช้ที่ระดับ .๐๕

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

๑.๑ การหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminative Power = D.P.) ของแบบสอบถามเป็นรายชื่อใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item - total Correlation)

๑.๒ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับใช้สถิติ (Alpha Co-Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

๒) สถิติพรรณนา

๒.๑ ค่าร้อยละ (Percentage)

๒.๒ ค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$)

๒.๓ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

๓) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานในการวิจัยนี้ ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร ๒ กลุ่ม (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปร ๒ กลุ่มขึ้นไป สำหรับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดใช้ที่ระดับ .๐๕

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ ๓ ประการ คือมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

๑) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	หมายถึง	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม (t-test)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ กลุ่ม (F-test)
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
df	หมายถึง	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
*	หมายถึง	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ที่ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe)

ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๕๖	๔๕.๐๐
หญิง	๒๐๔	๕๑.๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๐ และเป็นเพศชาย จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๑๓๘	๔๔.๕๐
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๒๙.๕๐
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๑๗.๕๐
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๘.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๐ รองลงมาเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๐ การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๐ และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุด กล่าวคือ จำนวน ๓๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๘.๕๐

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๑๑.๗๕
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๔๕.๐๐
ค้าขาย	๖๗	๑๖.๗๕
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๒๖.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๐ อาชีพค้าขาย จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗๕ และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนน้อยที่สุด กล่าวคือ จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๕

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาล
ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การวิเคราะห์บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน ๖ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษา
ความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข
ปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม
และรายด้าน

บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์	ระดับบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการปกครอง	๓.๓๕	๐.๗๖	ปานกลาง
๒. ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย	๓.๒๖	๐.๘๗	ปานกลาง
๓. ด้านสวัสดิการและสังคม	๓.๑๕	๐.๘๒	ปานกลาง
๔. ด้านสาธารณสุข	๒.๘๖	๐.๘๗	ปานกลาง
๕. ด้านพัฒนา	๓.๒๕	๐.๘๗	ปานกลาง
๖. ด้านการศึกษา	๓.๒๘	๐.๗๖	ปานกลาง
รวม	๓.๒๐	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบล
นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุก เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่
ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านพัฒนา ด้าน
สวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ
ปกครอง โดยรวมและรายข้อ

ด้านการปกครอง	ระดับบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ในชุมชนมีความรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น	๓.๒๓	๐.๗๕	ปานกลาง
๒. ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคี ในชุมชน	๓.๔๒	๐.๗๐	ปานกลาง
๓. ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติใน ชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	๓.๓๕	๐.๗๔	ปานกลาง
๔. ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำซึ่งเป็นแกนกลางในการประสานงาน กับเทศบาล	๓.๔๓	๐.๘๑	ปานกลาง
รวม	๓.๓๕	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล
นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนเป็น
ผู้นำซึ่งเป็นแกนกลางในการประสานงานกับเทศบาล รองลงมาคือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจ
กรรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคี ในชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนมีการจัด
กิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การ
ปกครองท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน ป้องกันและรักษาความสงบ เรียบร้อย โดยรวมและรายข้อ

ด้านป้องกันและรักษาความสงบ	ระดับบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้สมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมในการ รักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	๓.๓๘	๐.๘๕	ปานกลาง
๒. ผู้นำชุมชน ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนระมัดระวัง อัคคีภัยในชุมชน	๓.๓๒	๐.๗๕	ปานกลาง
๓. ผู้นำชุมชน ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษา ความสงบเรียบร้อยในชุมชน	๓.๑๐	๐.๕๒	ปานกลาง
๔. ผู้นำชุมชน ได้ประสานงานกับเทศบาลเพื่อสนับสนุนกิจกรรม รวมเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	๓.๒๕	๐.๕๕	ปานกลาง
รวม	๓.๒๖	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปาน กลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ ได้แก่ ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้สมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย ในชุมชน รองลงมาคือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชน ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนระมัดระวังอัคคีภัยใน ชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชน ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษา ความสงบเรียบร้อยในชุมชน

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สวัสดิการและสังคม โดยรวมและรายข้อ

ด้านสวัสดิการและสังคม	ระดับบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาลเพื่อให้ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ในชุมชนได้รับเบี้ยยังชีพ	๓.๑๐	๐.๘๓	ปานกลาง
๒. ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาล เพื่อให้การ สงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติในชุมชน	๒.๕๕	๐.๘๗	ปานกลาง
๓. ผู้นำชุมชนได้ทำการสำรวจข้อมูลผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ ค้อย โอกาสในชุมชน	๓.๑๕	๐.๕๓	ปานกลาง
๔. ผู้นำชุมชนเป็นผู้แจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ไปรับเบี้ยยังชีพ จากเทศบาล	๓.๔๑	๑.๐๕	ปานกลาง
รวม	๓.๑๕	๐.๕๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ได้แก่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้แจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ไปรับเบี้ย ยังชีพจากเทศบาล รองลงมาคือ ข้อที่ ๓ ผู้นำ ชุมชนได้ทำการสำรวจข้อมูลผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ค้อย โอกาสในชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาล เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติใน ชุมชน

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สาธารณสุข โดยรวมและรายข้อ

ด้านสาธารณสุข	ระดับบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรณรงค์กำจัด ลูกน้ำ ยุงลาย	๓.๑๕	๑.๐๓	ปานกลาง
๒. ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักการออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพ	๓.๑๐	๐.๕๒	ปานกลาง
๓. ผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและ สภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น การรณรงค์ทำความสะอาด	๒.๘๘	๑.๐๗	ปานกลาง
๔. ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว	๒.๗๐	๐.๘๕	ปานกลาง
รวม	๒.๘๖	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ ๑ คือ ผู้นำชุมชน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรณรงค์กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย รองลงมาคือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนมีการ กระตุ้นให้ประชาชนรู้จักการออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน พัฒนา โดยรวมและรายข้อ

ด้านพัฒนา	ระดับบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอ โครงการ เพื่อเสนอเทศบาล	๓.๒๒	๐.๕๒	ปานกลาง
๒. ผู้นำชุมชนมีส่วนช่วยเหลือในการสนับสนุนการ ดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มทอผ้า	๓.๒๕	๐.๕๗	ปานกลาง
๓. ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชน เข้มแข็ง	๓.๑๗	๐.๗๗	ปานกลาง
๔. ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกันแก้ไข ปัญหา ในชุมชน	๓.๓๓	๐.๘๓	ปานกลาง
รวม	๓.๒๕	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชน ส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกันแก้ไข ปัญหาในชุมชน รองลงมาคือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอ โครงการเพื่อเสนอเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
การศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการศึกษา	ระดับบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้นำชุมชนสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนในชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬาเยาวชน	๓.๒๗	๐.๗๘	ปานกลาง
๒. ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยในการจัดหาสถานที่สำหรับ พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน	๓.๒๒	๐.๗๕	ปานกลาง
๓. ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมประเพณีของ ท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ	๓.๓๔	๐.๗๖	ปานกลาง
๔. ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร	๓.๒๕	๐.๗๑	ปานกลาง
รวม	๓.๒๘	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล
นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนเป็น
แกนนำในการจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ
รองลงมาคือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตัก
บาตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยในการจัดหาสถานที่สำหรับ
พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน

ตอนที่ ๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าว ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร ๒ กลุ่ม (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปร ๒ กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ปรากฏตามตารางดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕๖	๓.๒๐	๐.๗๘	ปานกลาง
หญิง	๒๐๔	๓.๒๑	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๐	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕๖	๓.๒๐	๐.๗๘	๒.๗๐	๐.๑๐
หญิง	๒๐๔	๓.๒๑	๐.๗๕		

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๘๑	๓.๕๑	๐.๗๘	มาก
หญิง	๒๑๙	๓.๒๐	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๓๕	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๘๖	๓.๓๘	๐.๗๘	๘.๕๑	๐.๐๐*
หญิง	๒๐๔	๓.๓๓	๐.๗๕		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกัน และรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕๖	๓.๒๘	๐.๘๘	ปานกลาง
หญิง	๒๐๔	๓.๒๔	๐.๘๖	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๖	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นต่อบทบาทของ ผู้กำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน ป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้กำกับ การแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน ป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕๖	๓.๒๘	๐.๘๘	๐.๔๖	๐.๔๕
หญิง	๒๐๔	๓.๒๔	๐.๘๖		

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับ การแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและ รักษาความสงบเรียบร้อย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สวัสดิการและสังคม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕๖	๓.๑๑	๐.๕๑	ปานกลาง
หญิง	๒๐๔	๓.๑๕	๐.๕๓	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๑๕	๐.๖๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นต่อบทบาทของ ผู้กำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้กำกับการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕๖	๓.๑๑	๐.๕๑	๐.๓๒	๐.๕๗
หญิง	๒๐๔	๓.๑๕	๐.๕๓		

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับ การแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการ และสังคม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
สาธารณสุข จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕๖	๒.๔๗	๐.๕๘	น้อย
หญิง	๒๐๔	๓.๔๕	๐.๕๖	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๒.๕๖	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนเพศชายมีความเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ใน
ระดับน้อย ส่วนประชาชนเพศหญิง ความเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชน อยู่ใน
ระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านสาธารณสุข จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕๖	๓.๖๑	๐.๕๘	๗.๓๘	๐.๐๐*
หญิง	๒๐๔	๓.๗๑	๐.๕๖		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับ
การแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน พัฒนา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕๖	๓.๒๓	๐.๘๘	ปานกลาง
หญิง	๒๐๔	๓.๒๔	๐.๘๖	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๕	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นต่อบทบาทของ ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน พัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕๖	๓.๒๓	๐.๕๘	๑.๓๒	๐.๒๕
หญิง	๒๐๔	๓.๒๔	๐.๖๒		

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับ การแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา ไม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน การศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕๖	๓.๒๘	๐.๗๘	ปานกลาง
หญิง	๒๐๔	๓.๒๘	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๘	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นต่อบทบาทของ ผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน การศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับ การแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕๖	๓.๒๘	๐.๗๘	๑.๒๐	๐.๒๓
หญิง	๒๐๔	๓.๒๘	๐.๗๕		

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับ การแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๗๘	๓.๒๘	๐.๗๔	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๓.๔๔	๐.๗๗	ปานกลาง
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๓.๐๒	๐.๘๐	ปานกลาง
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๓.๐๖	๐.๗๖	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๐	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษา มีความเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๔.๕๓	๓	๑.๕๑	๔.๐๕	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๔๖.๐๒	๓๕๖	๐.๓๖		
รวม	๑๕๐.๕๕	๓๕๙			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๒๗

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า	อนุปริญญา/ เทียบเท่า	ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า
ค่าเฉลี่ย	๓.๒๘	๓.๔๔	๓.๐๒	๓.๐๖
ประถมศึกษา	๓.๒๘	๐.๑๖	- ๐.๒๖	- ๐.๒๒
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า	๓.๔๔	-	-๐.๔๒*	-๐.๓๘
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	๓.๐๒	-	-	๐.๐๔
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	๓.๐๖	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๗๘	๓.๔๖	๐.๗๖	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๓.๖๒	๐.๗๘	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๓.๑๓	๐.๗๗	ปานกลาง
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๓.๑๕	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๓๕	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับการ แก้ไขปัญหาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้บังคับการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๗.๑๕	๓	๒.๓๘	๔.๖๕	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๒๐๒.๗๓	๓๙๖	๐.๕๑		
รวม	๒๐๙.๘๘	๓๙๙			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท ของผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน การปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ประถมศึกษา ๓.๔๖	มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ๓.๖๒	อนุปริญญา/ เทียบเท่า ๓.๑๓	ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า ๓.๑๕
ประถมศึกษา	๓.๔๖	-	๐.๑๖	-๐.๓๓	-๐.๒๗
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า	๓.๖๒	-	-	-๐.๔๕*	-๐.๔๓
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	๓.๑๓	-	-	-	๐.๐๖
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	๓.๑๕	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน ป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๗๘	๓.๓๓	๐.๘๖	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๓.๕๖	๐.๕๒	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๓.๐๔	๐.๘๖	ปานกลาง
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๓.๑๐	๐.๘๕	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๖	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๖.๒๘	๓	๒.๐๙	๔.๓๐	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๕๒.๕๘	๓๙๖	๐.๔๘		
รวม	๑๕๘.๘๖	๓๙๙			

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาท ของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน ป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการ วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๓๓

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ประถมศึกษา ๓.๓๓	มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ๓.๕๗	อนุปริญญา/ เทียบเท่า ๓.๐๔	ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า ๓.๑๐
ประถมศึกษา	๓.๓๓	-	๐.๒๔	-๐.๒๕	-๐.๒๓
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า	๓.๕๗	-	-	-๐.๕๓*	-๐.๔๗
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	๓.๐๔	-	-	-	๐.๐๖
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	๓.๑๐	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สวัสดิการและสังคม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๗๘	๓.๑๘	๐.๕๑	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๓.๕๑	๐.๕๐	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๒.๕๐	๐.๕๓	ปานกลาง
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๓.๐๒	๐.๕๔	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๑๕	๐.๕๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้กำกับการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๔.๑๖	๓	๑.๓๘	๐.๑๒	.๐๕*
ภายในกลุ่ม	๒๑๒.๗๘	๓๕๖	๐.๕๓		
รวม	๒๑๖.๙๔	๓๕๙			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท ของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สวัสดิการและสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความ แตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๓๖

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า	อนุปริญญา/ เทียบเท่า	ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า
ค่าเฉลี่ย	๓.๑๘	๓.๕๑	๒.๕๐	๓.๐๒
ประถมศึกษา	-	๐.๓๓	-๐.๒๘	-๐.๑๖
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า	-	-	-๐.๖๑*	-๐.๔๕
อนุปริญญา/ เทียบเท่า	-	-	-	๐.๑๒
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สาธารณสุข จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๗๘	๓.๒๖	๐.๕๘	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๓.๓๔	๐.๕๕	ปานกลาง
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๒.๗๖	๑.๐๒	ปานกลาง
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๒.๔๕	๐.๕๖	น้อย
รวม	๔๐๐	๒.๕๖	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับการแก้ไขปัญหาชุมชน อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้กำกับการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๕.๔๐	๓	๑.๘๐	๒.๕๕	.๐๕*
ภายในกลุ่ม	๒๗๔.๕๘	๓๕๖	๐.๖๕		
รวม	๒๗๙.๙๘	๓๕๙			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท ของผู้กำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๓๙

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ประถมศึกษา ๓.๒๖	มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ๓.๓๔	อนุปริญญา/ เทียบเท่า ๒.๗๖	ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า ๒.๔๕
ประถมศึกษา ๓.๒๖		-	๐.๐๘	-๐.๕	๐.๗๗
มัธยมศึกษา/ เทียบเท่า ๓.๓๔			-	๐.๕๘	-๐.๘๕*
อนุปริญญา/ เทียบเท่า ๒.๗๖				-	-๐.๒๗
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า ๒.๔๕					-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ
พัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๗๘	๓.๓๐	๐.๘๖	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๓.๓๔	๐.๘๘	ปานกลาง
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๓.๑๘	๐.๘๗	ปานกลาง
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๓.๑๕	๐.๘๖	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๕	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษา มีความเห็นต่อบทบาทของ
ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ
พัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการ
แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการพัฒนา จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๔	๓	๐.๙๔	๑.๘๒	๐.๑๔
ภายในกลุ่ม	๒๐๕.๓๕	๓๙๖	๐.๕๑		
รวม	๒๐๘.๑๙	๓๙๙			

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท
ของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
การศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๑๗๘	๓.๓๘	๐.๗๖	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	๑๑๘	๓.๔๐	๐.๗๘	ปานกลาง
อนุปริญญา/เทียบเท่า	๗๐	๓.๑๖	๐.๗๗	ปานกลาง
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๓๔	๓.๑๘	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๘	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มระดับการศึกษา มีความเห็นต่อบทบาทของ
ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
การศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการ
แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

อายุ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๖๑	๓	๑.๒๐	๓.๑๖	๐.๒๕
ภายในกลุ่ม	๑๕๑.๐๖	๓๕๖	๐.๓๘		
รวม	๑๕๔.๖๗	๓๕๙			

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท
ของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๓.๑๐	๐.๘๕	ปานกลาง
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๓.๐๔	๐.๘๔	ปานกลาง
ค้าขาย	๖๗	๓.๕๒	๐.๘๖	มาก
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๓.๑๖	๐.๘๗	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๐	๐.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรวม และอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๕.๕๑	๓	๑.๘๗	๕.๔๐	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๖๓	๓๕๖	๐.๓๖		
รวม	๑๕๐.๕๕	๓๕๙			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๔๖

ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

อาชีพ	รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป
ค่าเฉลี่ย	๓.๑๐	๓.๐๔	๓.๕๒	๓.๑๖
รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-๐.๐๖	๐.๔๒	๐.๐๖
เกษตรกรรวม		-	๐.๔๘*	๐.๑๒
ค้าขาย			-	-๐.๓๖
รับจ้างทั่วไป				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๖ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีประกอบอาชีพเกษตรกรรวม ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๔๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ ปกครอง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๓.๓๘	๐.๗๘	ปานกลาง
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๓.๑๖	๐.๗๗	ปานกลาง
ค้าขาย	๖๗	๓.๔๔	๐.๗๕	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๓.๔๔	๐.๗๖	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๓๕	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๗ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ ปกครอง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๓	๓	๑.๑๔	๒.๑๕	๐.๐๘
ภายในกลุ่ม	๒๐๖.๔๖	๓๕๖	๐.๕๒		
รวม	๒๐๙.๘๙	๓๕๙			

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ ปกครอง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๓.๒๓	๐.๘๘	ปานกลาง
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๓.๒๐	๐.๘๗	ปานกลาง
ค้าขาย	๖๗	๓.๔๑	๐.๘๕	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๓.๒๓	๐.๘๐	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๖	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๗๗	๓	๑.๒๕	๒.๕๕	๐.๐๖
ภายในกลุ่ม	๑๕๕.๐๕	๓๕๖	๐.๔๕		
รวม	๑๕๘.๘๒	๓๕๙			

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๕๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
สวัสดิการและสังคม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๓.๐๖	๐.๕๐	ปานกลาง
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๓.๐๐	๐.๕๔	ปานกลาง
ค้าขาย	๖๗	๓.๕๒	๐.๕๑	มาก
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๓.๐๔	๐.๕๒	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๑๕	๐.๕๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕๑ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาท
ของผู้บังคับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
สวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรวม และอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
สวัสดิการและสังคม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๗.๖๘	๓	๒.๕๖	๔.๘๔	๐.๐๓*
ภายในกลุ่ม	๒๐๕.๒๖	๓๙๖	๐.๕๒		
รวม	๒๑๖.๙๔	๓๙๙			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๒ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับ
การแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการ
และสังคม แตกต่างกันจึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ้
(Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๕๓

ตารางที่ ๔.๕๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ๓.๐๖	เกษตรกรรวม ๓.๐๐	ค้าขาย ๓.๕๒	รับจ้าง ทั่วไป ๓.๐๔
รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓.๐๖	-	-๐.๐๖	๐.๔๖	-๐.๐๒
เกษตรกรรวม	๓.๐๐	-	-	๐.๕๒*	๐.๐๔
ค้าขาย	๓.๕๒	-	-	-	-๐.๔๘
รับจ้างทั่วไป	๓.๐๔	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๓ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคมมากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีประกอบอาชีพเกษตรกรรวม ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๕๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๒.๔๔	๐.๕๕	น้อย
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๒.๔๘	๐.๕๘	น้อย
ค้าขาย	๖๗	๓.๔๘	๐.๕๗	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๓.๔๖	๐.๕๘	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๒.๕๖	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕๔ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย และอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชนกลุ่มที่ประกอบ อาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพเกษตรกรรวม มีความคิดเห็นต่อบทบาทของ ผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชน อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ ๔.๕๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้บังคับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๕.๘๘	๓	๓.๒๙	๔.๘๒	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๒๗๐.๑๐	๓๕๖	๐.๖๘		
รวม	๒๗๕.๙๘	๓๕๙			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บังคับ การแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข แตกต่างกันจึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ้ (Scheffe) ดังตารางที่ ๔.๕๖

ตารางที่ ๔.๕๖ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ๒.๔๔	เกษตรกร ๒.๔๘	ค้าขาย ๓.๔๘	รับจ้าง ทั่วไป ๓.๔๖
รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๒.๔๔	-	๐.๐๔	๑.๐๔*	๑.๐๒
เกษตรกรรวม	๒.๔๘	-	-	๑.๐๐*	๐.๕๘
ค้าขาย	๓.๔๘	-	-	-	-๐.๐๒
รับจ้างทั่วไป	๓.๔๖	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๖ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๒ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุขมากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุขมากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีประกอบอาชีพเกษตรกรรวม ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๕๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการ พัฒนา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๓.๒๐	๐.๘๕	ปานกลาง
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๓.๐๑	๐.๘๘	ปานกลาง
ค้าขาย	๖๗	๓.๕๓	๐.๘๖	มาก
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๓.๒๘	๐.๘๘	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๕	๐.๘๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕๗ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกรรวม และอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๕.๘๑	๓	๓.๒๗	๖.๕๓	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๕๘.๓๘	๓๙๖	๐.๕๐		
รวม	๒๐๔.๑๙	๓๙๙			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๘ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับ การแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๕๙

ตารางที่ ๔.๕๕ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

อาชีพ	รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป
ค่าเฉลี่ย	๓.๒๐	๓.๐๑	๓.๕๓	๓.๒๘
รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-๐.๑๕	๐.๓๓	๐.๐๘
เกษตรกรรวม		-	๐.๔๒*	๐.๒๗
ค้าขาย			-	-๐.๒๕
รับจ้างทั่วไป				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๕๕ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีประกอบอาชีพเกษตรกรรวม ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๖๐ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน การศึกษา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๗	๓.๒๖	๐.๗๘	ปานกลาง
เกษตรกรรวม	๑๘๐	๓.๐๘	๐.๗๕	ปานกลาง
ค้าขาย	๖๗	๓.๕๒	๐.๗๗	มาก
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๓.๒๘	๐.๗๖	ปานกลาง
รวม	๔๐๐	๓.๒๘	๐.๗๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖๐ พบว่า ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาท ของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน การศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรวม และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับ การแก้ไข ปัญหาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๖๑ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของผู้กำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน การศึกษา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๗.๐๕	๓	๒.๓๕	๖.๓๑	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๑๔๗.๖๒	๓๙๖	๐.๓๗		
รวม	๑๕๔.๖๗	๓๙๙			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๖๑ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้กำกับ การแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา แยกต่างหากจึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ ๔.๖๒

ตารางที่ ๔.๖๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่

อาชีพ	รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกรรวม	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป
ค่าเฉลี่ย	๓.๒๖	๓.๐๘	๓.๕๒	๓.๒๘
รับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-๐.๑๘	๐.๒๖	๐.๐๒
เกษตรกรรวม		-	๐.๔๔*	๐.๒๐
ค้าขาย			-	-๐.๒๔
รับจ้างทั่วไป				-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๖๒ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า แตกต่างกัน ๑ คู่ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา มากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีประกอบอาชีพเกษตรกรรวม ส่วนนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ด้านปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ ๔.๖๓ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	ผู้นำชุมชนควรผู้นำเยาวชนจัดตั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเทศบาลและหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาพัฒนาอาชีพ	๑๕
๒	ผู้นำชุมชนควรประสานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเทศบาลในการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน	๑๒

จากตารางที่ ๔.๖๓ พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง มากที่สุดคือ ผู้นำชุมชนควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเทศบาลและหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อจัดตั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ

ตารางที่ ๔.๖๔ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
ป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	ผู้นำชุมชนขาดการประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามมี แหล่งมั่วสุมของเด็กวัยรุ่นตามสถานที่ต่าง ๆ	๒๕
๒	ผู้นำชุมชนไม่ปฏิบัติหน้าที่	๑๐

จากตารางที่ ๔.๖๔ พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษา
ความสงบเรียบร้อย มากที่สุดคือ ต้องการให้ผู้นำชุมชนประสานงานเจ้าหน้าที่ตำรวจในการ
ปราบปรามมีแหล่งมั่วสุมของเด็กวัยรุ่นตามสถานที่ต่าง ๆ

ตารางที่ ๔.๖๕ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บังคับการแก้ไข
ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน
สวัสดิการและสังคม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	ผู้นำชุมชน ไม่มีเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลเกี่ยวกับ สวัสดิการที่ประชาชนที่ควรจะได้รับมีอะไรบ้าง	๒๕
๒	ผู้นำชุมชนขาดการประสานงานให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพไม่ ทั่วถึง	๒๕
๓	ผู้นำชุมชนและคณะทำงานขาดการประสานงาน และเข้าใจใน ปัญหาอย่างแท้จริง	๑๖

จากตารางที่ ๔.๖๕ พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บังคับการ
แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและ
สังคม มากที่สุดคือ ผู้นำชุมชนควรมีเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลเกี่ยวกับ สวัสดิการที่
ประชาชนที่ควรจะได้รับมีอะไรบ้าง และการประสานงานให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพอย่างทั่วถึง

ตารางที่ ๔.๖๖ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน สาธารณสุข

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	ผู้นำชุมชนขาดความเอาใจใส่เรื่องสาธารณสุขมูลฐานและการ นำเสนอปัญหาของประชาชนในชุมชนต่อเทศบาล	๓๐
๒	ผู้นำชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสาธารณสุขมูลฐาน	๓๐

จากตารางที่ ๔.๖๖ พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข มากที่สุดมี ๒ ด้าน คือ ผู้นำชุมชนควรเอาใจใส่เรื่องสาธารณสุขมูลฐานและการนำเสนอปัญหาของ ประชาชนในชุมชนต่อเทศบาล และผู้นำชุมชนความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสาธารณสุขมูลฐาน

ตารางที่ ๔.๖๗ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้าน พัฒนา

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	ประชาชนไม่ทราบว่าผู้นำชุมชนมีใครบ้าง เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ไม่ ทราบว่าจะแจ้งหรือประสานงานกับใคร	๑๑
๒	ผู้นำชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาระบบสาธารณสุขโลก และไม่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนเท่าที่ควร	๑๐

จากตารางที่ ๔.๖๗ พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำการ แก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการพัฒนา มาก ที่สุด คือ ประชาชนไม่ทราบว่าผู้นำชุมชนมีใครบ้าง เมื่อเกิดปัญหาขึ้นไม่ทราบว่าจะแจ้งหรือ ประสานงานกับใคร

ตารางที่ ๔.๖๘ แสดงจำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑	ผู้นำชุมชนขาดการดูแลและประสานหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสขาดการดูแลเกี่ยวกับการศึกษา	๒๖
๒	ผู้นำขาดความเป็นผู้นำในการระดมเงินทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาในชุมชนเด็กขาดทุนการศึกษา	๑๗

จากตารางที่ ๔.๖๘ พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา มากที่สุด คือ ผู้นำชุมชนควรดูแลและประสานหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสขาดการดูแลเกี่ยวกับการศึกษา

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติ โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ อายุ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๔๐๐ คน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบ ได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๐ และ เป็นเพศชาย จำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๐ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕๐ มีการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรรวม จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐

๕.๑.๒ บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชน ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุก เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านพัฒนา ด้านสวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการปกครอง พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครองอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำซึ่งเป็นแกนกลางในการประสานงานกับเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น

๒) ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ ได้แก่ ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้สมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

๓) ด้านสวัสดิการและสังคม พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ได้แก่ ผู้นำชุมชนเป็นผู้แจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการไปรับเบี้ย

ยังชีพจากเทศบาล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาล เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติในชุมชน

๔) ด้านสาธารณสุข พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรณรงค์กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

๕) ด้านพัฒนา พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหามุขมนตรีในชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

๖) ด้านการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยในการจัดหาสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน

๕.๑.๓ การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สำหรับสถิติที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าว ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร ๒ กลุ่ม (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปร ๒ กลุ่มขึ้นไป สำหรับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดใช้ที่ระดับ .๐๕ ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ สรุปได้ดังนี้

๑) สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านพัฒนา และด้านการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการปกครอง ด้านสาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒) สมมติฐานที่ ๒ อายุ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนในด้านพัฒนาและด้านการศึกษาไม่แตกต่างกัน

๓) สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน ด้านสวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนในด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัยปัจจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเรียงลำดับตามความถี่มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้นำชุมชนขาดความเอาใจใส่เรื่องสาธารณมูลฐานและการนำเสนอปัญหาของประชาชนในชุมชนต่อเทศบาล ผู้นำชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสาธารณสุขมูลฐาน ผู้นำชุมชนขาดการดูแลและประสานหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสขาดการดูแลเกี่ยวกับการศึกษา ผู้นำชุมชนขาดการประสานงานให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพไม่ทั่วถึง ผู้นำชุมชนไม่มีเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลเกี่ยวกับ สวัสดิการที่ประชาชนที่ควรจะได้รับมีอะไรบ้าง

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัย บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม

บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังไม่มีความรู้ และเข้าใจในบทบาทหน้าที่การดำเนินงานของผู้นำชุมชนอย่างแท้จริง ประกอบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาล ยังมีผลการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนในเขตเทศบาลเท่าที่ควร จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาล อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เปรมฤดี จิตมานะ ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุขชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุขชน ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาลด้านการปกครองของผู้นำชุมชนมีผลการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการประสานงานกับเทศบาล การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน การดูแลสาธารณสมบัติในชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ ตู้โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ เดชรัตนวิไชย ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขชน ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ด้านการปกครองอยู่ในระดับในระดับที่สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทด้านต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสาธารณสุขมูลฐาน การเอาใจใส่เรื่องสาธารณสุขมูลฐานและการนำเสนอปัญหาของประชาชนในชุมชนต่อเทศบาล จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาล มีการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภลัทธ์ สุขทวีทรัพย์ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุขชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนางรอง

อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

๑) ด้านการปกครอง พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้นำชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ทางด้านการปกครองของ ตนเอง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ เดชรัตนวิไชย ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไข ปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ด้านการปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำซึ่งเป็นแกนกลางในการ ประสานงานกับเทศบาล อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนเป็น แกนกลางในการประสานงานกับเทศบาลในการแก้ไขปัญหาชุมชนด้านการปกครอง ไม่ว่าจะเป็น การประสานงานกับเทศบาล การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคี ในชุมชน การดูแลสาธารณ สมบัติในชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ ตู้โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น จึงทำให้ประชาชนเห็นว่า บทบาทด้านการปกครองในประเด็นดังกล่าวนี้สูงกว่าข้ออื่น ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ในชุมชนมีความรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับปาน กลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนยังขาดการประสานความร่วมมือกับ ประชาชนในชุมชน และการประสานภาครัฐให้เข้าส่งเสริมความการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดย ภาพรวมแล้ว พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง อยู่ในระดับปาน

๒) ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษา ความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสภาพชุมชนโดยรวมเป็นสังคมที่ ความสงบสุขเป็นปกติเรียบร้อยอยู่แล้ว ทำให้ผู้นำชุมชนจึงเกิดการวางใจ และมีความอุ่นใจปัญหา ทางด้านนี้จึงมิได้มีการดำเนินการนโยบายทางด้านนี้เท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ ศุภลัทธิต์ สุขทวีทรัพย์ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ คือ ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้สมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน แสดงว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการให้ความร่วมมือในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน โดยเฉพาะการร่วมปฏิบัติงานกับสมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน การปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ยอมรับประชาชนในชุมชนเขตเทศบาล จึงทำให้ประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนยังขาดการประสานความร่วมมือกับเทศบาล ในการขอข้อมูลข่าวสารด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยจากเทศบาลหรือส่วนราชการ เพื่อนำมาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร จึงทำให้บทบาทของผู้นำชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่ของมีบทบาทกับการแก้ไขปัญหามุมชนในประเด็นนี้ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยภาพรวมแล้ว พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง

๓) ด้านสวัสดิการและสังคม พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติหน้าที่และการแก้ปัญหามุมชนด้านสวัสดิการและสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน ยังไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนเท่าที่ควร และผลการปฏิบัติงานในการแก้ปัญหา ยังไม่เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนในชุมชนเท่าที่ควร เนื่องจากนโยบายทางด้านนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการประสานและปฏิบัติตามคำสั่งจากหน่วยงานของรัฐ ทำให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เต็มที่ บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม จึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเปรมฤดี จิตมานะ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหามุมชนในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านสวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ คือ ผู้นำชุมชนเป็นผู้แจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ไปรับเบี้ยยังชีพจากเทศบาล แสดงว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการแจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ไปรับเบี้ย

ยังชีพจากเทศบาล ทั้งนี้เพราะว่าผู้นำชุมชนได้เป็นแกนนำในการติดต่อประสานงาน กับเทศบาลในการช่วยเหลือเบี้ยยังชีพ เบี้ยผู้พิการ และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนมีผลงานที่เป็นที่ยอมรับของประชาชน จึงให้มีค่าเฉลี่ยของระดับบทบาทในประเด็นกล่าวนี้สูงกว่าข้ออื่น ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาล เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลตำบลนางรอง ไม่ค่อยจะผู้ประสบภัยธรรมชาติในชุมชน การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนจึงไม่ค่อยมีบทบาทในการประสานงานกับเทศบาล เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติในชุมชน เท่าที่ควร จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยระดับบทบาทต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

๔) ด้านสาธารณสุข พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่และการแก้ไขปัญหาชุมชนด้านสาธารณสุขของผู้นำชุมชน ยังไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนเท่าที่ควร การปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหของผู้นำยัง ไม่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนในชุมชนเท่าที่ควร และอาจจะเป็นเพราะว่าชุมชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนเมือง อยู่ให้สถานพยาบาล ไม่ว่าจะเป็น โรงพยาบาล คลินิก ทำให้ประชาชนมีความสะดวกและไว้วางใจกับสถานพยาบาลเหล่านั้นมากกว่า บทบาทของผู้นำจึงลดลง ดังนั้นจึงให้ประชาชนเห็นว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเปรมฤดี จิตมานะ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรณรงค์กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประสาน การขอความร่วมมือกับเทศบาลของผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย ตลอดจนผู้นำ ได้รณรงค์กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย ซึ่งผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน จึงทำให้ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนครอบครัวเป็นหน้าที่ของภาครัฐหรือเทศบาลที่เป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและรณรงค์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ผู้นำชุมชนเป็นเพียงผู้สนับสนุนและประสานงานภาครัฐหรือเทศบาลเท่านั้น จึงทำให้ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

๕) ด้านพัฒนา พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบล นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่และการแก้ปัญหามุขมนตรีด้านพัฒนาของผู้นำมุขมนตรี ยังไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำมุขมนตรีขาดความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาและเป็นแกนนำของมุขมนตรีในการพัฒนามุขมนตรี หรืออาจจะเกิดจากการขาดความร่วมมือประสานงานที่ดีของคนในมุขมนตรีในการร่วมการพัฒนามุขมนตรี เนื่องจากมีความเข้าใจที่ผิด ๆ ว่าเป็นหน้าที่เฉพาะของผู้นำเท่านั้น ทำให้ผลงานในการเป็นผู้นำพัฒนายังไม่เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนในมุขมนตรีเท่าที่ควร ดังนั้นจึงให้ประชาชนเห็นว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบล นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ เดชรัตน์วิไชย ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำมุขมนตรีกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรี : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำมุขมนตรีกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรี ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ด้านพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำมุขมนตรีส่งเสริมให้คนในมุขมนตรีร่วมกันแก้ไขปัญหาในมุขมนตรี ทั้งอาจเป็นเพราะว่า การประสานของผู้นำมุขมนตรีในการขอความร่วมมือกับประชาชนในมุขมนตรีกับเทศบาล ในร่วมกันแก้ไขปัญหาในมุขมนตรี ร่วมพัฒนามุขมนตรี ทั้งด้านสาธารณสุขมูลฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ และการแก้ไขปัญหาดัง ๆ จึงทำให้ระดับบทบาทของผู้นำมุขมนตรีในประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำมุขมนตรีเป็นแกนนำในการพัฒนาเพื่อให้มุขมนตรีเข้มแข็ง ทั้งอาจเป็นเพราะว่าผู้นำมุขมนตรีขาดความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาและเป็นแกนนำของมุขมนตรีในการพัฒนามุขมนตรีหรือเป็นผู้นำในการติดต่อประสานเทศบาลเพื่อเข้ามาพัฒนามุขมนตรีให้เข้มแข็ง จึงทำให้ระดับบทบาทของผู้นำมุขมนตรีในประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

๖) ด้านการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการปฏิบัติหน้าที่และการแก้ปัญหามุขมนตรีด้านพัฒนาของผู้นำมุขมนตรี ยังไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนเท่าที่ควร ผลงานในการเป็นผู้นำการพัฒนาด้านศึกษายังไม่เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนในมุขมนตรีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นำมุขมนตรีไม่ทราบ หรือขาดความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษาจากภาครัฐในการดำเนินต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษา ดังนั้นจึงให้ประชาชนเห็นว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของของ สุภลิตี สุขทวีทรัพย์

ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาสา่ง อำเภอเขษุม จังหัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาสา่ง อำเภอเขษุม จังหัดอุบลราชธานี ด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ ทั้งอาจเป็นเพราะว่าเป็นผู้นำและเป็นแกนนำประชาชนในชุมชนในการจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ เพื่อการระดมเงินทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาขอประชาชนในนำชุมชนจึงทำให้ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยในการจัดหาสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน ทั้งอาจเป็นเพราะว่า การจัดหาสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจในชุมชนเป็นหน้าที่ของของเทศบาลที่จะเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างหรือจัดทำสถานพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน แต่ผู้นำชุมชนเป็นเพียงผู้ประสานงานและช่วยเหลือกิจการของเทศบาลเท่านั้น จึงทำให้ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

๕.๒.๑ เปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาสา่ง อำเภอเขษุม จังหัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

๑) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาสา่ง อำเภอเขษุม จังหัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล ในด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านพัฒนา และด้านการศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทบาทในสังคมระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความทัดเทียมกัน สามารถไฝ่หาความรู้ และความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเท่าเทียมกันความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำในการแก้ไขปัญหาชุมชนจึงมีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนในด้านการปกครอง ด้านสาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีแนวคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาในชุมชนด้านการปกครอง ด้านการสาธารณสุข แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมแล้วพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาสา่ง อำเภอเขษุม จังหัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของของ ศุภสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน :

ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลนาสา้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

๒) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาร่อง อำเภอนาร่อง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาร่อง อำเภอนาร่อง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง มีความรู้ รู้จักคิดอย่างรอบคอบมีเหตุผล รู้จักพิจารณาแยกแยะ และสามารถ เข้าใจในบทบาทหน้าที่การดำเนินงานของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล ส่วนในด้านพัฒนา และด้านการศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนในด้านพัฒนา และด้านการศึกษา มีการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง และประชาชนได้ร่วมกับผู้นำในการแก้ไขปัญหา จึงทำให้ประชาชนเห็นว่าบทบาทของผู้นำชุมชนในด้านพัฒนา และด้านการศึกษา มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมแล้ว พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาร่อง อำเภอนาร่อง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ เจริญวิไลย ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาร่อง อำเภอนาร่อง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาร่อง อำเภอนาร่อง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านสวัสดิการและสังคม และด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนา และด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานะทางสังคมอื่น ๆ ได้แก่ นักศึกษา ซึ่งจะต้องไปศึกษาหาความรู้อยู่ที่อื่น ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลา จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้เห็นการทำงานของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลว่าได้ดำเนินงานในด้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อบทบาทของของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนแตกต่างกัน ส่วนในด้านการปกครอง ด้านป้องกัน

และรักษาความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบล ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้เห็นการทำงานของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลและมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย เพราะจะเห็นว่าผู้นำมุขมนตรี ส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตน และเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน จึงทำให้บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลในด้านการปกครอง ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมแล้ว พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์ ได้ศึกษาบทบาทของผู้นำมุขมนตรีกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรี : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาต่าง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้นำมุขมนตรีในการแก้ไขปัญหามุขมนตรี ในเขตเทศบาลตำบลนาต่าง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านการปกครอง พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีให้ถึงระดับมากที่สุด โดยการที่ผู้นำมุขมนตรีควรเพิ่มบทบาทของตนเองและคณะร่วมทำงานทางด้านการปกครอง ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้รับทราบบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำมุขมนตรีเป็นผู้นำซึ่งเป็นแกนกลางในการประสานงานกับเทศบาล อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหามุขมนตรีให้ถึงระดับมากที่สุด โดยการที่ผู้นำมุขมนตรีและคณะร่วมทำงานควรเพิ่มบทบาทของตนเองในการเป็นแกนกลางในการประสานงานกับเทศบาลในการแก้ไขปัญหามุขมนตรีด้านการปกครอง เพื่อทุกคน หรือหน่วยงานในสังคมมีส่วนร่วมในการปกครองสังคมและตนเองให้มากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยผู้นำชุมชนควรประสานความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน และภาครัฐให้เข้าส่งเสริมความ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น

๒) ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยการที่ผู้นำชุมชนควรเพิ่มบทบาทของตนเองและคณะร่วมทำงานทางด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้วยการเป็นแกนนำในการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในชุมชนรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้สมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน แต่อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยการที่ผู้นำชุมชนควรให้ความร่วมมือในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน โดยเฉพาะการร่วมปฏิบัติงานกับสมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนให้มากขึ้นกว่านี้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยผู้นำชุมชนควรประสานความร่วมมือกับเทศบาล ในการขอข้อมูลข่าวสารด้านป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยจากกับเทศบาลหรือส่วนราชการ เพื่อนำมาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร เพื่อเพิ่มบทบาทของผู้นำชุมชนในการปฏิบัติหน้าที่กับการแก้ไขปัญหาชุมชน

๓) ด้านสวัสดิการและสังคม พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสวัสดิการและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดย การปฏิบัติหน้าที่และการแก้ไขปัญหาชุมชนด้านสวัสดิการและสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนให้มากขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนเป็นผู้แจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการไปรับเบี้ยยังชีพจากเทศบาล แต่อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยเพิ่มการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชน ในการแจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้

พิจารณาไปรับเบี้ย ยังชีพจากเทศบาล ทั้งนี้เพราะว่าผู้นำชุมชนได้เป็นแกนนำในการติดต่อประสานงานกับเทศบาลในการช่วยเหลือเบี้ยยังชีพ เบี้ยผู้พิการ และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนมีผลงานที่เป็นที่ยอมรับของประชาชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาล เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยการแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่นการซ้อมความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อความเชื่อมั่นของประชาชน

๔) ด้านสาธารณสุข พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยให้ความสนใจกับการปฏิบัติหน้าที่และการแก้ไขปัญหาชุมชนด้านสาธารณสุขของผู้นำชุมชนที่มากขึ้น ด้วยการให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกับเรื่องสาธารณสุข เช่นการจัดกิจกรรมประจำชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๑ ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรณรงค์กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย แต่อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยผู้นำชุมชนควรเพิ่มการประสาน การขอความร่วมมือกับเทศบาลในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย ตลอดจนผู้นำได้รณรงค์กำจัดลูกน้ำ ยุงลาย ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด ซึ่งการวางแผนครอบครัวเป็นหน้าที่ของภาครัฐหรือเทศบาลที่เป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและรณรงค์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวก็จริง แต่ผู้นำชุมชนก็ควรเป็นผู้สนับสนุนและประสานงานที่ดีกับภาครัฐหรือเทศบาล

๕) ด้านพัฒนา พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยเพิ่มการปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาชุมชนด้านพัฒนาของผู้นำชุมชนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนมากขึ้น ด้วยการที่ผู้นำชุมชนมีความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาและเป็นแกนนำของชุมชนในการพัฒนาชุมชน และแสดงผลงานในการเป็นผู้นำให้เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนในชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๔ ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกันแก้ไข ปัญหาในชุมชน แต่อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไข ปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยเพิ่มการประสานของผู้นำชุมชนในการขอความร่วมมือกับ ประชาชนในชุมชนกับเทศบาล ในร่วมกันแก้ไขปัญหาในชุมชน ร่วมพัฒนาชุมชน ทั้งด้าน สาธารณสุขมูลฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ และการแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ให้เพิ่มมากขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชน เข้มแข็ง อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชน ให้ถึงระดับมากที่สุด โดยผู้นำชุมชนควรเพิ่มภาวะความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาและเป็นแกนนำ ของชุมชนในการพัฒนาชุมชนหรือเป็นผู้นำในการติดต่อประสานเทศบาลเพื่อเข้ามาพัฒนาชุมชน ให้เข้มแข็ง

๖) ด้านการศึกษา พบว่า บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการ ปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยเพิ่มการปฏิบัติ หน้าที่และการแก้ปัญหาชุมชนด้านพัฒนาของผู้นำชุมชนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนเท่าที่ควร และผู้นำชุมชนควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาและเป็นแกนนำของชุมชนในการ พัฒนาชุมชน และผลงานในการเป็นผู้นำพัฒนาให้เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนในชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมประเพณี ของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ แต่อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการ ปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด โดยการส่งเสริม หรือให้ผลตอบแทนสำหรับเป็นแรงจูงใจของประชาชนในการจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ ๒ ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยในการจัดหาสถานที่สำหรับ พักผ่อนหย่อนใจในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้นำกับการ แก้ไขปัญหาชุมชนให้ถึงระดับมากที่สุด ซึ่งการจัดหาสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจในชุมชนเป็น หน้าที่ของของเทศบาลที่จะเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างหรือจัดทำสถานพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน แต่ ผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ประสานงานที่ดี โดยการช่วยเหลือและประสานกับเทศบาล ให้มากที่สุด เท่าที่ควรจะเป็น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการทำวิจัยต่อเนื่องจากเรื่องบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังต่อไปนี้

๑) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณที่กลุ่มตัวอย่างต้องตอบคำถามเฉพาะที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามเท่านั้น จึงไม่สามารถอธิบายรายละเอียดของข้อมูลได้ครอบคลุม ดังนั้น จึงควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่สามารถเจาะลึกได้ถึงรายละเอียดในการดำเนินงานของผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ได้จริง เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานของผู้นำชุมชนคณะกรรมการชุมชนต่อไป

๒) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มสมรรถนะในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน

๓) ควรมีการศึกษาถึงบทบาทกรรมการชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้ทราบว่าผู้นำชุมชนได้ปฏิบัติหน้าที่โดยได้ดำเนินงานตามบทบาทของตนที่ได้รับอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือทั่วไป

กวี วงศ์พุด. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๔๒.

กิตติมา ปรีดีติติก. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๒๔.

กาญจน์ เรืองมนตรี. เอกสารประกอบการสอนบรรยายในชั้นเรียน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, ๒๕๕๓.

งามพิศ สัตย์สงวน. สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

จ่านง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๔.

จุฑา จิตพิทักษ์. สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทย. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๒๗.

ณัฐกร วิทิตานนท์ และธีระวัฒน์ ป่าระมี. คำอธิบายกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๕.

เดโช สวานานนท์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๑๗.

ทับทิม วงศ์ประยูร. มนุษย์กับเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสาร จำกัด, ๒๕๔๑.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, ๒๕๔๕.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสถานส์, ๒๕๔๕.

ปรัชญา เวสารัชช. พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของเมืองไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒.

ปิยะนุช เงินกล้า. เอกสารประกอบการสอน วิชา PS ๓๐๗ ทฤษฎีองค์การหัวข้อพฤติกรรมองค์กร
กระบวนการในการบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

ประเวศ ยอดขิง. ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO ๕๐๐๐. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๔๒.

ประสิทธิ์ ทองอุ่น. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : เวิร์คเวฟเอดดูเคชั่น,
๒๕๔๒.

พัทยา สายหู. กลไกของสังคม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

ขงยุทธ เกษสาคร. ภาวะผู้นำและการจูงใจ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๒.

วรภัทร์ กุ่เจริญ. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๔๑.

เสาวนิต เสาธานนท์. ภาวะผู้นำ. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๓๗.

สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, ๒๕๓๗.

สถิต วงศ์สุวรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : เจริญรัตน์การพิมพ์, ๒๕๒๘.

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.

โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ๒๕๔๐. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๕.

สำเร็จ จันทร์สุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗.

อรุณ รักรธรรม. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. การบริหารทักษะปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๓๘.

๒) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

จันทร์ธา ศีลารวรรณ. “การเพิ่มสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการชุมชนในเขต เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๒.

เขวาร์กัย ดวงกาง. “ทรรศนะของครูที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยบริหารธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๐.

นวรรตน์ เป้าบุญสม. “บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี : เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๖.

เปรมฤดี จิตมานะ. “บทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

- ประกาศ ศิลปกรรม. “บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชุมชนระดับตำบล คปต.๙ ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบล”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยและประเมินผลกรรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๒๕.
- ประมวล อินทศรี. “การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๕”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๗.
- ประสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์. “บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.
- วิโรจน์ รอดวงษ์. “ลักษณะความเป็นผู้นำของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.
- วิชานันต์ ต้องกระโทก. “บทบาทของกรรมการชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตเทศบาลตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.
- สุกสิทธิ์ สุขทวีทรัพย์. “บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาสง่าง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๐.
- สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา. “บทบาทของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต ในการสนับสนุนงานพัฒนาชนบทของจังหวัดและอำเภอ : ศึกษาจากทรรศนะของพัฒนาการจังหวัดและพัฒนาการอำเภอจังหวัดปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๐.
- สมบัติ มหารศ และคณะ. “บทบาทของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการส่งเสริมความเป็นมนุษย์”. รายงานการวิจัย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๕.
- สมพงษ์ เจริญคนวิไชย. “บทบาทของผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๘.

- สุวัฒน์ อังสนันท์. “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนย่อยในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๕.
- อัมพร อรุณศรี. “การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาและอาจารย์เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของหัวหน้าภาควิชา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์”. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๖.

๓) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

- เทศบาลตำบลนางรอง. “ระเบียบเทศบาลตำบลนางรอง ว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗”.
บุรีรัมย์ : เทศบาลตำบลนางรอง, ๒๕๔๗. อัดสำเนา.

๒. ภาษาอังกฤษ

๑) Books

- Broom, Leonard and Phillip. Seiznick. **Sociology : A Text with Adapted Reading**. New York : Harper & RowPublisherrs, 1963.
- Levinson and Daniel J Role. **Personality and Social Struct Ure**. New York : Macmillan Company, 1964.
- Mitchell and Larson Junear, **Trait Theories of Leadership**. New York : Harper & Row Publiisherrs, 1966.
- Rosonbach and others, **Communication and Innovation : A Cross Cultural Approach**. New York : 1977.
- Wilson. **Police Administration**. New York : McGraw-Hill. Book Co., 1972.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชา ใจกลาง

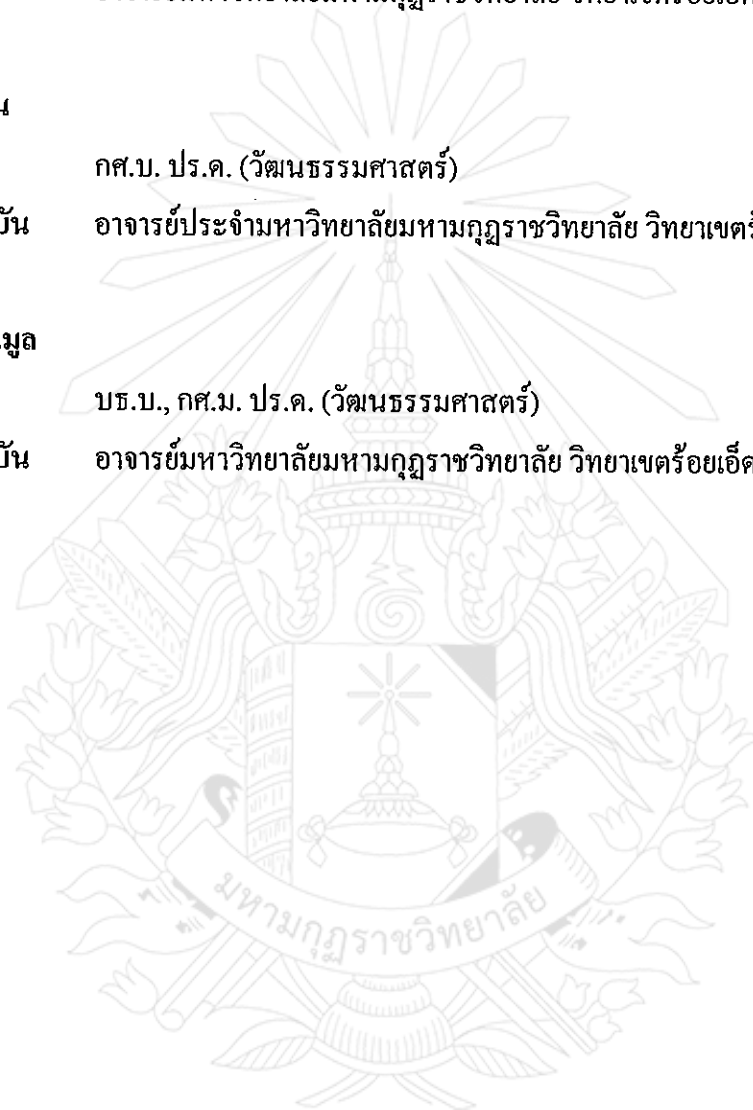
การศึกษา   นบ. รป.ม,
ตำแหน่งปัจจุบัน   อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๒. ดร. สุรสิทธิ์ ไกรสิน

การศึกษา   กศ.บ. ปร.ค. (วัฒนธรรมศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน   อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

๓. ดร. ประพิศ โบราณมูล

การศึกษา   บช.บ., กศ.ม. ปร.ค. (วัฒนธรรมศาสตร์)
ตำแหน่งปัจจุบัน   อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.เดชา ใจกลาง

ด้วย พระมิตร ฐานิสฺสโร (ลำพาย) นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๖๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน

ด้วย พระมิตร ฐานิสฺสโร (ลำพวย) นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.ประพิศ โบราณมูล

ด้วย พระมิตร ฐานิสฺสโร (ลำพาย) นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

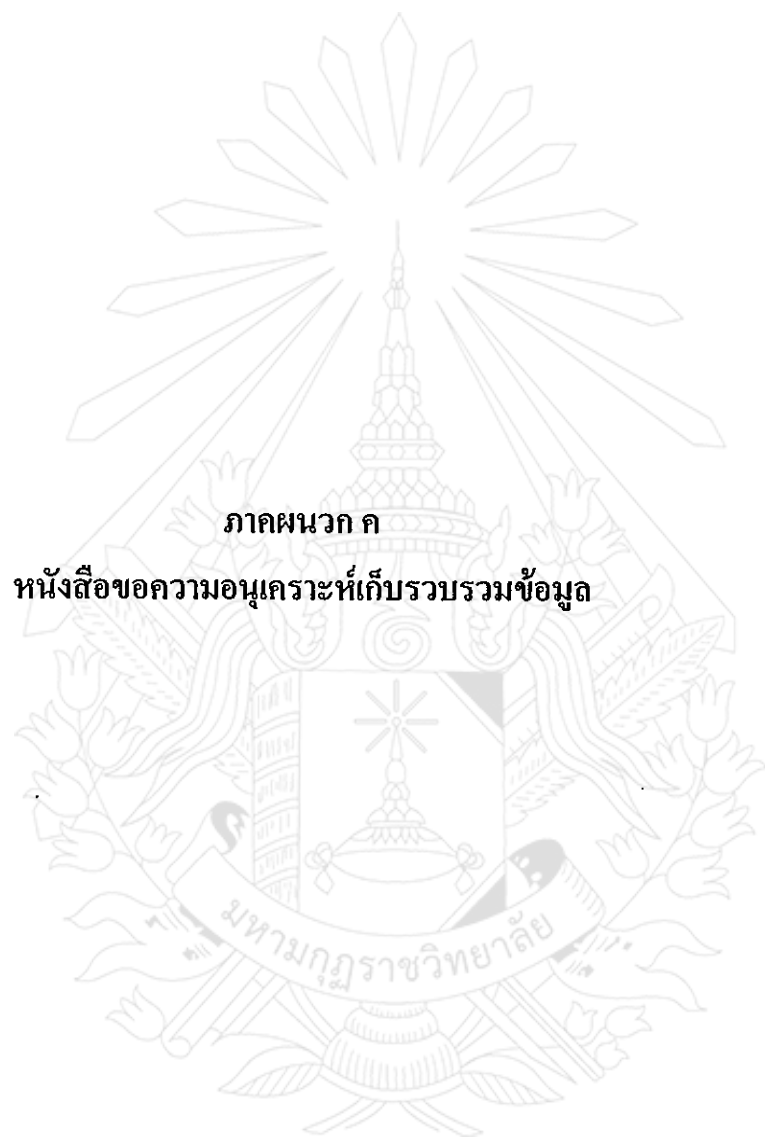
บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกองค้การบรหการส่วนตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย พระมิตร ฐานิสฺสโร (ลำพาย) นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร้การ
ปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของผู้นำ
กับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อเสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์ให้
นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในตำบลนางรอง ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อ
ประสานงานกับท่าน โดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านที่ได้กรอกแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อไป

ขอขอบคุณในความกรุณาครั้งนี้

พระมิตร ฐานิสฺสโร (ลำพวย)

นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

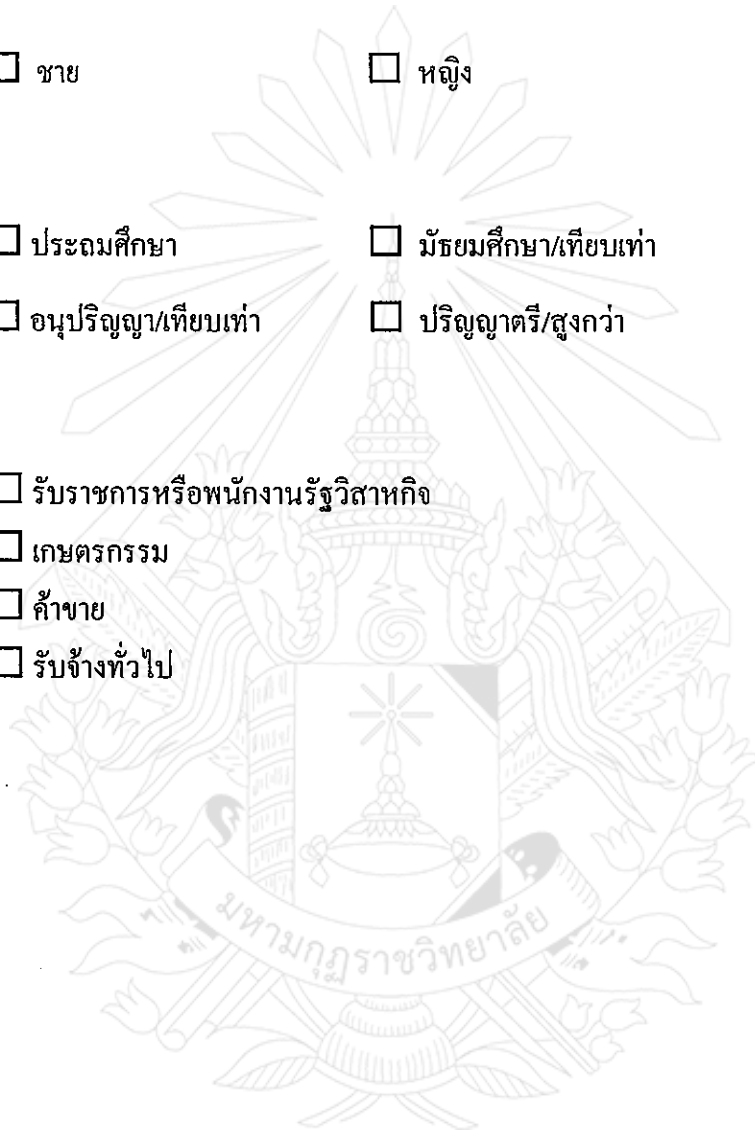
๑. เพศ

 ชาย หญิง

๒. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า อนุปริญญา/เทียบเท่า ปริญญาตรี/สูงกว่า

๓. อาชีพ

 รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้างทั่วไป

ตอนที่ ๒ บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอ
นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำแนะนำ กรุณาอ่านข้อความแล้วตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นระดับบทบาท
ของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัด
บุรีรัมย์

ข้อ	บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขต เทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัด บุรีรัมย์	ระดับบทบาท				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการปกครอง					
๑.	ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ ประชาชนในชุมชนมีความรู้การปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น					
๒.	ผู้นำชุมชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความ สามัคคี ในชุมชน					
๓.	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติใน ชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ สาธารณะ					
๔.	ผู้นำชุมชนเป็นผู้นำซึ่งเป็นแกนกลางในการ ประสานงานกับเทศบาล					
	ด้านป้องกันและรักษาความสงบ					
๑.	ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้สมาชิก อปพร. มีส่วนร่วมใน การรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน					
๒.	ผู้นำชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ระมัดระวังอัคคีภัยในชุมชน					
๓.	ผู้นำชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกัน รักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน					
๔.	ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาลเพื่อ สนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสงบ เรียบร้อยในชุมชน					

ข้อ	บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์	ระดับบทบาท				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านสวัสดิการและสังคม					
๑.	ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาลเพื่อให้ผู้พิการผู้สูงอายุ ในชุมชนได้รับเบี้ยยังชีพ					
๒.	ผู้นำชุมชนได้ประสานงานกับเทศบาล เพื่อให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยธรรมชาติในชุมชน					
๓.	ผู้นำชุมชนได้ทำการสำรวจข้อมูลผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน					
๔.	ผู้นำชุมชนเป็นผู้แจ้งให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการไปรับเบี้ยยังชีพจากเทศบาล					
	ด้านสาธารณสุข					
๑.	ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรณรงค์กำจัด ลูกน้ำ ยุงลาย					
๒.	ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักการออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพ					
๓.	ผู้นำชุมชนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและสภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น การรณรงค์ทำความสะอาด					
๔.	ผู้นำชุมชนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว					
	ด้านพัฒนา					
๑.	ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ เพื่อเสนอเทศบาล					
๒.	ผู้นำชุมชนมีส่วนช่วยเหลือในการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มทอผ้า					
๓.	ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง					

ข้อ	บทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์	ระดับบทบาท				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔.	ผู้นำชุมชนส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาในชุมชน					
	ด้านการศึกษา					
๑.	ผู้นำชุมชนสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนในชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬาเยาวชน					
๒.	ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยในการจัดหาสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน					
๓.	ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น เช่น แข่งเรือและลอยกระทง สงกรานต์ บุญบั้งไฟ					
๔.	ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

๑) ด้านการปกครอง

.....

.....

.....

.....

๒) ด้านป้องกัน และรักษาความสงบเรียบร้อย

.....

.....

.....

.....

๓) ด้านสวัสดิการ และสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔) ด้านสาธารณสุข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕) ด้านพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๖) ด้านการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พระมิตร ฐานิสฺสโร (ลำพวย)
ขอบคุณในการให้ความร่วมมือ
กรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ/ฉายา/นามสกุล : พระมิตร ฐานิสฺสโร (ถ้าพาย)
- วัน/เดือน/ปี เกิด : วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๕ อายุ ๓๗ ปี
- ภูมิลำเนา : เลขที่ ๓/๖ บ้านท่าศรี ตำบลภูสิงห์ อำเภอสหชัยขันธ์ จังหวัด
กาฬสินธุ์
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดกลาง (นางรอง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๔๓ : แผนกสามัญศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย ณ ศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
- พ.ศ. ๒๕๕๐ : ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ) มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย ณ ห้องเรียนวัดพระพุทธเขากระโดง จังหวัด
บุรีรัมย์
- พ.ศ. ๒๕๕๐ : สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วค.)
- พ.ศ. ๒๕๕๐ : แผนกธรรมนักรธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดกลาง(นางรอง)
จ.บุรีรัมย์
- พ.ศ. ๒๕๕๕ : แผนกบาลี ประโยค ๑ – ๒ สำนักเรียนวัดกลาง (นางรอง)
จ.บุรีรัมย์
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน : ครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนหนองจู้-หนองไทร
ครูพระสอนพุทธศาสนาวินิจฉัย วัดกลาง (นางรอง) จังหวัด
บุรีรัมย์